

2013

STEFAN DAMMARE,
VIKMANSHYTTANS ÅKERI,
OCH LARS EVERTSSON,
CHEF FÖRETAGSMOTOR,
DALARNAS
FÖRSÄKRINGSBOLAG.

LARS EVERTSSON FRÅN DALARNAS FÖRSÄKRINGSBLAG
FICK LÅNA STEFAN DAMMARES BILTVÄTT FÖR ATT SNYGGA
TILL BILEN INFÖR FOTOGRAFERINGEN.

Innehåll

Inledning

- 4 Vd-ord
- 6 Året i korthet

Verksamheten

- 8 Affärsområde Privat
- 10 Affärsområde Företag
- 12 Affärsområde Bank
- 14 Skadeförebygg
- 18 Socialt ansvar
- 20 Samverkan
- 22 Förvaltningsberättelse

Finansiella rapporter

- 26 Femårsöversikt
- 27 Resultaträkning koncernen och moderbolag
- 28 Rapport över finansiell ställning för koncernen
- 29 Balansräkning för moderbolaget
- 30 Rapport över förändringar i eget kapital
- 31 Rapport över kassaflöden
- 32 Resultatanalys
- 33 Noter till finansiella rapporter

Bolagsstyrning

- 67 Bolagsstyrningsrapport
- 70 Styrelse, revisorer och fullmäktige
- 72 Företagsledning
- 73 Ordlista

Bolagsstämma 2014

Ordinarie bolagsstämma hålls
torsdagen den 27 mars 2014 på
First Hotel Grand i Falun.

2013

När jag tittar tillbaka på året som gått, känner jag stolthet och tillfredsställelse över vad Dalarnas Försäkringsbolag har bidragit med. Det handlar både om hur nöjda kunderna är och hur väl vi tagit hand om det kapital vi fått förtroendet att förvalta. Vi har också bidragit till länets konkurrenskraft och utveckling på olika sätt. Alldeles nöjda är vi dock inte, vi letar ständigt efter saker vi kan bli bättre på. Vi vill långsiktigt vara dalfolkets förstaval när det gäller de tjänster vi erbjuder. Då kan vi inte stanna upp där vi är, utan behöver ständigt utvecklas och förbättra det vi gör.

VÄRLDEN OMKRING OSS

De förutsättningar som ges i vår omvärld, här i Dalarna, i övriga landet och på global nivå, påverkar både oss som företag och länet. Med stöd av låga räntor har vi under 2013 börjat komma upp ur en internationell lågkonjunktur. Samtidigt har vi i Sverige haft relativt höga räntor vilket lett till en stark krona, något som påverkar svensk basindustri negativt. Här i Dalarna har vi sett effekterna genom vikande efterfrågan på skog och stål, viktiga näringar för länet. När de stora aktörerna i basindustrin påverkas drabbar det även andra mindre företag, såsom underleverantörerna och servicenäringen. De här företagen är viktiga kunder för oss.

STABILITET I FOKUS FÖR KAPITALFÖRVALTNINGEN

I en verksamhet som vår är det av stor vikt att ha ett tillräckligt stort kapital för att stå stadigt om skadorna tillfälligt ökar, någon riktigt stor skada inträffar, eller när finansmarknaden är orolig. Det har vi i Dalarnas Försäkringsbolag, tack vare många års välbalanserad verksamhet. Vi har ansvar för att förvalta detta kapital på bästa sätt. Under de senaste åren har vi analyserat vår historiska kapitalförvaltning, och dragit slutsatsen att en större stabilitet i kapitalavkastningen är att föredra. Det innebär att vi inte jagar den högsta avkastningen, men vi faller heller inte lika hårt när finansmarknaden är orolig. Årets resultat från kapitalförvaltningen har varit mycket tillfredsställande. Hjälpt av starka aktiemarknader har vi landat på en kapitalavkastning på 340 miljoner kronor, vilket motsvarar 7,4 procent på vårt totala kapital som nu är närmare fem miljarder kronor.

NÖJDA KUNDER VIKTIGASTE MÅLET

Att våra kunder är nöjda med det vi levererar är avgörande för att lyckas driva en välbalanserad verksamhet ur ett ekonomiskt perspektiv. Här ligger också årets viktigaste mål för vår del. Om vi tittar på de delar vi råder över själva på Dalarnas Försäkringsbolag, så har vi lyckats bra och ser goda resultat.

Vi får successivt fler kunder som väljer oss för fler tjänster, både på företagssidan och bland våra privatkunder. Vi har också fortsatt rekordlåga annullationer, vi lägger stor vikt vid att behålla långa kundrelationer. En viktig förklaring är sannolikt att de kunder som haft en skada, är väldigt nöjda med det stöd de får hos oss. Allt detta sammantaget ledde till att vi i slutet av 2013 bröt barriären och gick över en miljard i intäkter inom sakförsäkring, för första gången i Dalarnas Försäkringsbolags historia.

Våra bankkunder har visat oss förtroendet under året att ta hand om en större del av sina bankaffärer. Det har ökat bankens volym på inlåning, utlåning och sparande, likaså intäkterna på banksidan. Tillväxttakten för året blev 10 procent. Vårt erbjudande när det gäller livförsäkringar är fortfarande väldigt attraktivt. I synnerhet inom området sjukvårdsförsäkringar, där vi har sett en kraftig ökning i år.

LÄGRE KOSTNADER ÄN FÖRVÄNTAT

Driftskostnaderna blev lägre än budgeterat och våra egna skadekostnader blev som vi budgeterat. Dock landade slutsumman i resultaträkningen för skadekostnader en bra bit under budget. Detta tack vare bolagets återförsäkringsprogram, som täckt delar av skadekostnaderna. Stora försäkringsrisker delar vi med övriga länsförsäkringsbolag i en gemensam så kallad återförsäkringspool. Riktigt stora risker återförsäkrar gruppen hos större internationella aktörer. Att göra korrekta riskbedömningar är en viktig del av vårt arbete. Som ett led i detta, gör våra medarbetare besiktningar innan en försäkring tecknas, det förekommer hos exempelvis villaägare och företagare.

Vi arbetar också för att minska skadorna i Dalarna genom vårt skadeförebyggande arbete. Det gör vi av flera skäl. Våra kunder slipper den många gånger smärtsamma upplevelse en skada kan innebära. För miljön är färre skador något mycket positivt. Och för bolagets ekonomi innebär det bättre resultat och större förutsättningar för återbäring.

VILL STÄRKA LÄNET

Vår stabila ekonomiska position gör det möjligt att aktivt bidra till ett konkurrenskraftigt län även vid sidan av de produkter och tjänster vi erbjuder. Några exempel är vårt stöd till barn- och ungdomsidrott och till Dala-kulturen via vår kulturstiftelse. Vi gör också andra specifika satsningar såsom reflexvästarna till förskolebarn och engagemanget i Dalarnas Akademi, ett utvecklingsprogram för chefer och ledare i länet som vi initierat i samarbete med Högskolan Dalarna.

ÅTERBÄRING IGEN

Det goda utfallet ger oss också möjlighet att betala ut återbäring till våra kunder under det kommande året. Vi kommer att betala tillbaka 20 procent av inbetalade årspremier, vilket innebär omkring 200 miljoner kronor.

Sammanfattningsvis har vi ett bra år bakom oss. Med våra fantastiska medarbetare och det stora förtroende Dalarnas befolkning ger oss, är jag övertygad om att vi kan fortsätta utvecklas vidare under 2014. Våra mål är att bibehålla vår starka position inom sakförsäkring och att stärka vår position som bank. Det kräver att vi behåller och ytterligare stärker det förtroende vi har från våra kunder idag. Vi kommer göra vårt yttersta för att förtjäna det.

ANDERS GRÅNÄS
VD DALARNAS FÖRSÄKRINGSBOLAG

↑ Under tre halvdagar samlades nyanställd personal för introduktionskurs i Falun. Med på kursen var från vänster: Anders Söderberg, Ulf Frelin Pennonen, Marie Eriksson, Malin Hansson, Ida Dahlström, Max Ekberg, Pia Kamerud, Lena Backlund, Ulla Karin Engel, Cecilia Look, Therese Persson och Annastina Mörk Söderlind.

↑ Hans Larsson och Niclas Agné belönas för sina 25 år i företaget med varsin guld-klocka på bolagsstämman i mars.

↑ Christer Johansson och Lars Evertsson från Dalarnas Försäkringsbolag möter besökarna på lastbilmässan "Trucks in Dalarna".

↑ Peter Carlsson, artist, och Niklas Haglund, Försäljningschef Företag Liv på Dalarnas Försäkringsbolag, i samspråk vid årets julfrukost för företagskunder.

Anders Grånäs, vd, och Margareta Florén, styrelseledamot, diskuterar vad Dalarnas Försäkringsbolag kan göra för länet med fullmäktigeledamöterna Gunnar Östberg och Lars Lindblom vid fullmäktigedialogen i Falun i oktober. ➔

Januari

En ny organisation inom affärsområde Privat sjösätts med syfte att få ett lokalt och nära ledarskap med lokala kontorschefer.

Februari

Den 13–14 februari genomfördes Den 13–14 februari genomfördes

Mars

Vår populära husköparskola hålls på alla orter där vi har kontor. I Falun deltar ca 100 personer.

Via vår skadeförebyggande enhet träffar vi Trafikverket med Trafiksäkerhetsdirektör Claes Tingvall i spetsen, vi visar vår trafikskadeinformation via verktyget "Skada på Karta". Mötet ger ett mycket positivt gensvar och har lett till fortsatta kontakter.

På bolagsstämman berättar professor Sten Bergström om senaste nytt inom klimatfrågan och de risker det medför.

April

Kunderna kan välja e-faktura från oss. Vi skickar ca 40 000 mejl till kunder med erbjudande att välja digitala dokument, och därmed minska negativ miljöpåverkan.

Maj

Den 18-19 maj arrangeras lastbilmässan "Trucks in Dalarna" för fjärde gången. Som en av initiativtagarna och medarrangör har Dalarnas Försäkringsbolag en given plats på mässan. Den slår i år rekord i både antalet utställare och besökare.

Vi belönar Lennart och Kickan Wiklund för rådigt ingripande då de släckte en brand i Färjan By i Avesta kommun.

Juni

SVT visar ett inslag om insamlingen "Giftfri miljö i lantbruk" som är ett samarbete mellan Håll Sverige Rent och Dalarnas Försäkringsbolag.

Juli

Traditionsenligt är Dalarnas Försäkringsbolag på plats under Västerdalsträffen, en bil- och motorutställning som arrangeras av motorklubben "Big Wheels". Den genomförs under dansbandsveckan i Malung. Dalarnas Försäkringsbolags finns mitt i området med tält, skadeförebyggande produkter och den populära volthytten.

Augusti

Beställningar på reflexvästar rasar in. Dalarnas försäkringsbolag har beslutat att kostnadsfritt förse länets förskolor och dagmammor med reflexvästar.

September

Vi deltar på Dalarnas största rekryteringsmessa, Propellern, på FK Arena i Falun.

Oktober

Under tre kvällar är det fullmäktigedialog i Mora, Falun och Avesta, där fullmäktigeledamöter träffar representanter från styrelse, valberedning och ledning.

Bolagets introduktionskurs för nyanställda hålls i Falun under tre halvdagar.

Hälsoåret – en sund satsning på personalen

Från den 15 april 2013 till den 31 maj 2014 genomför Dalarnas Försäkringsbolag en stor hälso-satsning under namnet Hälsoåret. Där ingår olika typer av hälsofrämjande aktiviteter med koppling till motion, livsstil och kost.

– Syftet är att förebygga ohälsa genom att inspirera till livsstilsförändring. Vi kan redan idag glädjas åt låga sjuktal, men det finns alltid risk för stress. Ett stillasittande arbete, som många av oss har, kan också påverka hälsan negativt. Målsättningen är att fler ingår i den så kallade friskgruppen vid nästa hälsoprofil-mätning, säger projektledare Eva Ström Fakt från personalavdelningen på Dalarnas Försäkringsbolag.

INSPIRATÖRER

För att hålla tryck i frågan i vardagen startades en hälsogrupp med inspiratörer på de olika kontoren. Företaget samarbetar också med Kamratföreningen i planeringen och genomförandet. Det har varit föreläsningar och prova-på-aktiviteter i ämnen som kost, cykel, valla- och skidteknik med mera. Ett mycket populärt inslag var föreläsningen med före detta höjdhopparen Stefan Holm.

VARDAGSMOTION

Ett av målen är att stimulera rörelse genom enkel vardagsmotion. Ett pris delas ut till medarbetare som genomför två motionslopp och 130 motionstillfällen under perioden. En lösning kallad "Det lilla extra" erbjöds också dem som har behov av en mer genomgripande livstilsförändring. Där får deltagarna hjälp att utforma skräddarsydda program.

– Uppslutningen och de resultat många beskriver är mycket positiva. Den personliga hälsan har ju direkt koppling till energi och engagemang, både på fritiden och på jobbet, konstaterar Eva Ström Fakt.

November

På temat "Hur ökar man värdet på sitt hus?" arrangerar vi kundträffar i Borlänge, Ludvika och Smedjebacken tillsammans med Länsförsäkringar Fastighetsförmedling.

Dalarnas Akademi, ett initiativ med syfte att utbilda företagens nyckelpersoner från första chefsjobb till ledningsgrupper och styrelseposter, lanserar ett bredare utbud av kurser. Högskolan Dalarna genomför utbildningarna, Dalarnas Försäkringsbolag är initiativtagare och har varit delaktiga i utveckling och lansering.

December

I Falun och Borlänge bjuds företagskunder för tredje året i rad på julfrukost med gröt och skinka.

Första informationsmötet om den kommande ombyggnaden av Falukontoret hålls för all personal i Falun. Syftet med ombyggnaden är att förbättra miljön för både medarbetare och kunder. Huvudentrén och hela besöksytan flyttas närmare Stora Torget i Falun. Målet är en tydligare och mer välkomnande entré.

Året i korthet

”Polisen och Dalarnas tog hand om allt”

VILTOLYCKAN MELLAN FALUN OCH HEDEMORA
SLUTADE MED BLOTTA FÖRSKRÄCKELSEN FÖR
HANS-ANDERS BERGQVIST, HUSTRUN INGA OCH
PARETS VÄNNER I BILEN.

– När vi åkt tillbaka och konstaterat att det stackars rådjurskidet dött, och att bilen var säker att färdas med, fortsatte vi till Hedemora. Där köpte vi gaffatejp, tejpade upp kofångaren och åkte sedan vidare. Polisen och Dalarnas Försäkringsbolag tog hand om allt annat. Vi behövde bara ringa två telefonsamtal. Det säger Hans-Anders Bergqvist som tillsammans med hustrun Inga och ett par bekanta var med om en viltolycka i juni 2013.

FÖRLOPPET

Rådjuret måste ha hoppat snett över motorhuven för det mesta av skadan på Renaultn blev på vänster framskärm.

– Jag såg rådjuret rusa ut men valde att inte skrika eftersom vi hade två bilar efter oss. Om jag skrikit hade Hans-Anders säkert tvärbromsat och då vet jag inte vad som hade hänt, säger Inga hemma i soffan i kedjehuset i Falun.

Regleringen av Bergqvists skada följde rutinerna. De ringde polisen direkt från olycksplatsen på söndagen, följde instruktionerna och kunde inte göra mer där och då. På måndagen ringde Hans-Anders till sitt försäkringsbolag, där han varit kund sedan 1960-talet.

– Då var allt klart. Eva på Dalarnas Försäkringsbolag hade dokumentationen färdig. Hon berättade vad som gällde och efter det var det en fråga om att få tid på verkstaden. Jag kan inte tänka mig att det kunde gått smidigare, berättar Hans-Anders.

Genom sin merförsäkring kunde Inga och Hans-Anders Bergqvist förfoga över en hyrbil när deras egen stod på verkstaden.

SKÖNT MED HYRBIL

Hyrbilen ingick tack vare att Bergqvists, efter en parkeringsskada på sin förra bil, tecknat en merförsäkring utöver den vanliga bilförsäkringen. Merförsäkringen gav även lägre självrisk eftersom det var en viltolycka.

– Parkeringsskadan och viltolyckan är enda gångerna vi använt vår försäkring. När man behöver det måste allt fungera och påverka vardagen så lite som möjligt. Så har det varit för oss, med en snabb och nära service, berättar Inga.

HANS-ANDERS OCH INGA BERGQVIST

Pensionerade lärare. Tre vuxna söner.
Hos Dalarnas Försäkringsbolag: bilen,
huset, fritidshuset.

STEFAN WIKLUND, CHEF FÖR MOTORSKADOR

Under 2013 hanterade Dalarnas Försäkringsbolag cirka 13 000 svårare fordonsskador. Paret Bergqvists skada är en av dem. Enligt Stefan Wiklund, chef för motorskador, är hanteringen av deras ärende ett typiskt exempel på vad som händer efter en större vardagsskada.

– Det ska vara enkelt att komma i kontakt med oss, och vi försöker alltid minimera tiden kunden behöver ägna åt sin skada. Vi tar kontakt med verkstaden, säkrar kvaliteten och kontrollerar kostnadskalkylen. Nu var det inte aktuellt i detta fall, men finns det några tveksamheter går vi igenom polisanmälan också, berättar Stefan Wiklund.

Hans-Anders och Inga Bergqvist agerade helt rätt. Det är lag på att ringa polis och anmäla om man kört på ett vilt djur, även om djuret inte är synbart skadat. En merförsäkring ger lägre självrisk vid kollision med djur.

Johan Sundström,
chef för Affärsområde Privat.

SNABB OCH NÄRA SERVICE

– Får man vara stolt och skryta lite? Av de 160 000 samtal som kom till Kundcenter under 2013 fick 98 procent svar inom 30 sekunder. Det är vad vi menar med att vara nära kunderna, säger Johan Sundström, chef för Affärsområde Privat. Den som vill komma i kontakt med oss kan ringa, mejla, skicka meddelande via hemsidan, mobilens app eller komma in på något av de sju kontoren.

– Allt ska vara så nära, tryggt och smidigt som möjligt. Därför har vi under året sett över organisationen och har nu lokala kontorschefer, säger Johan och fortsätter:

– Kontorscheferna har stöd av två personer som åker runt och kvalitetssäkrar processer och kompetenser, utifrån de skärpta kraven på våra bankrådgivare. Utvecklingen 2013 markerar ett trendbrott och visar att vårt fokus på långsiktighet och helkundsrabatt är framgångsrikt över tid, avslutar Johan Sundström.

”Förskolan gick inte att rädda”

MICHAEL JOHANSSON, SOM SJÄLV GÅTT PÅ IGEKOTTEN, OCH JONNA BIVESJÖ MED BARNEN LUKAS, 5 ÅR OCH FELIX 3 ÅR. EFTER BRANDEN FICK DE PLATS PÅ EN ANNAN FÖRSKOLA.

Avesta fredag den 10 maj 2013. Människor har sökt sig ut på balkonger och uteplatser, till trädgårdar och parker i den sköna försommarkvällen. Klockan 21.21 går larmet.

Restvärdesledare Mats Jansson rings in till platsen av räddningstjänsten. Han arbetar på uppdrag av flera försäkringsbolag, även Dalarernas Försäkringsbolag.

– Branden startade vid takfoten och elden fick snabbt sådant fäste att det varken gick att släcka eller gå in och rädda lösöre. Vi fick fokusera på att branden inte skulle sprida sig till fastigheterna intill. Förskolan Igelkotten gick tyvärr inte att rädda, konstaterar Mats Jansson.

FANTASTISK RESPONS

Dagen efter branden var skadestyr Åke Andersson på plats tillsammans med projekt- och utvecklingschef Johan Stråhle från kommunala fastighetsbolaget Gamla Byn.

– Vi anpassade oss efter förutsättningarna och hade en bra dialog från start. Andra lokaler ställdes i ordning så fort det gick, säger Stråhle. Tack vare Avestabornas generositet kunde barnen gå till alternativa lokaler redan på onsdagen.

– Vi fick ta emot så mycket leksaker, böcker och möbler att vi tvingades tacka nej. Det var en fantastisk respons, säger Catharina Karlsson, utvecklingsledare vid förskolan.

SIKTAR FRAMÅT

Nya Igelkotten kommer att byggas på Krylbo skolas område och står klar tidigast 2015-2016.

– Jag har jobbat på Igelkotten sedan den öppnades och har ännu inte orkat gå förbi därnere. Det var så mycket som brann upp i fråga om bilder, leksaker och annat som vi tagit för givet. Den där kvällen kommer jag aldrig att glömma. Trots att ingen skadades var vi många som tog det hårt, men nu siktar vi framåt, berättar Marie Westerfors, förskolelärare.

SKADEREGLERARE JAN JUHLIN

– Tyvärr blev det här en totalskada, inget kunde räddas, säger skaderegleraren Jan Juhlin. I det första skedet bidrar försäkringen till insatser som gör att verksamheten kan fortsätta. Här handlade det huvudsakligen om att ordna alternativa lokaler och täcka merkostnaderna för det. I det andra skedet handlar det om hur mycket av kostnaden för nybygget som försäkringen kan ta, där gäller som alltid att vi betalar vad det kostar att bygga upp en fastighet i det skick den hade när den skadades.

Thomas Norgren, chef för affärsområde Företag.

VÅRDAR FÖRETAG OCH LANTBRUK

– Det har varit ett år där nöjda kunder i kombination med nya förtroenden har gett oss fina marknadsframgångar. Vi har samtidigt aldrig förlorat så få kunder till andra aktörer. Dock har vi ovanligt höga skadekostnader för 2013. Det ekonomiska resultatet blir därmed under våra förväntningar, säger Thomas Norgren, chef för affärsområde Företag.

Affärsområdet är relativt litet och diversifierat, från frisörsalongen till det stora internationella verkstadsföretaget. Skadekostnader styrs i stor utsträckning av tillfälligheter och varierar över tid, på företagsidan rör det sig ofta om stora summor. I ett längre perspektiv har affärsområdet visat god lönsamhet.

– Vi styr mot långsiktig kundvård, med stor närhet på den lokala marknaden. Vi lägger stora resurser på utbildning, för att möta kunderna inte bara med de bästa produkterna, utan även med rätt kompetens.

Lantbruksmarknaden är alltså stabil. Skogsägare och jordbrukare väljer oss för närheten till sina kontaktpersoner och personalens unika kunskap om förutsättningarna att driva skogs- och lantbruk i Dalarna.

– Vi är glada över det visade förtroendet och fortsätter att utveckla vår service, avslutar Norgren.

”Vi sparade 6 000 och fick större trygghet”

ANNA OCH LEIF HANSSON HAR EFTER TVÅ SKADOR OCH EN EKONOMISK LÖSNING SOM BESPARAR DEM TUSENTALS KRONOR I MÅNADEN BLIVIT RIKTIGA AMBASSADÖRER FÖR DALARNAS FÖRSÄKRINGSBOLAG.

– När vi lade över våra bankaffärer till Dalarnas kom vi närmare våra bankkontakter. Håkan och Anna hade också lösningar som sparar oss 6 000 kronor i månaden. Det berättar Anna Hansson som tillsammans med maken Leif nu samlar företagets och sina privata affärer hos Dalarnas Försäkringsbolag.

Leif och Anna har länge varit försäkringskunder i bolaget. Även huslånet ligger där. Men smålån från andra håll samlade ihop sig över tid, så när Håkan Klang kom på besök för att prata pension leddes samtalet in på parets ekonomi i sin helhet. Inte för att det fanns några problem, men det fanns onödiga utgifter.

– Vi är inte de enda som har anledning att fråga oss varför gamla skräplån inte avslutas. Men nu är det gjort, konstaterar Anna och Leif nickar instämmande.

KÖR SKOGSMASKINER

Leif anlitas som förare av skogsmaskiner och Anna jobbar som personlig assistent till sonen Axel. Varken Leif eller Anna har tid med rådgivare som kräver besök på kontor. Inte långa väntetider i telefon heller.

– Nu låter väl det här som rena reklamen för Dalarnas. Men vi ringer direkt till Håkan eller Anna och kan de inte svara ringer de upp så fort de kan. Behövs det papper skickas de med posten. Det är tryggt och enkelt, berättar Leif.

SNABB REGLERING

Dalarnas Försäkringsbolags helkundsrabatt och återbäring ger mer tillbaka över tid än tillfälliga kampanjer, menar de båda. Men det finns fler skäl till att de blir bolaget trogna:

– Vi hade en vattenskada och en trasig spishäll. Vattenskadan reparerades smidigt och dagen efter att jag anmält spisskadan på telefon kunde vi hämta en ny i Svärdsjö. Med sådan nära service blir man mer trogen.

ANNA OCH LEIF HANSSON

Bor i villa i Lumseden med sonen Alex och Golden Retriever-tiken Alva. Hos Dalarnas Försäkringsbolag: Lönekonton, fondsparande, sparkonto, pensionssparande, sjukförsäkringar, villaförsäkring, två bilförsäkringar och en fyrhjulingsförsäkring.

HÅKAN KLANG, PENSIONSÅDGVARE OCH ANNA NORMAN, ÅDGVARE PÅ BANKEN

– När vi satt i köket och drack kaffe och pratade pension kom vi in på andra aspekter av deras ekonomi också, det brukar bli så. Jag trodde det fanns utrymme till förbättring och så var det. Nu har de utrymme för roligare saker än att betala räntor, säger Håkan Klang, pensionsrådgivare på Dalarnas Försäkringsbolag.

Tillsammans med Anna Norman, rådgivare på banken, arbetades en helhetslösning fram som omfattade huslån, försäkringsskydd och lösen av mindre bra krediter.

– Att vi hittar så här stora marginaler är inte vanligt, men det händer. Det är för få som ser över sina lån och samlar dem på ett ställe. Gör man som Hans-

sons får man bättre villkor, både genom förmånligare huslån och helkundsrabatt. Det går att spara tusenlappar på ett år om man har försäkring för bil, hus och båt, skoter eller fyrhjuling konstaterar Anna Norman.

Både Håkan Klang och Anna Norman anser att en hälsosam hushållsekonomi bör innehålla någon form av sparande till pension och utförutsedda utgifter, inte minst i tider av låga räntor och osäkerhet på arbetsmarknaden. I dag har även Hanssons råd med den säkerheten.

– Det är sådana här fall som är roliga i vårt jobb, när vi kan göra skillnad i vardagen för våra kunder, menar Håkan och Anna

Mats Johansson, bankchef på Dalarnas Försäkringsbolag.

TRYGG TILLVÅXT I BANKEN

– Under 2013 har vi fokuserat på att ta väl hand om de kunder vi har, snarare än att söka nya. Vår totala affärsvolym har ökat med tio procent, helt i linje med vår målsättning, konstaterar Mats Johansson, bankchef på Dalarnas Försäkringsbolag.

Tillväxten kommer till största delen från nya bolånekunder, familjer som väljer att samla lån, sparande och försäkringar hos bolaget.

– Helkundsbonusen är ett starkt argument, 25 procent i rabatt på försäkringarna blir en slant. Samtidigt ligger det i helkundstanken en ambition att erbjuda våra kunder ett samlat grepp på privatekonomin, för enkelhet och ökad trygghet, säger Mats Johansson.

– Vi är ännu i ett lågränteläge, men inget varar för evigt. Vi arbetar för att våra kunder ska ha en ekonomi som tål förändringar genom ett ökat sparande. På så sätt bidrar vi till ökad trygghet för våra kunder, samtidigt som vi utvecklar vår egen affär. En sund balans mellan utlåning och sparande i banken gagnar våra kunder direkt, men även indirekt i egenskap av ägare i Dalarnas Försäkringsbolag.

Dalarnas Försäkringsbolag satsar långsiktigt på skadeförebyggande verksamhet för att minimera skador, miljö-
påverkan och öka tryggheten för kunderna. Arbetet är uppdelat i tre områden: vatten, brand och trafik.

Prisat arbete för färre skador

Länsförsäkringsgruppen tilldelade Roger Andersson, chef för enheten Skadeförebygg på Dalarnas Försäkringsbolag, sin finaste utmärkelse vid LFAB-stämman i maj. Roger erhöll den 41:a förtjänstnålen i guld med motiveringen:

”För sina insatser inom den skadeförebyggande verksamheten, både på Dalarnas Försäkringsbolag och inom länsförsäkringsgruppen. Genom sitt viktiga arbete mot kunder och underleverantörer har han skapat förtroende och förståelse för frågor och åtgärder som leder till färre skador med minskat mänskligt och ekonomiskt lidande som följd.”

– Vi jobbar för att minska de små vardagsskadorna som ställer till med stort besvär för den drabbade. Minskar de, minskar också risken för större skador, vi får lägre skadekostnader och ökad trygghet, säger Roger Andersson. Den skadeförebyggande verksamheten startade 2001 med Roger och tre medarbetare. Idag jobbar nio personer med snabb, nära och kompetent rådgivning och i viss mån även utbildning. Roger ger ett exempel:

– Vi jobbar nära kunderna och besöker många villaägare som tecknar ny försäkring för sitt hus. I en nybyggd villa hittade vi här om sistens tre felmonterade golvbrunnar. Det kunde ha resulterat i väldigt dyra reparationer om några år, och en massa besvär för kunden. Nu byggdes istället våtrummen om direkt, helt utan kostnad för husägaren, så där har vi en mycket nöjd kund som slutresultat.

BAKGRUND GULDNÅLEN

Guldnålen instiftades 1999 och ska ges till anställda inom länsförsäkringsgruppen som gjort insatser utöver det vanliga för att stärka sitt länsförsäkringsbolag eller gruppen i sin helhet. Insatsen ska basera sig på Länsförsäkringars kultur och särart.

NÄRA INSATSER FÖR TRYGGHET

Maria Engholm, styrelseordförande för Dalarnas Försäkringsbolag, är ledamot i styrelsen för Länsförsäkringsgruppens Forskningsfond. Där får hon ofta redogöra för det skadeförebyggande arbetet i Dalarna.

– Att Roger Andersson får Guldnålen bekräftar att han och hans personal jobbar aktivt för att skador inte ska inträffa. Eftersom vi försäkrar en stor del av dalfolkets fordon, hem och företag är det konkreta insatser som ligger nära många i vardagen. Så vill vi jobba inom Dalarnas Försäkringsbolag och hela bolagsgruppen.

Maria Engholm betonar långsiktigheten och genomslaget hos kunder på både privat- och företagssidan som faktorer bakom Guldnålen.

– Skadeförebyggarna kommunicerar och sprider sitt kunskande till yrkesfolk och privatpersoner på ett sätt som har stor effekt. Insatser för att varken människor eller egendom skadas är bland det viktigaste vi kan bidra med, konstaterar Maria Engholm.

Roger Andersson leder det skadeförebyggande arbetet på Dalarnas Försäkringsbolag och erhöll bolagsgruppens finaste utmärkelse Guldnålen i maj.

– TIDIGARE VISSTE JAG INTE ENS VAD DE HETTE SOM JAG SKULLE RINGA TILL, SÄGER STEFAN DAMMARE PÅ VIKMANSHYTTANS ÅKERI, SOM NU HAR REGELBUNDEN KONTAKT MED LARS EVERTSSON.

”Närhet till service är viktigt för oss”

[SKADEFÖREBYGG]

Jesper Dammare, Vikmanshyttans Åkeri

– Kunskap och närhet till service som håller oss rullande var avgörande när vi bytte försäkringsbolag, säger Stefan Dammare, ägare till Vikmanshyttans Åkeri.

– Att minimera skador och sänka dieselförbrukningen betyder mycket för att hålla nere kostnader. Som det ser ut nu kommer min son Jesper

att ta över firman.

VIKMANSHYTTANS ÅKERI

Familjeföretag. Bilarna i Borlänge, kontor i Vikmanshyttan, 13 anställda och 12 bilar. Omsätter 13 miljoner. Maserfrakt och Svensk catering är största kunderna.

Även av det skälet vill jag att allt ska vara tryggt ordnat, berättar Stefan.

Jesper Dammare, Stefans son, dricker snabbt upp sitt kaffe

och kollar en detalj

i dagens matkörning innan han säger hej då till sin far och Lars Evertsson från Dalarnas Försäkringsbolag som är på besök.

– Jag har jobbat i branschen sedan jag började i farsans åkeri 1978. Vi körde mjölk åt Milko i 32 år. Nu har farsan gått i pension och jag och brorsan har varsitt åkeri.

ALLA UTBILDAS

Åkare som vill lyckas måste ha kontroll på alla delar av verksamheten. På kontorsväggen finns ett dokument där bränsleförbrukningen för firmans tolv bilar noteras. Stefan utvecklar:

– Alla förare har fått utbildning hos Dalarnas. Det handlade om trafiksäkerhet, snålare körsätt och försäkringsekonomi. Idag förstår alla hur viktig säkerheten är och hur vår ekonomi hänger ihop. Kunskap spar både pengar och minskar risken för mänskligt lidande.

– När vi tar in ett nytt åkeri tittar vi både på företaget och företagaren, vad gäller god ordning i alla led. Stefans fina åkeri har ISO-certifieringar inom kvalitet, miljö och trafiksäkerhet. För andra, som inte kommit lika långt, har vi skapat möjligheter att utvecklas, berättar Lars Evertsson, Chef Företagsmotor på Dalarnas Försäkringsbolag.

”Jag stod i köket när det började pipa”

MONICA ZETTERQUIST OCH MARCUS ANDERSSON KLARADE SIG FRÅN VATTENSKADA I SITT NYA KÖK MED HJÄLP AV ETT AUTOMATISKT VATTENSTOPP MED LARM.

Marcus Andersson för in armen under diskmaskinen. Han tar fram en sensor som är kopplad till ett automatiskt vattenstopp med larm. Det kallas vattenfelsbrytare.

– Hade vi inte fått rådet att skaffa den här så hade en dold vattenläcka varit ett faktum, och vårt splittrerna kök historia, konstaterar Marcus.

Små skador får förödande konsekvenser om de inte upptäcks i tid. Mardrömsscenario i den nyrenoverade villan i Mockfjärd hade varit ett möjligt regelverk i väggen och fuktskadat golvbjälklag i köket, förorsakat av en långsamt läckande diskmaskin.

– Jag var i köket och Marcus ute och jobbade med den nya gräsmattan när det började pipa. Jag kollade kyl och frys, de säger ju till om dörren står på glänt, berättar Monica Zetterquist, sambo med Marcus. Marcus letade sig fram till felet. Han hittade vatten på det täta träget under diskmaskinen och detektorn som låg där hade stängt av vattenfelsbrytaren.

– Diskmaskinens fabriksmonterade slang läckte, den kopplingen tänker man inte på att kolla. Så det var tur att vi skaffade brytaren och att den gjorde sitt jobb, säger Marcus.

DALARNAS FÖRSÄKRINGSBOLAG FÖREBYGGER VATTENSKADOR GENOM:

- Rådgivning och information till byggherrar och hantverkare i byggbranschen om vattenskadesäkert byggande.
- Omvärldsbevakning av statistik, forskning och produktutveckling.
- Deltagande i nätverk med branschorganisationer, tillverkare och leverantörer.
- Rådgivande hembesök hos cirka 800 villaägare årligen, vilka även får ett fuktlarm till köket.

Den så kallade Timell-effekten, att fler amatörer bygger själva och därmed förorsakar många vattenskador, är lite av en myt. En privatperson renoverar oftast ett eller två våtutrymmen under en livstid, medan den professionella hantverkaren gör ca femtio badrum per år.

VANLIG VILLAHEMFÖRSÄKRING

När de köpte mexitegelvillan från 1978 fick de rådet att teckna en vanlig villahemförsäkring. Det betyder till exempel att Monicas tatueringsutrustning och frisörstol är täckta om något skulle hända. Och tipset att sätta in en vattenfelsbrytare är de särskilt tacksamma för.

VATTENFELSBRYTAREN

Vattenfelsbrytaren som nämns i texten heter Water Fuse. Den detekterar dels via utplacerade sensorer, och dels vid tryckfall när man ställt ventilen i "bortaläge", alltså när ingen är hemma. Vattenfelsbrytaren bekostas av villaägaren, som kan få tillbaka en del av kostnaden via vårt säkerhetsbidrag för vattenfelsbrytare.

MARCUS OCH MONICA

Bor i villa i Mockfjärd med döttrarna Juni och Edda. Marcus arbetar som maskinoperatör på ett verkstadsföretag och Monica som lackerare på en trävaruindustri. Monica har funderingar på att återuppta frisör- och tatueryrket när barnen blir större.

Helkunder hos Dalarnas Försäkringsbolag: Bankkonton, sparande, lån, villaförsäkring, barnförsäkring, två bilförsäkringar, en fyrhjulingsförsäkring

Tatueringsverktyg

Reflexvästar till förskolebarn

Har du sett en grupp förskolebarn i färgglada reflexvästar? Då är det troligt att förskolan varit i kontakt med Dalarnas Försäkringsbolag och beställt en uppsättning. För så enkelt är det.

– Företaget fattade ett långsiktigt beslut att förse Dalarnas förskolor och dagbarnvårdare med reflexvästar. För barnens säkerhet framför allt, men även för att västarna är efterfrågade av personal och förskolechefer i länet. Hittills har vi delat ut cirka 10 000 västar, säger Lena Samuelsson, projektledare på Dalarnas Försäkringsbolag.

Västarnas utformning, med förskolans namn och telefonnummer tryckt på framsidan, och valet av fyra färger och två storlekar gjordes i samråd med förskolepersonal. Allt för att få det rätt och riktigt. Ett beställningsformulär ligger på dalarnas.se för dem som vill beställa, enkelt och lättåtkomligt. Västarna delas ut så länge företagets ekonomi tillåter, det är alltså inte fråga om en kampanj utan en långsiktig satsning på säkerheten för Dalarnas barn

Dalarnas Akademi öppnar för livslångt lärande

– Dalarnas Akademi gör ett livslångt lärande lättillgängligt för länets ledare och medarbetare. Samtidigt ökar företagens konkurrenskraft på lång sikt.

– Genom ökad kompetens syresätts företag och organisationer, säger Ulrika Lindqvist, projektledare för Dalarnas Akademi på Dalarnas Försäkringsbolag.

I länets cirka 13 500 företag finns många ledare och specialister som har behov av att utvecklas. Att utbilda dessa nyckelpersoner från första chefsjobbet till ledningsgrupper och styrelseposter är kärnan i Dalarnas Akademi.

– Vi vill skapa något nytt, något som kan stärka och utveckla företag och organisationer, fortsätter Ulrika Lindqvist.

Högskolan Dalarna genomför utbildningarna, deltagarna får högskolepoäng och examineras enligt högskolans krav. Dalarnas Försäkringsbolag är initiativta-

I princip varje dag kommer du som bor i Dalarna i kontakt med Dalarnas Försäkringsbolag även om du inte tänker på det: På en utställning via Kulturstiftelsen. På barnens träning eller elitlagets match. På en lantbruksdag eller företagsmässan. På en vidareutbildning hos Dalarnas Akademi eller genom den färskasatsningen på reflexvästar till förskolebarn.

Dalarnas Försäkringsbolag ska vara nära och tryggt, även när det handlar om annat än Bank, Försäkringar eller Fastighetsförmedling. Vi är stolta över Dalarna och över att kunna bidra till länets utveckling, även på oväntade arenor.

gare till den ursprungliga ledarutbildningen och har varit delaktiga i utveckling och lansering.

KORTARE KOMPETENSKURSER – NYTT FÖR I ÅR

Från att ha erbjudit en kvalificerad ledarskapsutbildning i internatform har Dalarnas Akademi utvecklats vidare och breddat utbudet till fler yrkesroller. Nu erbjuds även kortare nätbaserade kompetenskurser enligt konceptet ”Fri Start - Fri fart”. Man kan starta när det passar och genomföra kursen på valfri tid. Arbetsgivaren betalar kursavgiften och intygar att deltagaren har de förkunskaper som krävs. Tack vare att det är uppdragsutbildning finns inga krav på högskolebehörighet.

– Våra utbildningar syresätter människor och organisationer, säger Ulrika Lindqvist, projektledare för Dalarnas Akademi på Dalarnas Försäkringsbolag.

Historiska skatter räddade

Under 2013 kunde Dalarnas Försäkringsbolags Kulturstiftelse köpa in 21 nya föremål. Från historiska vardagsting till klassiska instrument och dåtida lyxartiklar. Allt skapat i Dalarna.

– Inköpen av Älvdalsporfyr, Hagströmfabrikens Steelguitar-prototyp, och en av de äldsta kartorna över Falun är de mest framträdande, säger Rune Bondjers, antikvarie vid Dalarnas Museum och ansvarig för inköpen till Kulturstiftelsen.

BEVARAR KONSTEN I DALARNA

Stiftelsens budget styrs av avkastningen på dess kapital. Eftersom börsåret 2013 var gott fanns det också marginal att göra goda inköp.

– Det är viktigt att bevara Dalarnas historia i Dalarna. Man ska inte behöva åka ner till Stockholm för att se de finaste exemplaren av våra historiska föremål. Det våra hantverkare och konstnärer har skapat här speglar hur livet utvecklats i länet. Det har vi en plikt att bevara, säger Rune Bondjers.

Årets inköp av Älvdalsporfyr kommer från en känd samling och består av fem föremål och en

84-sidig bok från 1802 ”Berättelse om Elfdals Porfyrverk i Öster-Dalarna”. Samlingen köptes på auktion hos Bukowskis. Prototypen på en Steelguitar från Hagströms i Falun köptes på Blocket efter tips från engagerat dalfolk. Modellen kallas även Hawaiigitarr. Kartan köptes från Stockholms Auktionsverk och är daterad 1640. Den visar Falun med omnejd, med fokus på fyndigheter av koppar och silver. Det gulnande dokumentet har tidigare ägts av Prins Frederic Augustus, Hertig av York och Albany och Biskop av Osnabrück, andra son till George III och Drottning Charlotte.

– Mellan juni och september 2014 har vi en stor utställning med namnet ”Samlat under 40 år” där några av föremålen kommer att visas på Dalarnas Museum. För det här är föremål som hör till dalfolket, och då ska de ha möjlighet att ta del av dem också, avslutar Rune Bondjers.

DALARNAS FÖRSÄKRINGSBOLAGS KULTURSTIFTELSE

bildades 1996 genom en donation på 8 miljoner kronor av Dalarnas Försäkringsbolag i anslutning till bolagets 150-års jubileum. Ändamålet är att främja vetenskaplig forskning rörande Dalarnas historia och kulturarv, främst genom att förvärva och/eller säkerställa bevarandet av olika värdefulla föremål.

Samverkan som stärker Dalarnas Försäkringsbolag

Dalarnas Försäkringsbolag äger tillsammans med de övriga länsförsäkringsbolagen Länsförsäkringar AB, med kontor i Stockholm. Inom bank och försäkring finns påtagliga stordriftsfördelar och länsförsäkringsbolagen har valt att samla dessa resurser i Länsförsäkringar AB. För våra kunder är vi alltid lika lokala – Dalarnas Försäkringsbolag har alltid kundkontakterna här i länet, men i Länsförsäkringar AB bedrivs affärsverksamhet och service- och utvecklingsarbete inom till exempel liv- och fondförsäkring, bank, fondförvaltning, IT, återförsäkring, djurförsäkring och hälsaförsäkring. Länsförsäkringar ABs uppgift är att skapa förutsättningar för länsförsäkringsbolagen att bli framgångsrika på sina respektive marknader.

1. Aktieinnehav i Länsförsäkringar AB

Dalarnas Försäkringsbolag äger 6,7 procent av aktiekapitalet i Länsförsäkringar AB. Aktieinnehavet i Länsförsäkringar AB inräknas i Dalarnas Försäkringsbolags konsolideringskapital.

2. Styrkan i varumärket

Länsförsäkringars gemensamma varumärke är mycket starkt i relation till konkurrenternas inom branschen för bank, försäkring och pension. Under 2013 visade återigen Anseendebarenometern, som görs i 30 länder, att Länsförsäkringar har det högsta anseendet bland finansiella varumärken i Sverige. Länsförsäkringar har också länge funnits med i toppen när Svenskt Kvalitetsindex redovisar hur nöjda kunderna är med sin bank och sitt försäkringsbolag.

3. Liv- och pensionsförsäkring

Fondförsäkring

Länsförsäkringars fondutbud består av 30 fonder med eget varumärke och cirka 45 externa fonder. Fonderna under eget varumärke finns inom Länsförsäkringars eget fondbolag och förvaltas av noga utvalda externa förvaltare. De externa fonderna ger ytterligare bredd och djup åt utbudet.

Traditionell livförsäkring

Länsförsäkringar Liv bedriver traditionell livförsäkring fördelat på tre bestånd; Nya Trad, Gamla Trad och Nya Världen. I traditionell förvaltning sker placeringarna normalt i noterade aktier och räntebärande värdepapper samt i fastigheter och alternativa investeringar. För Länsförsäkringar Liv har marknadsutvecklingen inneburit att placeringsportföljen i Gamla Trad viktats om till största delen räntebärande placeringar, för att säkerställa bolagets nyckeltal och spararnas pengar. I slutet av maj skickades ett första erbjudande till kunderna om att villkorsändra till Nya Trad. Möjligheten att ändra i villkoren i sina traditionella försäkringar innebär kortfattat att sänkta garantinivåer i kombination med lägre avgifter möjliggör en förändrad placeringsmix med högre förväntad avkastning och förbättrade möjligheter till framtida värdeökning på separat kapital.

4. Bankverksamhet

Länsförsäkringar Bank är Sveriges femte största retailbank. Bankverksamheten, som enbart finns i Sverige, har en bred lönsam tillväxt, god kreditkvalitet och mycket nöjda kunder. Banken erbjuder privatpersoner,

lantbrukare och småföretagare ett brett utbud av banktjänster. Strategin utgår från länsförsäkringsgruppens stora kundbas, Länsförsäkringars starka varumärke och kundägandets principer.

Länsförsäkringar Bank är ett helägt dotterbolag till Länsförsäkringar AB. I bankkoncernen ingår förutom moderbolaget Länsförsäkringar Bank också dotterbolagen Länsförsäkringar Hypotek, Länsförsäkringar Fondförvaltning och Wasa Kredit.

5. Djur- och grödaförsäkring

Agria Djurförsäkring är Länsförsäkringars specialistbolag för djur- och grödaförsäkring. Agria är marknadsledande i Sverige med en marknadsandel på 58 procent. Agria är ett renodlat specialistbolag för djurförsäkring och nyckelbegrepp som kompetens och engagemang har byggt ett mycket starkt dottervarumärke till Länsförsäkringar. Agria har ett nära samarbete med flera djurägarorganisationer. Verksamheten växer sig även allt starkare på marknader utanför Sverige – idag Storbritannien, Norge och Danmark.

6. Hälsa

Affärsområde Hälsa inom Länsförsäkringar AB driver produkt- och affärsutvecklingen inom det växande sjukvårds- och gruppförsäkringsområdet. Länsförsäkringar är marknadsledande inom sjukvårdsförsäkring.

Sjuktagen har ökat under 2013 och företagarna oroar sig både för att bli sjuka själva och för att deras medarbetare ska bli sjuka. Länsförsäkringar försäkrar mer än vart tredje företag i Sverige och har utvecklat en helt ny sjukvårdsförsäkring som ger företagen och deras medarbetare tillgång till ett antal förebyggande hälsotjänster. På så sätt hoppas vi kunna bidra till bättre hälsa.

7. Stabil återförsäkring till lägre kostnad

Alla försäkringsbolag har behov av att skydda sin verksamhet mot kostnader för stora enskilda skador och naturkatastrofer. Oftast vänder sig ett försäkringsbolag till speciella återförsäkringsbolag på den internationella marknaden för att försäkra en del av sina risker. Inom länsförsäkringsgruppen har bolagen en naturlig möjlighet att dela riskerna mellan sig.

Dalarnas Försäkringsbolag betalar årligen in en återförsäkringspremie till Länsförsäkringar Sak. Premien baseras bland annat på

exponering och skadehistorik, men också på hur stort så kallat självbehåll bolaget väljer. Självbehållet kan jämföras med den självrisk som privatpersoner och företag betalar inom skadeförsäkring. Genom gemensam upphandling och intern återförsäkring behålls den största delen av återförsäkringspremien inom länsförsäkringsgruppen och kostnaderna för externa återförsäkrare blir mindre och stabila, något som gynnar Dalarnas Försäkringsbolags kunder.

8. Övrig samverkan

Förutom den samverkan som sker genom Länsförsäkringar AB så direktäger de 23 länsförsäkringsbolagen, tillsammans med berörda affärsenheter inom Länsförsäkringar AB, även Länsförsäkringar Fastighetsförmedling och Länsförsäkringar Mäklarservice. Länsförsäkringar Fastighetsförmedling utgör en viktig säljkanal för Dalarnas Försäkringsbolag och Länsförsäkringar Mäklarservice samordnar erbjudandet gentemot försäkringsförmedlarna.

9. Gemensam utveckling

En av Länsförsäkringar ABs uppgifter är att driva länsförsäkringsgruppens gemensamma utvecklingsarbete för att stärka länsförsäkringsbolagens konkurrenskraft. Arbetet bedrivs utifrån de fokusområden som arbetats fram tillsammans med länsförsäkringsbolagen. Fokusområdena hanterar förändringar inom kundmötet, internet, mobilitet och digitalisering, produkter och erbjudanden, beslutsstöd och segmentering, regleringar, ny teknik och riskreducering.

Förvaltningsberättelse

Styrelsen och verkställande direktören för Dalarnas Försäkringsbolag får härmed avge årsredovisning och koncernredovisning för 2013, bolagets 167:e verksamhetsår.

FÖRETAGSBESKRIVNING

Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905), som startade den 24 mars 1846, har idag 144 026 (142 709) försäkringstagare, som tillsammans äger bolaget.

Målsättningen för Dalarnas Försäkringsbolag är att ge ägarna ekonomisk trygghet och säkerhet genom att tillhandahålla prisvärda försäkringar och finansiella tjänster.

”Länsförsäkringsgruppen” är en samverkan mellan 23 självständiga länsförsäkringsbolag, alla ägda av sina kunder. Dalarnas Försäkringsbolag är ett av dessa länsförsäkringsbolag. För länsförsäkringsbolagens gemensamma service och utvecklingsverksamhet äger bolagen tillsammans Länsförsäkringar AB. I helägda dotterföretag till Länsförsäkringar AB (LFAB) bedrivs livförsäkring, bank- och fondverksamhet, industriförsäkring, trafikförsäkring samt djur- och grödaförsäkring.

I egen koncession tecknar Dalarnas Försäkringsbolag försäkring avseende sjuk, olycksfall, motorfordon, fartyg med begränsning till fritidsbåtar, godstransport, brand och annan skada på egendom, fartygsansvar med begränsning till ansvar för fritidsbåtar, allmän ansvarighet, annan förmögenhetsskada samt rättsskydd.

I Dalarnas län har Dalarnas Försäkringsbolag kundkontakterna och svarar för försäljning och kundservice av gemensam (förmedlad) verksamhet - när det gäller länsförsäkringsgruppens samtliga försäkrings- och banktjänster exklusive viss skadereglering avseende livförsäkring och vissa Agria-produkter.

Länsförsäkringsbolagen arbetar nära kunderna. Genom att vi samarbetar får vi den produktbredd, finansiella styrka och de specialistkunskaper som behövs för att tillgodose olika kunders behov.

RESULTAT OCH EKONOMISK STÄLLNING

Försäkringsrörelsen

Premieinkomsten brutto uppgick till 1 219,6 Mkr (1 185,7). Premieinkomst i direkt försäkring ökade med 34,9 Mkr (24,1) medan mottagen återförsäkring minskade med 1,0 Mkr (3,8). Ökningen av premieinkomsten kom framförallt från kasko och villa/hem där försäkringsbeståndet ökat.

Kostnaden för premier för avgiven återförsäkring uppgick till 178,1 Mkr (179,3). Premieintäkt f.e.r uppgick, för första gången i bolagets historia över en miljard, till 1 017,8 Mkr (990,5).

Under verksamhetsåret inträffade 46 946 skador vilket är 1 507 st fler än 2012. Utbetalda försäkringsersättningar före avgiven återförsäkring minskade med 5,6 Mkr till 790,3 Mkr (795,9), medan försäkringstekniska avsättning- ar för oregrerade skador ökade till 1 741,2 Mkr (1 653,2). Återförsäkrares andel i försäkringsersättningar uppgick till 136,7 Mkr (105,0). Avvecklingsresultatet i direkt försäkring uppgick till 130,3 Mkr (-50,9) som en följd av upplösning av trafikreserver, medan avvecklingsresultatet i återförsäkrares andel uppgick till 16,0 Mkr (15,0). Försäkringsersättningar i direkt försäkring minskade med 45,6 Mkr och uppgick till 603,5 Mkr (649,2). Minskningen av skadekostnaden under året beror på upplösning av trafikreserver på gamla årgångar. En ökning av skadekostnaderna finns dock inom företags-, fastighets och lantbruksförsäkring på grund av flera större bränder men även som en följd av ökade kostnader på skador hänförliga till tidigare år.

Försäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter uppgick till 147,3 Mkr (96,5). Anledningen till resultatförbättringen före rabatter är lägre skadekostnader, 30,3

Mkr, och högre premieintäkter på 24,2 Mkr. Tekniska resultat efter återbäring och rabatter uppgick till -85,1 Mkr (-37,0), av detta avser 140,0 Mkr (-45,0) avsättning till återbäring.

Kapitalförvaltning

Placeringstillgångarna uppgick till 4 775,0 Mkr (4 410,8) vid verksamhetsårets slut. Marknadsvärdet på placeringstillgångarna inklusive likvida medel uppgick till 4 933,3 Mkr (4 539,0).

Den totala avkastningen på placeringstillgångarna uppgick till 313,3 Mkr (273,8). Den svenska ränteportföljen gav en avkastning på 0,3 % (4,2) och utländska ränteportfölj avkastade 3,7 % (14,4). Aktieplaceringar har under året haft en totalavkastning på 19,7 % (13,6). Alternativa placeringar avkastade 10,4 % (6,5) och strategiska placeringar (fastigheter och aktier i LFAB) avkastade 5,7 % (5,2). Den totala kapitalavkastningen på hela portföljen uppgick till 7,4 % (6,3) varav direktavkastning var 1,0 % (1,9).

Liv och Bank

Bolagets förmedlade verksamheter liv och bank genererade följande resultat under verksamhetsåret, livförsäkringsverksamheten 2,0 Mkr (5,3) och bankverksamheten -7,9 Mkr (-16,8). Anledningen till resultatförsämringen inom livförsäkringsverksamheten beror på att vi under 2012 fick en engångsersättning från tradlivbolaget på grund av stängning för nyteckning. Resultatförbättringen inom bankverksamheten beror på en kraftig ökning av provisionsnettot under 2013. Bankvolymerna ökade med 1 096 Mkr (1 836) till en total volym på 11 994 Mkr (10 831) medan det totala försäkringskapitalet på liv ökat med 348,4 Mkr till 6 232 Mkr (5 884).

Liv- och bankverksamheterna redovisas som

övriga intäkter och kostnader i resultaträkningen under rubriken Resultat förmedlad affär.

Resultat

Koncernens resultat före skatt uppgick till 214,0 Mkr (200,8) och efter skatt till 172,4 Mkr (227,3). Skatt på årets resultat uppgick till -41,6 Mkr (26,5) och består av aktuell skattekostnad på 2,1 Mkr och uppskjuten skatt på 39,5 Mkr.

Resultatutvecklingen i övrigt samt ekonomisk ställning framgår av femårsöversikten längre fram i årsredovisningen.

VÄSENTLIGA RISKER OCH OSÄKERHETSFAKTORER

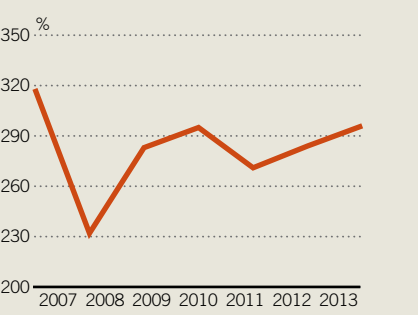
Försäkringsrisker

Bolagets riskportfölj i direkt affär bedöms vara väl balanserad. Den genomsnittliga skadeprocenten f.e.r på 72,9 % (73,0) under senaste 5-årsperioden återspeglar försäkringsrisken.

För att begränsa riskerna i försäkringsrörelsen tecknar bolaget återförsäkring. Återförsäkringsskyddet beskrivs mer ingående i not 2.

Den mottagna affären innehåller huvudsakligen svensk affär. Premieinkomsten uppgick under verksamhetsåret till 155,2 Mkr (156,2) eller 12,7 % (13,1) av premieinkomsten i direkt försäkring. Största risken i mottagen affär bedöms vara Nordiska Kärnförsäkringspoolen. Maximal ansvarighet per skadehändelse i Nordiska Kärnförsäkringspoolen uppgår för bolagets del till 3,0 MEUR.

Konsolideringsgrad

I vår kapitalförvaltning har vi identifierat placeringsrisker bestående av kursrisk, valutarisk, fastighetsrisk samt ränterisk.

I not 2 lämnas en mer ingående redogörelse över bolagets risker och riskhantering.

Dotterbolag

Dalarnas Försäkringsbolag har ett dotterbolag enligt not 15, Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltnings AB äger tillsammans med ytterligare 20 länsbolagsanknutna dotterbolag Humlegården Holding AB 1, Humlegården Holding AB 2 och Humlegården Holding AB 3. Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolags ägarandel i de tre Humlegårdsbolagen uppgår till 12,1 % (12,1) av varje bolag.

Intressebolag

Dalarnas Försäkringsbolag har ett intressebolag enligt not 16, Länsförsäkringar PE Holding AB. Bolaget ägs tillsammans med 9 länsbolag. Dalarnas Försäkringsbolags ägarandel i bolaget uppgår till 35,1 % (35,1).

INFORMATION OM ICKE-FINANSIELLA RESULTATINDIKATORER

Miljöpolicy och miljöarbetet 2013

Miljöarbetet i Dalarnas Försäkringsbolag och i Länsförsäkringsgruppen har fortsatt att utvecklas under 2013.

Miljöarbetet inom Dalarnas Försäkringsbolag baseras på bolagets miljöpolicy. Policyn

innebär bland annat att miljöhänsyn ska tas i beslut som fattas och handlingar som utförs, så att miljöpåverkan minskas. Vidare poängterar miljöpolicyen vikten av kompetensutveckling och av att påverka kunder och leverantörer i miljöfrågor. Enligt policyn ska också bolaget arbeta skadeförebyggande för att minska risken för skador som ger upphov till avfall och förorsakar utsläpp i luft och vatten.

Under året marknadsfördes för sjunde året Återvinningsförsäkring för lantbruk. Återvinningsförsäkringen täcker kostnader för transport och återvinning av skrot och miljöfarligt avfall från lantbruken och innebär att Länsförsäkringsgruppen tar konkret miljöansvar på marknaden och bidrar till att hålla lantbruket rent.

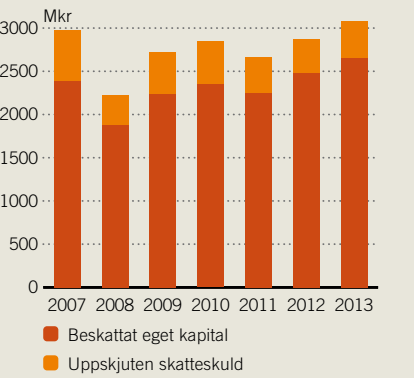
Utbildningen ”Säker gård”, som riktar sig till lantbruksnäringen, genomfördes under året. Utbildningen tar bland annat upp hur man höjer gårdens elsäkerhet samt miljöhusesyn.

I våra lokaler finns certifikatet för ISO 14001 uppsatt för att både internt och externt tydliggöra att bolaget är miljöcertifierat.

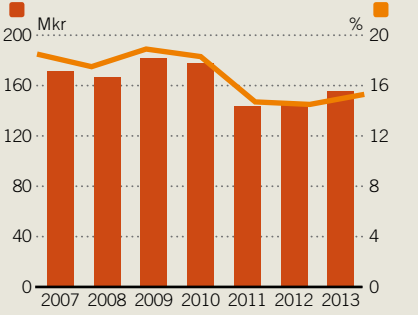
Personalfrågor

I samarbete med Kamratföreningen startades projektet Hälsoåret i början av 2013. Under Hälsoåret genomförs olika typer av hälsofrämjande aktiviteter med koppling till motion, livsstil och kost. Hälsoåret fokuserar på att förebygga och främja god hälsa och kommer att pågå även under 2014.

Konsolideringskapital

Driftskostnader

Dalarnas Akademi, en utbildning för ledare inom företag i Dalarna, har lanserats och formell överlämning har skett till Högskolan Dalarna. Vi deltar i referensgrupp för fortsatt utveckling och har ett speciellt ansvar för kursen Ledarskap för ökat resultat i företaget. Totalt har 44 deltagare genomfört denna kurs.

Under 2013 har licensiering av rådgivare inom privat och företag prioriterats och idag är samtliga rådgivare Swedsec-licensierade enligt gällande krav.

Rekrytering av nya medarbetare har kontinuerligt pågått under året för att främst ersätta de naturliga avgångarna i bolaget. Vi kan glädjas åt att vi är en attraktiv arbetsgivare på arbetsmarknad då vi i ansökningarna får många och kvalificerade sökanden, vilket är ett kvitto på att vi har ett starkt varumärke och ett gott rykte.

Etiska riktlinjer

Försäkring innebär att vi har ett gemensamt ansvar för människors trygghet. Vår omfattande försäkrings- och finansverksamhet kräver att våra kunder skall känna förtroende och tillit till hur bolaget och dess personal hanterar och förvaltar varje enskild persons eller företags särskilda försäkringsbehov. De skall dessutom känna förtroende för att den information som lämnas av dem stannar hos oss och inte riskerar att spridas.

Styrelsen för Dalarnas Försäkringsbolag har fastställt etiska riktlinjer som varje medarbetare skall ta del av och verka efter. I samband med anställning sker en grundlig genomgång av de etiska riktlinjerna. Genomgången avslutas med att den enskilde medarbetaren får un-

derteckna en förbindelse där man bekräftar att man tagit del av de etiska riktlinjerna och för binder sig att följa desamma. Varje år genomförs en genomgång av de etiska riktlinjerna inom alla grupper i bolaget för att uppdatera medarbetarna på vilka regler som gäller.

VÄSENTLIGA HÄNDELSER

Under året

Inom affärsområde privat har den nya organisationen med kontorschefer för varje kontor fungerat mycket bra enligt både kunder och medarbetare. Försäljningstillväxten har fortsatt både inom bank och sakförsäkring. Konkurrensen inom hem/villaförsäkring är fortfarande påtaglig men införandet av en annullationsgrupp har lett till att vi nu vänt trenden och ökat med 770 försäkringar och premievolymen med 9,5 Mkr. Inom olycksfallsförsäkring fortsätter tillväxten och under 2013 ökade premievolymen med 1,7 Mkr och antalet försäkringar med 581 st. Privatmotorförsäkringar fortsätter att öka och under de sista fem åren har vår marknadsandel ökat med 2,5 procent till 62,7 procent. Under året ökade bolaget med 4 251 privata motorförsäkringar och 14,9 Mkr i premiebestånd.

Inom affärsområde företag har vi noterat rekordlåga annullationsnivåer och likaså fortsatt försäljningstillväxt vilket vittnar om att våra kunder är nöjda. Premiebeståndet ökade med 21,6 Mkr varav motorförsäkringar med 7,7 Mkr i antal ökade företagsförsäkringar med 217 st och företagsmotorförsäkringar med 1 067 st. Marknadsandelarna ökade med 2,6 procent inom företagsmotor till 62,4 och företagsförsäkringar ökade med 0,6 % till 43,2 %.

Inom vår bankverksamhet har fokus varit att ta hand om den stora skara nya kunder vi fått de senaste åren och kommunicera vikten av att spara för sina långsiktiga mål och behov. Trots ett mindre fokus på nyförsäljning har affärsvolymen inom bank vuxit med 11,5%.

Några av de enskilda händelserna med betydande skadekostnader under året var brand i en förskola, flera företagsbränder, en ansvarsskada inom företag och ett antal bränder i villor och lantbruksbyggnader. Årets skadeutfall präglas annars av flera positiva tecken, bland annat var antalet vattenskador det lägsta under den senaste femårsperioden. Glädjande är också att trenden med färre skadade personer i trafiken håller i sig även för 2013. Antalet enskilda skador med kostnad över 1 Mkr var i nivå med året före, men med fler större skador. Totalt var skadeutfallet bättre än föregående år men detta som en följd av ett positivt utfall inom återförsäkring och en upplösning av reserver inom trafikförsäkring.

Inom finansmarknaderna har vi sett en stabilisering i ekonomin även om många frågetecken kvarstår. Under året har vi sett en kraftig uppgång på aktiemarknaderna i utvecklade ekonomier medan tillväxtmarknaderna inte haft någon uppgång. Räntemarknaden har även under 2013 präglats av mycket låga centralbanksräntor men under sommaren skedde en markant uppgång i de långa marknadsräntorna. Bolaget har ökat kreditexponeringen och aktieexponeringen och minskat de alternativa placeringarna under året. Totalt uppgick avkastningen i förvaltningen till 7,4 % (6,3) under året.

Under året har arbetet med att anpassa oss till regelverket Solvens II fortsatt. Solvens II

är ett EU-regelverk som syftar till ökad transparens och ökad säkerhet. Det är ett stort och kostsamt projekt som enligt planerna skulle börja gälla fullt ut från 2014 men där man nu flyttat fram startpunkten till 2016 med start av viss rapportering under våren 2015.

Bolaget har dock, trots denna försening, valt att i största möjliga utsträckning genomföra de anpassningar till Solvens II som regelverket förväntas kräva. Anpassningarna har bland annat att göra med intern styrning och kontroll samt system för styrning av risker. Hjärtat i regelverket kan sägas utgöras av den egna risk- och solvensanalysen (ERSA). Bolagets ERSA-process är nu väl utvecklad och integrerad med företagets affärsplanering.

Återbäring

Under året har en avsättning till återbäring gjorts på 140 Mkr (45) med avsikt att utbetalas under 2014 tillsammans med tidigare års avsättning.

Efter verksamhetsårets utgång

Inga större skadehändelser har inträffat efter verksamhetsårets slut utan skadeutfall är normalt för årstiden.

Vårt övergripande mål är, utifrån ambitionen att behålla och utveckla vår stora sakaffär, att aktivt satsa på att öka lönsamheten inom vår förmedlade bankverksamhet med samma tillväxttakt som under 2013. Det är också av vikt att våra driftskostnader hålls på låga nivåer för att bolaget skall kunna behålla konkurrenskraften. Att bibehålla arbetet med att våra skadekunder skall ha en hög nöjdhetsgrad fortsätter även under 2014 utifrån skadereglerarnas

ledord snabbhet, kompetens och omtanke. Bolaget prioriterar detta arbete med utgångspunkt från skadekunden som skall känna sig sedd, hörd och omhändertagen.

FÖRVÄNTAD UTVECKLING 2014

Den finansiella oron har minskat något under 2013 och vi tror att denna stabilitet förhoppningsvis fortsätter under 2014 med stöd av en tilltagande konjunktur i flera länder, men främst USA. Statsfinansiella problem kvarstår dock i flera EU-länder, samt politiska oroligheter i flera länder i EU's närhet, och i världen i övrigt, så risken för negativa överraskningar finns runt hörnet. Sveriges ekonomi är fortsatt stark och bör inte hamna i några problem under det kommande året och vi kommer dra nytta av att stora ekonomier i vår omvärld mår bättre. Ett tilltagande problem från det regionala perspektivet är dock en alltför storstadcentrerad politik som lett till internationellt sett höga räntor i landet för att bromsa överhettning i storstaden samtidigt som exportberoende basindustrier ute i landet blir lidande med konsekvenser för hela regionen.

Våra marknader är alltid under stark konkurrens där alla aktörer, försäkringsbolag såväl som banker, erbjuder helhetslösningar till kunderna inom såväl privat- som företagsmarknaden. Avgörande för att nå framgång kommer bland annat att vara de som erbjuder det bästa kundmötet och möter flest kunder.

Vår ambition är att fortsatt arbeta med att höja kvaliteten och höja effektiviteten i vår kundbearbetning, oavsett media, och arbeta mer med att erbjuda sparamöten till våra kunder inom privatmarknaden. Vi kommer att

fortsätta vår satsning på utbildning och kompetenshöjande insatser för våra medarbetare men också för länets näringsliv.

Inom Livverksamheten är ett huvudmål för året att presentera det nya erbjudandet för våra traditionella Livsparare med lägre garantinivåer men högre tillväxtpotential.

Inom skadeförebyggandeverksamheten gäller fortsatt fokus på brand-, vatten-, inbrott- och trafikskador. Arbetet sker inom Dalarnas Försäkringsbolag men även via Länsförsäkringsgruppens gemensamma skadeförebyggande arbete där vi är ett av de drivande länsförsäkringsbolagen.

Koncernen

Koncernen - Dalarnas Försäkringsbolag - består av moderbolaget Dalarnas Försäkringsbolag (583201-4905) och dotterbolaget Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag (556683-6044).

Koncernredovisningen är upprättad enligt förvärvsmetoden. Koncernens fria kapital inklusive årets resultat uppgår till 1 481,0 Mkr (1 358,2).

Vinstdisposition

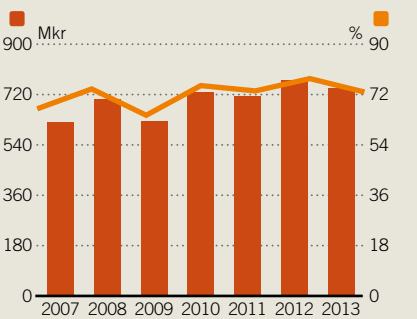
Moderbolaget

Till bolagsstämans förfogande står:

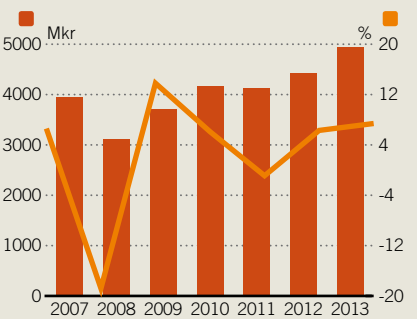
– balanserad vinst	1 349 896 699 kr
– årets resultat	123 578 249 kr
	<u>1 473 474 948 kr</u>

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att kronor 1 473 474 948 överförs i ny räkning.

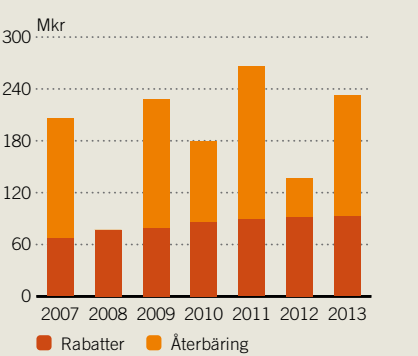
Skadekostnader

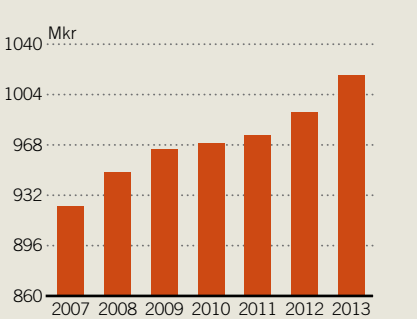
Placeringsstillgångar och avkastning

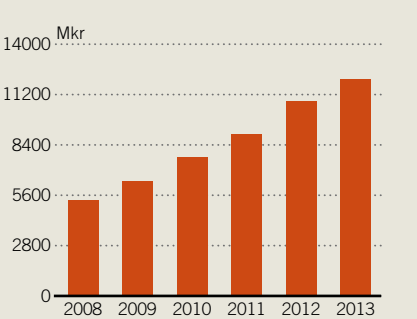
Rabatter och Återbäring

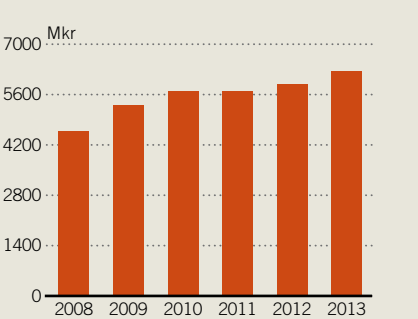
Premieintäkter

Bankvoly

Livförsäkringskapital

Femårsöversikt

Koncernen	2013	2012	2011	2010	2009
RESULTAT (tkr)					
Premieintäkter f.e.r.	1 017 805	990 527	971 680	966 947	962 055
Kapitalavkastning i försäkringsrörelsen	32 426	30 211	42 746	28 359	22 100
Övriga tekniska intäkter	–	–	–	–	34 439
Försäkringersättningar f.e.r.	–741 539	–771 876	–714 968	–728 161	–623 557
Driftskostnader f.e.r.	–161 391	–152 361	–154 077	–177 419	–184 716
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen före återbäring och rabatter	147 301	96 501	145 382	89 726	210 322
Återbäring	–140 000	–45 000	–177 000	–92 577	–149 116
Helkundsrabatt	–56 745	–54 205	–50 429	–42 794	–35 951
Delägarrabatt	–35 623	–34 343	–34 564	–40 739	–40 413
Tekniskt resultat i försäkringsrörelsen efter återbäring och rabatter	–85 067	–37 047	–116 611	–86 384	–15 160
Finansrörelsens resultat	305 556	248 835	–72 301	227 174	518 766
Övriga intäkter och kostnader	–6 485	–11 013	3 677	–8 737	339
Resultat före dispositioner och skatt	214 004	200 775	–185 235	132 053	503 945
Årets resultat	172 362	227 277	–94 438	106 681	369 006
EKONOMISK STÄLLNING (tkr)					
Placeringstillgångar, verkligt värde	4 774 999	4 410 830	4 121 326	4 159 994	3 698 514
Premieinkomst f.e.r.	1 041 487	1 009 435	986 283	964 887	964 287
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring	2 509 165	2 218 013	2 265 679	1 996 870	2 003 390
Konsolideringskapital					
Beskattat eget kapital	2 652 635	2 479 679	2 253 485	2 345 662	2 236 245
Uppskjuten skatt	425 993	386 267	414 608	504 874	478 561
Konsolideringskapital	3 078 629	2 865 946	2 668 093	2 850 536	2 714 806
Kapitalbas *	2 966 116	2 739 397	2 592 775	2 794 315	2 482 247
Erforderlig solvensmarginal *	182 068	187 413	189 131	188 438	157 826
NYCKELTAL					
Försäkringsrörelsen					
Skadeprocent f.e.r. *	72,9%	77,7%	73,3%	75,2%	64,6%
Driftskostnadsprocent f.e.r. *	15,3%	14,5%	14,7%	18,3%	19,2%
Totalkostnadsprocent f.e.r.	88,1%	92,2%	88,0%	93,5%	83,8%
Kapitalförvaltningen					
Direktavkastning	1,0%	1,9%	1,7%	1,3%	1,0%
Totalavkastning	7,4%	6,3%	–0,9%	6,1%	13,8%
Konsolideringsgrad (%)	296	284	271	295	282

* avser moderbolaget

Resultaträkning för koncernen

Tkr	Not	2013	2012
FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN			
Premieintäkter före avgiven återförsäkring		1 195 944	1 169 845
Premier för avgiven återförsäkring		–178 140	–179 318
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 017 805	990 527
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	32 426	30 211
Försäkringersättningar före avgiven återförsäkring		–878 191	–876 888
Återförsäkrares andel av försäkringersättningar		136 652	105 012
Försäkringersättningar efter avgiven återförsäkring		–741 539	–771 876
Driftskostnader	6	–161 391	–152 361
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		147 301	96 501
Återbäring och rabatter		–232 368	–133 548
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		–85 067	–37 047
Kapitalavkastning	7–10	313 291	273 824
Andelar av resultat i intresseföretag	10,16	24 691	5 222
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	–32 426	–30 211
Resultat kapitalavkastning		305 556	248 835
Övriga intäkter	6	107 872	103 644
Övriga kostnader	6	–114 357	–114 657
Resultat förmedlad affär		–6 485	–11 013
Resultat före skatt		214 004	200 775
Skatt på årets resultat	11	–41 642	26 501
Årets resultat		172 362	227 277

Rapport över totalresultat för koncernen

Tkr		2013	2012
ÅRETS RESULTAT			
Övrigt totalresultat	11		
Aktuariella vinster och förluster	30	763	–1 389
Skatt hänförlig till komponenter avseende övrigt totalresultat		–168	306
Summa övrigt totalresultat för året, netto efter skatt		595	–1 083
Årets totalresultat		172 957	226 194

Resultaträkning för moderbolaget

Tkr	Not	2013	2012
TEKNISK REDOVISNING			
Premieinkomst	3	1 219 627	1 185 695
Premier för avgiven återförsäkring		–178 140	–179 318
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		–23 682	–15 850
Premieintäkter efter avgiven återförsäkring		1 017 805	990 527
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen	4	32 426	30 211
<i>Utbetalda försäkringersättningar</i>			
Före avgiven återförsäkring	5	–790 268	–795 923
Återförsäkrares andel	5	89 935	79 304
Förändring i Avsättning för oreglerade skador			
Före avgiven återförsäkring		–87 923	–80 965
Återförsäkrares andel		46 717	25 708
Försäkringersättningar efter avgiven återförsäkring		–741 539	–771 876
Driftskostnader	6	–155 491	–144 500
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		153 201	104 362
Återbäring och rabatter		–232 368	–133 548
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		–79 167	–29 186
ICKE–TEKNISK REDOVISNING			
Kapitalavkastning intäkter	7,10	466 396	210 546
Kapitalavkastning kostnader	8,10	–286 566	–96 723
Orealiserade vinster på placeringstillgångar	9,10	275 792	193 347
Orealiserade förluster på placeringstillgångar	9,10	–121 709	–32 195
Kapitalavkastning överförd till skadeförsäkringsrörelsen	4	–32 426	–30 211
Kapitalavkastning		301 487	244 763
Övriga intäkter	6	107 872	103 644
Övriga kostnader	6	–114 357	–114 657
Resultat förmedlad affär		–6 485	–11 013
Icke–tekniskt resultat		295 001	233 750
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		215 835	204 565
Bokslutsdispositioner			
Förändring säkerhetsreserv		–64 037	–36 409
Förändring övriga bokslutsdispositioner		–336	–124
Resultat före skatt		151 461	168 031
Skatt på årets resultat	11	–27 883	–13 512
Årets resultat		123 578	154 520

Rapport över totalresultat för moderbolaget

Tkr	2013	2012
ÅRETS RESULTAT	123 578	154 520
Övrigt totalresultat	–	–
Årets totalresultat	123 578	154 520

Rapport över finansiell ställning för koncernen

Tkr	Not	2013-12-31	2012-12-31
TILLGÅNGAR			
Immateriella tillgångar	12	6 857	10 521
<i>Materiella tillgångar</i>			
Rörelsefastigheter	13	119 000	118 200
Inventarier	14	10 650	12 039
S:a materiella tillgångar		129 650	130 239
Aktier och andelar i intresseföretag	16,20	229 914	205 223
Aktier och andelar	17,20	2 807 728	2 696 505
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18,20	1 605 742	1 376 574
Derivat	19,20	6 065	8 092
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	20	6 550	6 236
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	21,27	409 393	362 675
Aktuell skattefordran		0	0
Övriga fordringar	23	388 258	368 615
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		66 530	28 510
Likvida medel	20,25	158 322	128 170
S:A TILLGÅNGAR		5 815 009	5 321 360
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Balanserade vinstmedel inkl periodens resultat	26	2 652 635	2 479 679
S:a eget kapital		2 652 635	2 479 679
Försäkringstekniska avsättningar	27-29	2 509 165	2 218 013
Uppskjuten skatteskuld	11	425 993	386 267
Övriga avsättningar	30,31	18 064	21 849
Derivat	19,20	–	–
Aktuell skatteskuld		1 065	2 792
Övriga skulder	20,32	94 480	98 169
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	113 606	114 591
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		5 815 009	5 321 360
POSTER INOM LINJEN			
Panter för egna skulder			
Registerförda tillgångar (f.e.r.) avseende försäkringstekniska skulder *		2 087 305	1 855 338
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd		372	162
Ansvarsförbindelser			
Borgensåtaganden, övriga		400	400

Balansräkning för moderbolaget

Tkr	Not	2013	2012
TILLGÅNGAR			
<i>Placeringstillgångar</i>			
Byggnader och mark	13	119 000	118 200
Aktier och andelar i koncernföretag	15	551 924	421 657
Aktier och andelar i intresseföretag	16,20	229 914	205 223
Aktier och andelar	17,20	2 255 804	2 185 240
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	18,20	1 605 742	1 466 183
Derivat	19,20	6 065	8 092
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	20	6 550	6 235
S:a placeringstillgångar		4 774 999	4 410 830
<i>Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	21,28	409 393	362 675
<i>Fordringar</i>			
Fordringar avseende direkt försäkring	22	283 170	276 640
Fordringar avseende återförsäkring		45 312	36 768
Aktuell skattefordran		–	–
Övriga fordringar		59 077	55 207
S:a fordringar		387 559	368 615
<i>Andra tillgångar</i>			
Materiella tillgångar	14	10 650	12 039
Kassa och bank	20,25	157 842	127 694
Övriga tillgångar		699	–
S:a andra tillgångar		169 192	139 733
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
Upplupna ränte- och hyresintäkter		984	12 017
Förutbetalda anskaffningskostnader	24	11 885	11 492
Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		53 662	5 001
S:a förutbetalda kostnader och upplupna intäkter		66 531	28 510
S:A TILLGÅNGAR		5 807 673	5 310 363
EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER			
Eget kapital	26		
<i>Bundet eget kapital</i>			
Reservfond		107 907	107 907
Uppskrivningsfond		140 345	140 345
<i>Fritt eget kapital</i>			
Balanserad vinst		1 349 897	1 195 377
Årets resultat		123 578	154 520
S:a eget kapital		1 721 727	1 598 149
<i>Obeskattade reserver</i>			
Säkerhetsreserv		1 157 588	1 093 550
Utjämningsfond		24 864	24 864
Ackumulerade avskrivningar utöver plan		1 401	1 065
S:a obeskattade reserver		1 183 853	1 119 479
<i>Försäkringstekniska avsättningar</i>			
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	27	493 560	429 786
Avsättning för oreglerade skador	28	1 741 154	1 653 232
Avsättning för återbäring och rabatter	29	274 451	134 995
S:a försäkringstekniska avsättningar		2 509 165	2 218 013

Tkr	Not	2013	2012
<i>Andra avsättningar</i>			
Avsättning för pensioner och liknande förpliktelser	30	20 184	21 377
Avsättning för skatter	11	163 594	137 794
Övriga avsättningar	31	0	0
S:a avsättningar för andra risker och kostnader		183 778	159 171
<i>Skulder</i>			
Skulder avseende återförsäkring		20 070	20 793
Aktuell skatteskuld		1 063	2 790
Derivat	19,20	0	0
Övriga skulder	20,32	74 411	77 377
S:a skulder		95 544	100 960
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	33	113 607	114 591
S:A EGET KAPITAL, AVSÄTTNINGAR OCH SKULDER		5 807 673	5 310 363
POSTER INOM LINJEN			
Panter för egna skulder			
Registerförda tillgångar (f.e.r.) avseende försäkringstekniska skulder*		2 087 305	1 855 338
Kapitalförsäkring pantsatt till förmån för anställd		372	162
Ansvarsförbindelser			
Borgensåtaganden, övriga		400	400

Rapport över förändring i eget kapital

Koncernen (Mkr)	Balanserade vinstmedel	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2012–01–01	2 347 922	–94 437	2 253 485
Omföring av föregående års resultat	–94 437	94 437	0
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat		227 277	227 277
Årets övriga totalresultat	–1 083		–1 083
<i>S:a årets totalresultat</i>	–1 083	227 277	226 194
Utgående eget kapital 2012–12–31	2 252 402	227 277	2 479 679
Ingående eget kapital 2013–01–01	2 252 402	227 277	2 479 679
Omföring av föregående års resultat	227 277	–227 277	0
<i>Årets totalresultat</i>			
Årets resultat		172 362	172 362
Årets övriga totalresultat	595		595
<i>S:a årets totalresultat</i>	595	172 362	172 957
Utgående eget kapital 2013–12–31	2 480 274	172 362	2 652 635

	Bundet eget kapital		Fritt eget kapital		
Moderbolaget (Mkr)	Reservfond	Uppskrivn– fond	Balanserat resultat	Årets resultat	Totalt eget kapital
Ingående eget kapital 2012–01–01	107 907	140 345	1 328 559	–133 182	1 443 630
Korrigerig av tidigare år			0		0
Omföring av föregående års resultat	0	0	–133 182	133 182	0
<i>Årets totalresultat</i>					
Årets resultat	–	–	–	154 520	154 520
Årets övriga totalresultat	–	–	–	–	0
<i>S:a årets totalresultat</i>	0	0	0	154 520	154 520
Utgående eget kapital 2012–12–31	107 907	140 345	1 195 377	154 520	1 598 149
Ingående eget kapital 2013–01–01	107 907	140 345	1 195 377	154 520	1 598 149
Omföring av föregående års resultat	–	–	154 520	–154 520	0
<i>Årets totalresultat</i>					
Årets resultat	–	–	–	123 578	123 578
Årets övriga totalresultat	–	–	–	–	0
<i>S:a årets totalresultat</i>	0	0	0	123 578	123 578
Utgående eget kapital 2013–12–31	107 907	140 345	1 349 897	123 578	1 721 727

Rapport över kassaflöden

Tkr	Not	Koncernen		Moderbolaget	
		2013	2012	2013	2012
Den löpande verksamheten					
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt		214 004	200 775	215 835	204 565
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet	38	–58 265	–301 273	–84 791	–395 706
Betald skatt		–3 810	54 967	–3 811	54 967
Kassaflöde från den löpande verksamheten före förändringar i tillgångar och skulder		151 928	–45 531	127 233	–136 174
Förändringar i finansiella placeringstillgångar		–61 231	–56 543	–34 513	25 579
Förändringar i övriga rörelsefordringar		–56 885	15 609	–56 885	15 609
Förändringar i övriga rörelseskulder		–2 646	–13 533	–4 673	–5 016
Kassaflöde från den löpande verksamheten		31 166	–99 999	31 162	–100 002
Investeringsverksamheten					
Nettoinvestering i immateriella tillgångar		0	0	–	–
Nettoinvestering i materiella tillgångar		–1 013	979	–1 013	979
Kassaflöde från investeringsverksamheten		–1 013	979	–1 013	979
Finansieringsverksamheten		0	–	–	–
Kassaflöde från finansieringsverksamheten		0	0	0	0
Årets kassaflöde		30 153	–99 020	30 148	–99 024
Likvida medel / Kassa och bank vid årets början		128 170	227 190	127 694	226 718
Likvida medel / Kassa och bank vid årets slut	25	158 322	128 170	157 842	127 694

Resultatanalys

MODERBOLAGET	NOT	Direkt försäkring i Sverige						
		Totalt 2013	Hem Villa Fritidshus	Företag Fastighet Lantbruk	Sjuk och olycksfall	Motorfordon Kasko	Summa direkt försäkring i Sverige	Mottagen återför-säkring
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat (Tkr)								
Premieintäkt f.e.r.	A	1 017 805	236 299	185 075	24 494	228 898	189 171	153 868
Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen		32 426	2 300	2 216	3 690	1 461	10 857	11 902
Försäkringsersättningar f.e.r.	B	-741 539	-187 924	-182 918	-15 943	-191 154	-25 600	-137 999
Driftskostnad f.e.r.		-155 491	-25 597	-46 183	-3 233	-27 965	-27 863	-24 649
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat före återbäring och rabatter		153 201	25 078	-41 810	9 008	11 239	146 565	150 079
Återbäring		-140 000	-39 480	-37 240	-3 780	-33 040	-26 460	-140 000
Helkundsrabatt		-56 745	-25 021	-3 656	-2 960	-14 020	-11 088	-56 745
Delägarrabatt		-35 623	-	-35 623	-	-	-	-35 623
Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat efter återbäring och rabatter		-79 167	-39 423	-118 329	2 268	-35 822	109 016	-82 289
Avvecklingsresultat f.e.r.								
Avvecklingsresultat, brutto		130 296	-7 435	-13 344	12 152	905	129 028	121 306
Återförsäkrares andel		16 022	2 640	3 589	2 738	427	6 628	16 022
Avvecklingsresultat f.e.r.		146 318	-4 795	-9 755	14 890	1 332	135 656	137 327
Försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring								
Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-493 559	-147 278	-118 184	-16 074	-119 086	-91 260	-491 881
Avsättning för oreglerade skador		-1 741 154	-166 122	-221 146	-232 128	-50 056	-592 348	-1 261 800
Avsättning för återbäring		-274 452	-77 395	-73 004	-7 410	-64 771	-51 871	-274 451
Summa försäkringstekniska avsättningar, före avgiven återförsäkring		-2 509 165	-390 795	-412 334	-255 613	-233 913	-735 479	-2 028 133
Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar								
Avsättning för oreglerade skador		409 393	32 699	53 981	81 831	-	240 881	409 393
NOTER TILL RESULTATANALYS								
NOT A								
Premieintäkt f.e.r.		1 017 805	236 299	185 075	24 494	228 898	189 171	863 936
Premieinkomst före avgiven återförsäkring		1 219 627	300 628	282 447	28 989	251 052	201 280	1 064 397
Premier för avgiven återförsäkring		-178 140	-59 225	-93 218	-2 322	-2 837	-20 539	-178 140
Förändring i Avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker		-23 682	-5 104	-4 154	-2 174	-19 318	8 429	-22 321
NOT B								
Försäkringsersättningar f.e.r.		-741 539	-187 924	-182 918	-15 943	-191 154	-25 600	-603 540
Utbetalda försäkringsersättningar		-700 333	-181 176	-139 491	-17 520	-176 661	-98 552	-613 400
Före avgiven återförsäkring		-719 022	-196 361	-167 476	-20 914	-161 925	-85 412	-632 089
Återförsäkrares andel		89 935	37 218	43 684	5 519	855	2 659	89 935
Skaderegleringskostnader		-71 246	-22 032	-15 699	-2 125	-15 591	-15 799	-71 246
Förändring i Avsättning för oreglerade skador f.e.r.		-41 205	-6 749	-43 427	1 578	-14 494	72 951	9 860
Före avgiven återförsäkring		-87 923	-10 264	-60 261	1 306	-14 065	46 427	-36 857
Återförsäkrares andel		46 717	3 515	16 835	272	-429	26 524	46 717

Noter till finansiella rapporter

Om inget annat anges, avser uppgifterna i notförteckningen både koncernen och moderbolaget. Samtliga beloppsuppgifter anges i tkr, om inte annat anges.

1 REDOVISNINGSPRINCIPER

Årsredovisningen avges per 31 december 2013 och avser Dalarnas Försäkringsbolag som är ett ömsesidigt försäkringsbolag med säte i Falun. Besöksadressen till huvudkontoret är Slaggatan 9, 791 71 Falun och organisationsnumret är 583201-4905.

I denna not beskrivs inledningsvis koncernens redovisningsprinciper. Moderbolaget tillämpar samma redovisningsprinciper som koncernen, med de avvikelser som anges i avsnittet ”Moderbolagets redovisningsprinciper”.

Överensstämmelse med normgivning och lag

Dalarnas Försäkringsbolag upprättar från och med 2010 Koncernredovisning i enlighet med International Financial Reporting Standards (IFRS) utgivna av International Accounting Standards Board (IASB) samt tolkningar av dessa utgivna av International Financial Reporting Interpretations Committee (IFRIC), sådana som antagits av EU. Därutöver tillämpas Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:26 inklusive ändringsföreskrifter i tillämpliga delar. Koncernen följer Rådet för finansiell rapporterings rekommendationer RFR 1 Kompletterande redovisningsregler för koncerner.

Bedömningar och uppskattningar i de finansiella rapporterna

Upprättande av redovisning i enlighet med IFRS kräver att företagsledningen gör bedömningar och uppskattningar samt gör antaganden som påverkar tillämpningen av redovisningsprinciperna och de redovisade beloppen av intäkter, kostnader, tillgångar, skulder och eventalförpliktelser. Dessa uppskattningar och bedömningar, som görs av ledningen, är baserade på historiska erfarenheter och grundar sig på den bästa information som fanns tillgänglig på balansdagen. Det verkliga utfallet kan avvika från dessa uppskattningar och bedömningar.

Uppskattningar och antagandena ses över regelbundet. Ändringar av uppskattningar redovisas i den period ändringen görs om den endast påverkar denna period, eller i den period ändringen görs och framtida perioder om ändringen påverkar både aktuell period och framtida perioder.

Bedömningar och uppskattningar som ligger till grund för redovisning och värdering av försäkringstekniska avsättningar har en betydande inverkan på de finansiella rapporterna. Värderingen av avsättningarna behandlas i nedanstående avsnitt om redovisning av försäkringsavtal samt i not 2, där upplysningar om risker i verksamheten lämnas.

Årsredovisningen har godkänts för utfärdande av styrelsen 2014-02-21. Resultaträkning och rapport över finansiell ställning blir föremål för fastställelse på årsstämman 2014-03-27.

Nya och ändrade redovisningsprinciper 2013

IFRS 13 ”Värdering till verkligt värde” syftar till att värderingar till verkligt värde ska bli mer konsekventa och mindre komplex genom att standarden tillhandahåller en exakt definition och en gemensam källa i IFRS till verkligt värdevärderingar och tillhörande upplysningar. Standarden ger vägledning till verkligt värdevärderingar för alla slag av tillgångar och

skulder, finansiella som icke-finansiella. Kraven utökar inte tillämpningsområdet för när verkligt värde ska tillämpas men tillhandahåller vägledning kring hur det ska tillämpas där andra IFRS redan kräver eller tillåter värdering till verkligt värde.

Under 2013 har inga förändringar av IFRS eller andra redovisningsprinciper haft någon väsentlig effekt på koncernens redovisning.

Beslutade men ännu inte tillämpade standarder

Vid upprättandet av redovisningen per 31 december 2013 finns det standarder och tolkningar som publicerats men ännu inte trätt i kraft. Nedan följer en preliminär bedömning av den påverkan som införandet av dessa standarder och uttalanden kan få på Dalarnas Försäkringsbolags finansiella rapporter.

IFRS 9 Financial Instruments avses ersätta IAS 39 Finansiella instrument: Redovisning och värdering senast från och med 2015. IASB har publicerat de två första av minst tre delar som tillsammans kommer att utgöra IFRS 9. Den första delen behandlar klassificering och värdering av finansiella tillgångar. I november 2010 publicerade IASB de delar av IFRS 9 som berör klassificering och värdering av finansiella skulder. Merparten överensstämmer med de tidigare reglerna i IAS 39 förutom vad avser finansiella skulder som frivilligt värderas till verkligt värde enligt den så kallade Fair Value Option. För dessa skulder ska värdeförändringen delas upp på förändringar som är hänförliga till egen kreditvärdighet respektive på förändringar i referensränta. De kategorier för finansiella tillgångar som finns i IAS 39 ersätts av två kategorier, där värdering sker till verkligt värde eller upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde används för instrument som innehas i en affärsmodell vars mål är att erhålla de kontraktuella kassaflödena. Dessa ska utgöra betalningar av kapitalbelopp och ränta på kapitalbeloppet vid specificerade datum. IFRS 9 har ännu inte godkänts av EU.

Övriga finansiella tillgångar redovisas till verkligt värde och möjligheten att tillämpa Fair Value Option som i IAS 39 behålls. Förändringar i verkligt värde ska redovisas i resultatet, med undantag för värdeförändringar på egetkapitalinstrument som inte innehas för handel och för vilka initialt val görs att redovisa värdeförändringar i övrigt totalresultat. Likaså måste onoterade aktier som idag redovisas till anskaffningsvärde värderas till verkligt värde enligt IFRS 9. Beslut angående omklassificering kommer inte att tas förrän de nya reglerna fastställts. Först då kan effekterna beräknas.

IFRS 10 Conosolidated financial statements bygger på redan existerande principer, då den identifierar kontroll som den avgörande faktorn för att fastställa om ett företag ska inkluderas i koncernredovisningen. Koncernen avser tillämpa IFRS 10 från det räkenskapsår som inleds 1 januari 2014. Dalarnas Försäkringsbolag har ännu inte utvärderat den fulla effekten på de finansiella rapporterna.

IFRS 12 Disclosure of Interests in Other Entities är en ny standard för upplysningar för investeringar i dotterföretag, joint arrangements, intreseföretag och ej konsoliderade “structured entities”. Standarden ska tillämpas på räkenskapsår som inleds 1 januari 2014. Dalarnas Försäkringsbolag har ännu inte utvärderat den fulla effekten på de finansiella rapporterna.

IFRIC 21 “Levies” klagör redovisningen av en förpliktelse att betala en skatt eller avgift som inte är inkomstskatt. Tolkningen klagör vad den

förpliktande händelsen som utlöser skyldigheten att betala skatten eller avgiften är samt när en skuld därmed ska redovisas. Koncernen avser att tillämpa IFRIC 21 för det räkenskapsår som börjar 1 januari 2014 och har ännu inte utvärderat den fulla effekten på de finansiella rapporterna.

Valuta

Moderbolagets funktionella valuta är svenska kronor som även utgör rapporteringsvalutan för moderbolaget och för koncernen. Funktionell valuta är valutan i de primära ekonomiska miljöer bolagen bedriver sin verksamhet. Transaktioner i utländsk valuta omräknas till den funktionella valutatan till den valutakurs som föreligger på transaktionsdagen. Monetära tillgångar och skulder i utländsk valuta räknas om till den funktionella valutatan till den valutakurs som föreligger på balansdagen. Valutakursdifferenser som uppstår vid omräkningarna redovisas i resultaträkningen.

Resultatredovisning

Resultatet redovisas i två huvuddelar: Skadeförsäkringsrörelsens tekniska resultat samt ett icke-tekniskt resultat, som omfattar den del av kapitalavkastningen som återstår efter överförd avkastning till försäkringsrörelsen. Kapitalavkastningen inkluderar orealiserade värdeförändringar.

Den överförda kapitalavkastningen har beräknats på halva premieintäkten f.e.r samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador f.e.r under året. Använd räntesats, för 2013, utgörs av stats-skuldväxelräntan för ett 90-dagarsinstrument (genomsnitt för 2013).

Konsolideringsprinciper

Dotterföretag

Dotterföretag är företag som står under ett bestämmande inflytande från moderbolaget. Bestämmande inflytande innebär direkt eller indirekt en rätt att utforma ett företags finansiella och operativa strategier i syfte att er hålla ekonomiska fördelar. Vid bedömningen om ett bestämmande inflytande föreligger, beaktas potentiella röstberättigande aktier som utan dröjsmål kan utnyttjas eller konverteras. Dotterföretag redovisas enligt förvärvsmetoden. Dotterföretags finansiella rapporter tas in i koncernredovisningen från och med förvärvstidpunkten till det datum då det bestämmande inflytandet upphör.

Intresseföretag

Intresseföretag är de företag för vilka koncernen har ett betydande, men inte bestämmande, inflytande över den driftsmässiga och finansiella styrningen, vanligtvis genom andelsinnehav mellan 20 och 50 procent av röstetalet. Från och med den tidpunkt som det betydande inflytandet erhålls redovisas andelar i intresseföretag enligt kapitalandelsmetoden i koncernredovisningen. Kapitalandelsmetoden innebär att det i koncernen redovisade värdet på aktierna i intresseföretagen motsvaras av koncernens andel i intresseföretagens egna kapital samt koncernmässig goodwill och andra eventuella kvarvarande värden på koncernmässiga över- och undervärden. I koncernens resultaträkning redovisas som "Andel i intresseföretags resultat" koncernens andel i intresseföretagens nettoresultat efter skatt och minoritet justerat för eventuella avskrivningar, nedskrivningar eller upplösningar av förvärvade över- respektive undervärden. Erhållna utdelningar från intresseföretaget minskar det redovisade värdet på innehavet i intresseföretaget.

När koncernens andel av redovisade förluster i intresseföretaget överstiger koncernens redovisade värde på andelarna reduceras andelarnas värde till noll. Avräkning för förluster sker även mot långfristiga finansiella mellanhavanden utan säkerhet, vilka till sin ekonomiska innebörd utgör del av ägarföretagets nettoinvestering i intresseföretaget. Fortsatta

förluster redovisas inte såvida inte koncernen har lämnat garantier för att täcka förluster uppkomna i intresseföretaget.

Kapitalandelsmetoden tillämpas fram till den tidpunkt när det betydande inflytandet över intresseföretaget upphör.

Transaktioner som elimineras vid konsolidering

Koncerninterna fordringar och skulder, intäkter eller kostnader och realiserade vinster eller förluster som uppkommer vid interna transaktioner mellan koncernföretag, elimineras i sin helhet vid upprättandet av koncernredovisningen. Orealiserade vinster som uppkommer vid transaktioner med intresseföretag och gemensamt kontrollerade företag elimineras i den utsträckning som motsvarar koncernens ägarandel i företaget. Orealiserade förluster elimineras på samma sätt som orealiserade vinster, men endast i den utsträckning det inte finns något nedskrivningsbehov.

Intäkter

Intäkter hänförliga från försäkringsavtal behandlas under avsnittet Redovisning av försäkringsavtal.

Intäkter för förmedling av bank- och fondtjänster

Bolaget erbjuder/förmedlar ett brett utbud av försäkring inom livområdet samt bank- och fondtjänster genom avtal med Länsförsäkringar AB och dess helägda dotterföretag. För de förmedlade affärerna har bolaget ansvaret för kundrelationerna och erhåller ersättning för detta. Intäkterna redovisas i det icke-tekniska resultatet under Övriga intäkter. Intäkterna redovisas i den takt de tjänas in, d.v.s. när tjänsten utförts.

Hyresintäkter

Hyresintäkter från förvaltningsfastigheter redovisas linjärt i resultaträkningen baserat på villkoren i leasingavtalen. Den sammanlagda kostnaden för lämnade förmåner redovisas som en minskning av hyresintäkterna linjärt över leasingperioden.

Ränteintäkter

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderats till verkligt värde) redovisas ränteintäkter med tillämpning av effektivräntemetoden.

Finansiella instrument

Redovisning i balansräkningen

Finansiella tillgångar eller skulder tas upp i balansräkningen när bolaget blir part enligt instrumentets avtalsmässiga villkor (affärsdagsredovisning). Kundfordringar tas upp i balansräkningen när de faktureras. Leverantörsskulder tas upp när faktura mottagits. Andra skulder tas upp när motparten har presterat och en avtalsenlig skyldighet att betala föreligger (även om faktura ännu inte mottagits). Finansiella tillgångar tas bort från balansräkningen när rättigheterna i avtalet realiseras, förfaller eller bolaget förlorar kontrollen över dem. Detsamma gäller för delar av finansiella tillgångar. Finansiella skulder tas bort från balansräkningen när förpliktelsen i avtalet fullgörs eller på annat sätt utsläcks. Detsamma gäller för delar av finansiella skulder.

För alla räntebärande finansiella instrument (även de som värderas till verkligt värde) redovisas ränteintäkter och räntekostnader med tillämpning av effektivräntemetoden. Upplupen ränta på räntebärande tillgångar och skulder redovisas på särskild rad i balansräkningen som upplupen ränteintäkt eller räntekostnad, separat från tillgången eller skulden som räntan belöper på.

Finansiella instrument redovisas initialt till anskaffningsvärde. Anskaffningsvärde för finansiella instrument som klassificerats som finansiella tillgångar redovisade till verkligt värde via resultaträkningen består av verkligt värde exklusive transaktionskostnader. Transaktionskostnader (t.ex. courtage) för dessa instrument kostnadsförs således direkt som kapitalförvaltningskostnader. För övriga finansiella instrument motsvarar anskaffningsvärdet instrumentets verkliga värde inklusive transaktionskostnader.

Efter anskaffningstillfället beror redovisning och värdering av finansiella instrument av hur de har klassificerats enligt nedan. För redovisade värden med uppdelning på värderingskategori se not 20.

Klassificering av finansiella instrument

Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Finansiella tillgångar värderas enligt verkligtvärde-optionen förutom för derivat. Dalarnas Försäkringsbolag förvaltar och utvärderar alltid resultatet av samtliga placeringstillgångar (alla aktier, obligationer, derivat och fastigheter) på basis av verkligt värde förutom när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt. I uppföljningen av kapitalförvaltningens resultat är fokus främst riktat på nyckeltalet totalavkastning. I detta mått inkluderas såväl realiserat som orealiserade resultat (förutom i de fåtal fall när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt). Detta innebär att även placeringar i onoterade aktier såsom t.ex. Länsförsäkringar AB ingår i denna utvärdering. Det är därför bolagets bedömning att en redovisning till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet ger mer relevant redovisningsinformation för läsarna av årsredovisningen. Av detta skäl väljer Dalarnas Försäkringsbolag alltid att kategorisera sina finansiella tillgångar såsom finansiella tillgångar som identifierats som Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet förutom (i) när verkligt värde inte kan fastställas på ett tillförlitligt sätt och (ii) när redovisningslagstiftningen inte medger detta vid redovisning i juridisk person.

Alla derivat som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet (i enlighet med IAS 39). Finansiella tillgångar som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Finansiella tillgångar som kan säljas

Finansiella tillgångar som kan säljas redovisas till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade direkt i eget kapital. Dalarnas Försäkringsbolag har inga tillgångar som klassificerats såsom Finansiella tillgångar som kan säljas. Eget kapitalinstrument, som klassificeras som Finansiella tillgångar som kan säljas, skrivs ned vid en väsentlig (mer än 20 procent) eller utdragen (minst 9 månader) nedgång i det verkliga värdet under instrumentets anskaffningsvärde. Om nedskrivningsbehov föreligger för en tillgång i kategorin Finansiella tillgångar som kan säljas, omförs tidigare eventuell ackumulerad värdeminskning redovisad direkt mot eget kapital till resultaträkningen. Nedskrivningar av eget kapitalinstrument som redovisats i resultaträkningen återförs inte senare via resultaträkningen.

Lånefordringar och kundfordringar

Låne- och kundfordringar värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Vid varje rapporttillfälle utvärderar företaget om det finns objektiva indikationer att låne- och kundfordringar är i behov av nedskrivning.

I kategorin Lånefordringar och kundfordringar ingår även likvida medel. Likvida medel består av kassamedel samt omedelbart tillgängliga tillgodohavanden hos banker och motsvarande institut samt kortfristiga likvida placeringar med en löptid från anskaffningstidpunkten understigande tre månader, och som är utsatta för endast en obetydlig risk för värdefluktuationer.

Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet

Denna kategori instrument utgörs av derivat med negativa marknadsvärden och som inte används för säkringsredovisning. Alla derivat med negativa marknadsvärden som inte ingår i säkringsredovisning klassificeras (i enlighet med IAS 39) som innehav för handelsändamål oavsett syftet med innehavet. Finansiella skulder som innehas för handelsändamål ingår i kategorin Finansiella skulder värderade till verkligt värde med värdeförändringarna redovisade över resultatet.

Andra finansiella skulder

Andra finansiella skulder utgörs i balansräkningen av skulder till kreditinstitut och övriga skulder. Finansiella skulder värderas i efterföljande perioder till upplupet anskaffningsvärde. Upplupet anskaffningsvärde bestäms utifrån den effektivränta som beräknades när skulden togs upp.

Värderingsprinciper

Verkligt värde är det belopp till vilket en tillgång skulle kunna överlätas eller en skuld regleras, mellan kunniga parter som är oberoende av varandra och som har ett intresse av att transaktionen genomförs. Verkligt värde på finansiella tillgångar, som är noterade på en aktiv marknad, motsvaras av tillgångens noterade köpkurs på balansdagen utan avdrag för framtida transaktionskostnader. Sådana instrument återfinns på balansposterna Aktier och andelar, Obligationer och andra räntebärande värdepapper samt Derivat.

Verkligt värde på onoterade finansiella tillgångar fastställs genom att använda värderingstekniker, till exempel nyligen genomförda transaktioner, pris på liknande instrument och diskonterade kassaflöden. Onoterade tillgångar utgörs i balansräkningen av derivat, onoterade aktieinnehav och vissa hybridkontrakt.

Bolagets aktieinnehav i Länsförsäkringar AB har värderats till verkligt värde på basis av aktiernas substansvärde. Eftersom aktierna innehas med hembudsförbehåll, enligt vilket aktierna i första hand måste erbjudas de övriga ägarna till ett pris som motsvarar substansvärdet, så utgör substansvärdet i de flesta fall aktiernas verkliga värde. I det fall aktiernas verkliga värde, beräknat enligt en kassaflödesmetod, uppgår till ett lägre belopp än substansvärdet, så redovisas aktierna till detta lägre värde.

Verkligt värde på derivat som inte är noterade på en aktiv marknad fastställs genom en användning av värderingsmodeller som är etablerade på marknaden.

Den samlade resultateffekten från finansiella tillgångar och skulder, värderade med hjälp av värderingstekniker uppgick till 191,1 Mkr (275,7).

Redovisning i resultaträkningen av realiserade och orealiserade värdeförändringar

För finansiella instrument som värderas till verkligt värde över resultaträkningen redovisas såväl realiserade som orealiserade värdeförändringar i den icke-tekniska redovisningen som kapitalavkastning intäkter eller kapitalavkastning kostnader (beroende på om värdeförändringen är positiv eller negativ).

förs löpande och per balansdagen. Nedskrivningsbehov föreligger när det bedöms som sannolikt att återförsäkraren inte kommer att infria sina åtaganden enligt återförsäkringsavtalen.

Förutbetalda anskaffningskostnader

Försäljningskostnader som har ett klart samband med tecknande av försäkringsavtal och som bedöms generera en marginal som minst täcker anskaffningskostnaderna har aktiverats. Anskaffningskostnader innefattar driftskostnader som direkt eller indirekt kan hänföras till tecknandet eller förnyandet av försäkringsavtal såsom provisioner, marknadsföringskostnader samt löner och omkostnader för säljpersonalen. Anskaffningskostnader avskrivs på 12 månader.

Återbäring och rabatter

Dalarnas Försäkringsbolag har fyra olika typer av återbäring och rabatter: delärrabatt, helkundsrabatt, återbäring och övriga rabatter. Dessa poster redovisas nederst i det tekniska resultatet. För den del av återbäring och rabatter som ej är utbetalda görs en avsättning i balansräkningen, avsättningen ingår i de försäkringstekniska avsättningarna.

Andra redovisningsprinciper av betydelse

Avsättningar och eventualförpliktelser

En avsättning redovisas i balansräkningen när en befintlig legal eller informell förpliktelse föreligger som en följd av en inträffad händelse och det också är troligt att regleringen av denna förpliktelse kommer att kräva ett utflöde av ekonomiska resurser vars storlek kan uppskattas tillförlitligt. Om effekten av när i tiden betalning sker är väsentlig, diskonteras det förväntade framtida kassaflödet till en räntesats före skatt som återspeglar aktuella marknadsbedömningar, och om det är lämpligt, de risker som är förknippade med förpliktelsen.

En eventualförpliktelse redovisas när det finns ett möjligt åtagande som härrör från inträffade händelser och vars förekomst bekräftas endast av en eller flera osäkra framtida händelser, eller när det finns ett åtagande som inte redovisas som en skuld eller avsättning på grund av det inte är troligt att ett utflöde av resurser kommer att krävas.

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad för att annullationsansvaret är treårigt. Bolaget har tidigare år gjort avsättning till en annullationsreserv som uppgick till tio procent av de tre senaste årens annullationsansvarspliktiga ersättning. Från och med 2011 tas uppkomna annullationer direkt över resultatet och annullationsreserven har under 2012 helt lösts upp.

Skatter

Inkomstskatter utgörs av aktuell skatt och uppskjuten skatt. Inkomstskatter redovisas i resultaträkningen, såvida inte den underliggande transaktionen redovisas direkt mot eget kapital då även den tillhörande skatteeffekten redovisas direkt mot eget kapital, eller mot Övrigt totalresultat.

Aktuell skatt är skatt som ska betalas eller erhållas avseende aktuellt år, med tillämpning av de skattesatser som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen. Hit hör även justering av aktuell skatt hänförlig till tidigare perioder.

Uppskjuten skatt beräknas enligt balansräkningsmetoden med utgångspunkt i temporära skillnader mellan redovisade och skattemässiga värden på tillgångar och skulder. Temporära skillnader som inte beaktas är skillnader som uppkommit vid första redovisningen av goodwill samt första

redovisningen av tillgångar och skulder som inte är rörelseförvärv och vid tidpunkten för transaktionen inte påverkar vare sig redovisat eller skattepliktigt resultat, vidare beaktas inte heller skillnader hänförliga till andelar i dotter- och intresseföretag som inte förväntas bli återförda inom över-skådlig framtid. Värderingen av uppskjuten skatt baserar sig på hur redovisade värden på tillgångar eller skulder förväntas bli realiserade eller reglerade. Uppskjuten skatt beräknas med tillämpning av de skattesatser och skatteregler som är beslutade eller i praktiken beslutade per balansdagen.

Uppskjutna skattefordringar avseende avdragsgilla temporära skillnader och underskottsavdrag redovisas endast i den mån det är sannolikt att dessa kommer att kunna utnyttjas. Värdet på uppskjutna skattefordringar reduceras när det inte längre bedöms sannolikt att de kan utnyttjas.

Ersättningar till anställda

Pensioner genom försäkring

Företagets pensionsplaner för kollektivavtalade tjänstepensioner är tryggade genom försäkringsavtal. Pensionsplanen för företagets anställda har bedömts vara en förmånsbestämd plan som omfattar flera arbetsgivare. Företaget har dock gjort bedömningen att UFR 6 Pensionsplaner som omfattar flera arbetsgivare är tillämplig för företagets pensionsplan. Företaget saknar tillräcklig information för att möjliggöra en redovisning i enlighet med IAS 19, och redovisar därför i enlighet med UFR 6 dessa pensionsplaner som avgiftsbestämda. Företagets förpliktelser avseende avgifter till avgiftsbestämda planer redovisas som en kostnad i resultaträkningen i den takt de intjänas genom att de anställda utfört tjänster åt företaget under en period.

Pensioner - övrigt

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställde kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Dalarnas Försäkringsbolag har reserverat pensionsbeloppet för den anställde i bolagets balansräkning och betalar vid pensionstillfället in en engångssumma till FPK - Försäkringsbranschens Pensionskassa, vilken administrerar utbetalningarna av pensionerna. Den skuld som redovisas i balansräkningen avseende förmånsbestämda pensionsplaner är nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen vid rapportperioden slut med justeringar. Den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen beräknas årligen av oberoende aktuariar med tillämpning av den s.k. projected unit credit method. Nuvärdet av den förmånsbestämda förpliktelsen fastställs genom diskontering av uppskattade framtida kassaflöden med användning av räntesatsen av svenska bostadsobligationer. Aktuariella vinster och förluster till följd av erfarenhetsbaserade justeringar och förändringar i aktuariella antaganden redovisas i övrigt totalresultat under den period då de uppstår. Avsättningar för dessa enligt aktuariella beräkningar finns i Not 30 Avsättningar för pensioner och liknande förpliktelser. En förändring av regelverket IAS 19 gör att pensionsförpliktelsen skall redovisas inklusive löneskatt från och med 2013. Detta gör att jämförelsesiffror för 2012 är korrigerade för att möta de nya reglerna.

Kostnader för ersättningar i samband med uppsägningar av personal redovisas endast om företaget är bevisligen förpliktigt, utan realistisk möjlighet till tillbakadragande, av en formell detaljerad plan att avsluta en anställning före den normala tidpunkten. När ersättningar erbjuds för att uppmuntra frivillig avgång, redovisas en kostnad om det är sannolikt att erbjudandet kommer att accepteras och antalet anställda som kommer att acceptera erbjudandet tillförlitligt kan uppskattas.

Kortfristiga ersättningar till anställda beräknas utan diskontering och redovisas som kostnad när de relaterade tjänsterna erhålls.

En avsättning för förväntade kostnader för vinstandels- och bonusbetalningar redovisas när en rättslig eller informell förpliktelse att göra sådana betalningar till följd av att tjänster erhållits från anställda föreligger och denna förpliktelse kan beräknas tillförlitligt.

Moderbolagets redovisningsprinciper

Av detta avsnitt framgår på vilka punkter moderbolagets redovisningsprinciper avviker från koncernens. De nedan angivna redovisningsprinciperna för moderbolaget har tillämpats konsekvent på samtliga perioder som presenteras i moderbolagets finansiella rapporter.

Moderbolaget tillämpar Lag (1995:1560) om årsredovisning i försäkringsföretag, Finansinspektionens föreskrifter och allmänna råd FFFS 2008:26 inklusive ändringsföreskrifter i tillämpliga delar samt RFR 2: Redovisning för juridiska personer. I övrigt följer moderbolaget samma principer som för koncernen utom det som framgår i “Moderbolagets redovisningsprinciper”. De avvikelser som förekommer mellan moderbolaget och koncernens principer föränleds av begränsningar i möjligheterna att tillämpa IFRS i moderbolaget till följd av årsredovisningslagen och tryggandelagen samt i vissa fall av skatteskal.

Moderbolaget upprättar årsredovisning enligt lagbegränsad IFRS.

Leasing

Alla leasingavtal klassificeras i moderbolagets årsredovisning som operationella.

Dotterföretag, intresseföretag och joint ventures

Andelar i dotterföretag och intresseföretag redovisas i moderbolaget från och med 2009-12-31 till verkligt värde. Som intäkt redovisas endast erhållna utdelningar under förutsättning att dessa härrör från vinstmedel som intjänats efter förvärvet. Utdelningar som överstiger dessa intjänade vinstmedel betraktas som en återbetalning av investeringen och reducerar andelens redovisade värde. Nedskrivningsbehov testas löpande.

Anteciperade utdelningar

Anteciperad utdelning från dotterföretag redovisas i de fall moderföretaget ensamt har rätt att besluta om utdelningens storlek och moderföretaget har fattat beslut om utdelningens storlek innan moderföretaget publicerat sina finansiella rapporter.

Skatter

I moderbolaget redovisas obeskattade reserver inklusive uppskjuten skattekuld. I koncernredovisningen delas däremot obeskattade reserver upp på uppskjuten skattekuld och eget kapital.

Koncernbidrag och aktieägartillskott

Aktieägartillskott förs direkt mot eget kapital hos mottagaren och aktiveras i aktier och andelar hos givaren, i den mån nedskrivning ej erfordras. Vid tillämpning av RFR 2, med avseende på IAS 18 p 3 samt vid tillämpning av RFR 2, med avseende på IAS 27 p 2: Koncernbidrag som företaget erhållit från dotterföretag redovisas enligt samma principer som sedvanliga utdelningar från dotterföretag. Koncernbidrag som företaget lämnar till dotterföretag redovisas som investering i aktier i dotterföretag.

2 RISKER OCH RISKHANTERING

Inledning

Skadeförsäkringsverksamhet går ut på att överföra risker från försäkringstagarna till försäkringsgivaren. Rörelseresultatet beror dels på det försäkringstekniska resultatet och dels på avkastningen från placerings-tillgångarna. Det försäkringstekniska resultatet avgörs dels av en korrekt prissättning i försäkringsavtalen och dels av skadeutfallet. På grund av den osäkerhet som finns i försäkringsverksamheten återförsäkrar sig bolaget. Resultatanalysen visar hur riskerna är fördelade per riskområde (försäkringsklasser/grenar).

Finansverksamheten fokuserar på en god totalavkastning och kontroll av risker. En stor del av försäkringspremierna kommer att i framtiden utbetalas till försäkringstagarna som försäkringsersättningar. Detta säkerställs genom krav på att tillgångarna måste räcka för att täcka de försäkringstekniska avsättningarna. Skuldtäckning och solvens rapporteras kvartalsvis till Finansinspektionen.

Principer för bolagets riskhantering

Syftet med bolagets riskhanteringssystem är att identifiera, mäta, övervaka, hantera och rapportera samtliga risker som bolaget är exponerat för. Ansvaret för riskarbetet ligger hos styrelsen som årligen fastställer bolagets risktolerans och övergripande styrdokument som exempelvis affärsplan, egen risk- och solvensanalys, policy och riktlinje för kapitalförvaltning och skuldtäckningspolicy. Styrelsen fastställer också årligen Instruktion för intern styrning och kontroll i enlighet med Finansinspektionens allmänna råd FFFS 2005:1.

Det finns en compliancefunktion som följer upp att regler och policyer följs. Compliancefunktionen bistår även organisationen vid utformning av interna regelverk och bevakar förändringar i externa regelverk. Compliancefunktionen rapporterar kontinuerligt till styrelse och VD, och lämnar varje år en samlad bedömning av hur väl bolagets verksamhet uppfyller gällande regler och normer.

Det finns också en gentemot verksamheten självständig funktion för riskkontroll, som ansvarar för att ge en allsidig och saklig bild av företagets risker. Riskkontrollfunktionen analyserar utvecklingen av riskerna och är rådgivare till verkställande direktör och styrelse i riskhanteringsfrågor. Riskkontrollfunktionen rapporterar kontinuerligt till styrelse och VD hur riskerna utvecklas. I riskkontrollfunktionens ansvar ligger även att tillsammans med företagsledningen, andra ansvariga chefer och compliancefunktionen ta fram styrdokument som beskriver hur de olika riskerna skall identifieras, hanteras, kontrolleras och rapporteras.

Bolaget har ett revisionsutskott som ska svara för beredning av styrelsens arbete med att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll vad gäller finansiell rapportering, riskhantering och riskkontroll, regelefterlevnad och övrig intern styrning. Revisionsutskottet gör detta genom att ta del av information från och föra dialog med företagsledning, extern och intern revision samt riskkontroll- respektive compliancefunktionen.

Styrelsen har även ett finansutskott till sitt förfogande. Finansutskottet har till uppgift att löpande följa utvecklingen av bolagets tillgångar och ta beslut om placeringar inom de ramar som styrelsen fastställt. Finansutskottet tar även fram förslag till eventuella förändringar av normalportföljen och det regelverk som styr bolagets kapitalförvaltning. Finansutskottet skall ha minst fyra protokollförda möten per år.

Styrelsen har även en internrevisionsfunktion till sitt förfogande. Internrevisorerna skall medverka till och kontrollera att verksamheten

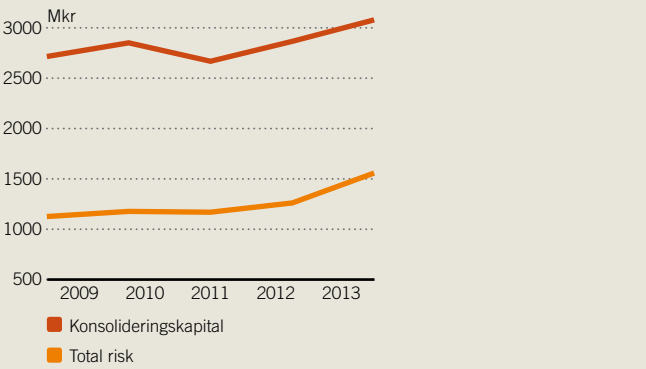
inom bolaget bedrivs mot fastställda mål och i enlighet med styrelsens intentioner och riktlinjer genom att undersöka och utvärdera den interna styrningen.

Bolaget har två riskbedömningskommittéer, HK-gruppen och Kreditdelegationen. HK-gruppen bedömer nya och befintliga risker inom sakförsäkringsverksamheten. Kommittén har rätt att fatta egna beslut om bolaget skall acceptera en risk eller inte. Detta får dock bara ske inom de olika kommittémedlemmarnas behörigheter. Gruppen är sammansatt av riskingenjör, försäljningschef mäklad affär och försäljningschef företag sak och har till uppgift att granska och besluta om sådana risker som inte är normalrisk och därför faller utanför den enskilde säljarens mandat. Kreditdelegationen har till uppgift att bedöma och ta beslut om nya och befintliga risker inom kreditverksamheten. Kommittén, som har rätt att fatta egna beslut inom fastställda kreditmandat, består av utsedda delegater med kreditbeviljningsmandat. För att fatta beslut krävs att minst tre delegater deltar.

Bolaget har dessutom en säkerhetschef som har till uppgift att löpande arbeta med säkerhetsfrågor. Säkerhets- och riskarbetet är även samordnat med motsvarande funktioner inom Länsförsäkringar AB. Bolaget har ett väl utvecklat miljöledningssystem, vars syfte till stor del är att hantera och begränsa bolagets risktagande på detta område.

Rapportering av risk

Bolaget mäter totalrisk utifrån en Solvens 2-baserad riskmodell. I beräkningen ingår att mäta skadeförsäkringsrisk, marknadsrisk, motpartsrisk och operativ risk. Det totala riskbeloppet ställs sedan i relation till bolagets kapital (konsolideringskapital). Riskrapporten upprättas kvartalsvis och visar hur de olika riskerna utvecklats över tiden, samt hur relationen mellan totalrisk och kapital har utvecklats.

Diagrammet visar hur bolagets Konsolideringskapital respektive Totala risk utvecklats under perioden 2009-12-31 - 2013-12-31

Bolagets verksamhet är reglerad av en mängd lagar och föreskrifter. I Sverige är det Finansinspektionen som är tillsynsmyndighet för de finansiella bolagen. Varje kvartal rapporterar bolaget in uppgifter om bland annat kapitalbas och solvens. Bolaget rapporterar även in uppgifter enligt det så kallade trafikljussystemet. Trafikljussystemet är ett stresstest som görs för att kontrollera att bolaget klarar av sina åtaganden även i perioder med kraftiga rörelser på de finansiella marknaderna. Bolaget uppfyllde under 2013 med god marginal de minimikrav som ställts av myndigheterna.

Försäkringsrisker

De huvudsakliga försäkringsriskerna utgörs av teckningsrisk och reservsättningsrisk.

Teckningsrisk

Teckningsrisken hänför sig till prissättningen av försäkringsavtal och den inneboende osäkerhet som är förenad med dessa avtal. Risken är att den beräknade premien inte står i rimlig proportion till de faktiska skade- och driftskostnaderna. Bolaget tecknar skadeförsäkring inom områdena olycksfall, sjukdom, motorfordon, fritidsbåtar, brand och annan sakskada, fartygsansvar (med begränsning till fritidsbåtar), allmän ansvarighet, annan förmögenhetsskada samt rättsskydd. Bolaget förmedlar också livförsäkring och tilläggsförsäkring och lång olycksfalls- och sjukförsäkring. I den mottagna återförsäkringen är Nordiska Kärnförsäkringspoolen den största enskilda risken. Bolagets ansvar i denna affär är maximerat till 3,0 miljoner euro (2,5) per händelse.

För att reducera teckningsrisken finns olika metoder. Riskminskning med avseende på osäkerheten i enskilda försäkringsavtal uppnås dels genom diversifiering, det vill säga genom att utöka portföljen med avtal som är oberoende av varandra, dels genom att säkerställa en i organisationen väl förankrad prissättningsprocess, så att premien i varje enskilt avtal motsvarar den faktiska riskexponeringen. För att säkerställa detta görs inom ramen för prissättningsprocessen löpande uppföljning av tariffer och vid behov görs även justeringar av dessa. Därutöver är huvudmetoden för styrning av teckningsrisker den affärsplan som utformas årligen och fastställs av styrelsen. Bolaget upprättar även detaljerade riskurvalsregler för att säkerställa en riktig bedömning och kvantifiering av den risk som tecknas. Riskurvalsreglerna revideras minst en gång per år och fastställs av bolagets ledning. Ett viktigt led i detta är även besiktning av nya och befintliga risker. Riskurvalsreglerna anger också kvantitativa gränser för hur stor exponeringen maximalt får vara inom olika riskområden (limit-ter).

Alla sakförsäkringskontrakt löper på högst ett år med en inbyggd rättighet för försäkringsföretaget att avböja förlängning, eller att ändra villkor och förutsättningar vid förlängning.

Dalarnas Försäkringsbolags verksamhetsområde är begränsat till Dalarnas län, vilket innebär att de risker bolaget tecknat är koncentrerade till en förhållandevis liten region. Detta medför en relativt stor risk att flera enskilda försäkringar blir skadedrabbade vid en större skada som exempelvis en brand eller stormskada. Främst är det olika typer av egen-domsförsäkring (exempelvis fastighets-, lantbruk/skogs- och villaförsäkring) som är särskilt känslig för denna geografiska koncentration.

För att ytterligare begränsa riskerna i försäkringsrörelsen deltar bolaget i ett riskutbyte – återförsäkring - tillsammans med de 22 övriga länsförsäkringsbolagen. Hanteringen av riskutbytet administreras av Länsförsäkringar Sak AB. Riskutbytet innebär att de deltagande bolagen begränsar sina åtaganden i försäkringsavtalen upp till vissa, av styrelsen fastställda självbehåll. Återförsäkringen tar alltså sikte på att begränsa bolagets kostnad för egen räkning, i första hand per enskild skada, i andra hand per händelse, och i tredje hand för det totala årsresultatet.

Den del av skadekostnaden som överstiger självbehållet (netto efter återvinning från de skydd som Länsförsäkringar Sak AB i sin tur upphandlat på den externa återförsäkringsmarknaden för skadorna som omfattas av riskutbytet) sprids ut över länsförsäkringsbolagen och Läns-

försäkringar Sak AB med fastställda andelar. Andelarnas storlek beror på affärsvolym, valda självbehåll och historiskt skadeutfall. Återförsäkringsprogrammen ger, med undantag för vissa risker, ett automatiskt skydd och kapacitet att teckna risker upp till vissa beloppsgränser (teckningsmaximaler). Risker som inte omfattas av den automatiska kapaciteten återförsäkras på marknaden för fakultativ återförsäkring. Programmen gäller kalenderårsvis och förnyas eller omförhandlas varje år.

Känslighet för risker hänförliga till försäkringsavtal

Avsättningarna för skadeförsäkringar är känsliga för förändringar i de väsentliga antaganden som antytts ovan. Känsligheten för förändringar av några av dessa antaganden är svår att kvantifiera, exempelvis förändringar i regleringen av trafikförsäkringen. Nedanstående känslighetsanalyser har genomförts genom att mäta effekten på vinst före skatt och eget kapital av rimligt sannolika förändringar i några centrala antaganden. Effekterna har mätts antagande för antagande, medan övriga antaganden är konstanta och utan någon hänsyn till eventuella diversifierings-effekter.

Känslighetsanalys av teckningsrisker (tkr)	2013	2012
Inverkan på vinst före skatt		
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 10 178	+/- 9 646
1 % förändring i premienivån	+/- 11 959	+/- 11 729
1 % förändring i skadefrekvens	+/- 7 415	+/- 7 719
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/- 17 814	+/- 17 932

Känslighetsanalys av teckningsrisker (tkr)	2013	2012
Inverkan på eget kapital		
1 % förändring i totalkostnadsprocent	+/- 7 939	+/- 7 109
1 % förändring i premienivån	+/- 9 328	+/- 8 644
1 % förändring i skadefrekvens	+/- 5 784	+/- 5 689
10 % förändring i premier för avgiven återförsäkring	+/- 13 895	+/- 13 216

Reservsättningsrisk

Reservsättningsrisk är risken för att de försäkringstekniska avsättningarna inte räcker för att reglera inträffande skador. Bolagets totala åtagande för pågående försäkringar och oreglerade skador (brutto) uppgår till 1 741 (1 653) Mkr. Uppskattningen av de försäkringstekniska avsättningarna innefattar viss osäkerhet, eftersom avsättningarna motsvarar en bedömning av framtida skadeersättningar. Bedömningarna grundar sig på information om historiska skador som är kända på balansdagen. Därutöver

beaktas förändringar i skadekostnadsutvecklingen, förändringar i lagstiftning och andra ekonomiska förhållanden. Vid reservsättning används vedertagna aktuariella metoder, främst Chain Ladder, i kombination med prognoser över antal skador och medelskadekostnader.

Osäkerheten är störst i skadeportföljer med lång avvecklingstid. Främst gäller det skador där stora utbetalningar kan komma många år framåt i tiden. Detta är särskilt märkbart inom trafik- och olycksfallförsäkring, vilket är en relativt stor del av bolagets avsättning för oreglerade skador, 47,4 (52,8) % brutto respektive 37,7 (44,7) % netto.

Utvecklingen av bolagets avsättning för oreglerade skador följs upp löpande genom analys av avvecklingsresultatet, dvs. en uppföljning av hur väl föregående års skadereserver räcker till att täcka kostnaden för inträffade skador. Uppföljning av avvecklingsresultatet görs kvartalsvis. Bolaget har starka skadereserver vilket visat sig i positiva avvecklingsresultat över åren.

Bolaget redovisar diskonterade avsättningar för oreglerade skador i trafikförsäkring. Detta innebär att bolaget även har en ränterisk inbyggd i de försäkringstekniska avsättningarna. Totalt uppgår de diskonterade avsättningarna för oreglerade skador (netto) till 351 (424) Mkr. Den ackumulerade diskonteringseffekten, dvs. skillnaden mellan diskonterade och odis-konterade reserver uppgår till 94 (107) Mkr. Länsförsäkringsgruppen har ett team av ansvariga aktuarier som bland annat har till uppgift att rekommendera vilken diskonteringsränta som bör användas för diskontering av skadereserverna i trafikaffären. Dalarnas Försäkringsbolag har valt att följa denna rekommendation och räntesatsen uppgår för närvarande till 1,75 (2,00) %. Räntesatsen beräknas som medelvärdet av räntan på 7-åriga svenska statsobligationer över åren 2009-2013, där värdet för 2013 beräknas som ett genomsnitt över perioden jan-aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen.

Reservsättning och skadeavveckling

Utöver känslighetsanalysen utgör också tidigare års reservavsättning i förhållande till faktiskt avvecklingsresultat ett mått på bolagets förmåga att förutse den slutliga skadekostnaden.

Återförsäkringsrisk

Dalarnas Försäkringsbolag köper all återförsäkring genom Länsförsäkringar Sak AB. Länsförsäkringsgruppen har ett antal interna återförsäkringspooler som ger länsförsäkringsbolagen återförsäkringsskydd. Varje återförsäkringspool köper externt återförsäkringsskydd för att täcka stora skador.

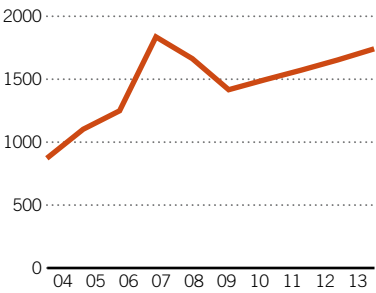
Återförsäkringsrisk är risken att betalning inte erhålls från återförsäkringsgivare i enlighet med återförsäkringsavtalen. För att begränsa denna

Skador som har en avvecklingstid längre än ett år
Skadekostnad före återförsäkring avseende olycksfall– och trafikskador, Mkr

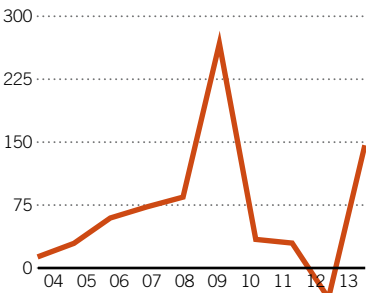
Skadeår	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
– i slutet av skadeåret	121	175	263	168	174	150	129	170	164	205	1718
– ett år senare	132	133	176	167	159	149	184	171	176		
– två år senare	83	158	181	161	163	162	189	164			
– tre år senare	123	160	179	161	174	159	183				
– fyra år senare	124	154	190	173	175	138					
– fem år senare	118	160	193	175	156						
– sex år senare	126	170	192	150							
– sju år senare	128	169	145								
– åtta år senare	130	136									
– nio år senare	90										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	90	136	145	150	156	138	183	164	176	205	1542
Totalt utbetalt	50	76	80	85	88	79	94	83	76	39	751
Summa kvarstående skadekostnad	40	60	65	65	68	59	89	81	100	165	791
Avsättning upptagen i balansräkningen	36	54	58	57	60	52	78	72	88	152	705
Avsättning avseende skadeår 2003 och tidigare											72
Total avsättning, exkl skadebehandlingsreserv, upptagen i balansräkningen											777

Skadekostnad efter återförsäkring avseende olycksfall– och trafikskador, Mkr

Skadeår	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	Totalt
Uppskattad skadekostnad											
– i slutet av skadeåret	94	135	229	142	142	128	91	138	130	172	1403
– ett år senare	105	97	153	137	133	120	148	138	142		
– två år senare	56	130	155	135	122	135	149	134			
– tre år senare	89	132	153	124	136	133	138				
– fyra år senare	89	128	156	142	135	115					
– fem år senare	86	124	161	143	37						
– sex år senare	89	135	161	118							
– sju år senare	94	134	113								
– åtta år senare	94	99									
– nio år senare	57										
Nuvarande skattning av total skadekostnad	57	99	113	118	37	115	138	134	142	172	1126
Totalt utbetalt	42	74	80	85	84	79	94	83	76	39	736
Summa kvarstående skadekostnad	15	25	34	33	-47	36	44	52	65	133	390
Avsättning upptagen i balansräkningen	14	23	31	30	32	33	41	48	60	126	439
Avsättning avseende skadeår 2002 och tidigare											16
Total avsättning, exkl skadebehandlingsreserv, upptagen i balansräkningen											454

Avsättning oreglerade skador, brutto (Mkr)

Avvecklingsresultat, brutto (Mkr)

risk har länsförsäkringsgruppen ett särskilt regelverk för vilka externa återförsäkringsgivare som får användas. Minimikravet är att återförsäkringsgivare ska ha minst A-rating enligt Standard & Poor's när det gäller affär med lång avvecklingstid och minst BBB-rating på övrig affär. I detta avseende är affär med lång avvecklingstid affär som beräknas ha en längre avvecklingstid än fem år. Dessutom eftersträvas en spridning på ett flertal olika återförsäkrare.

Bolaget har på balansdagen en återförsäkringsfordran om 409 Mkr (363) avseende återförsäkrares andel av oreglerade skador.

Återförsäkringsfordringar

Ratinginstitut	Kreditbetyg	Andel 2013	Andel 2012
Standard & Poor	AA	47,0%	48,6%
Standard & Poor	A	44,7%	49,8%
Standard & Poor	BBB	3,2%	1,6%
AM Best	A	4,0%	0,0%
Saknar rating (länsförsäkringsbolagen)	–	1,1%	0,0%

Tabellen ovan visar hur Länsförsäkringsgruppens återförsäkringsfordringar fördelas utifrån kreditvärdering

Marknadsrisk

Förändringar i räntesatser, valutakurser, aktiekurser, fastighetspriser och råvarupriser påverkar marknadsvärdena för finansiella tillgångar och skulder. Marknadsrisken är risken för att verkligt värde på eller framtida kassaflöden från ett finansiellt instrument varierar på grund av förändringar i dessa marknadspriser.

För Dalarnas Försäkringsbolags del är det aktiekurs-, valuta- och ränterisk som är de mest påtagliga riskerna, medan fastighetsriskerna är av mindre omfattning beroende på att endast en mindre del av tillgångarna är exponerad mot dessa risker. Bolaget har ingen direkt exponering mot råvaror, men en viss risk finns indirekt via bolagets aktieexponering.

Bolaget har ett regelverk, policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen, för hur bolaget får placera tillgångarna och till vilken risk detta får göras. Policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen revideras minst en gång per år och beslutas av styrelsen. I detta regelverk har bolaget även tagit hänsyn till de legala krav som kan påverka hur bolaget får placera kapitalet.

Målet för bolagets kapitalförvaltning är att långsiktigt generera en stabil avkastning.

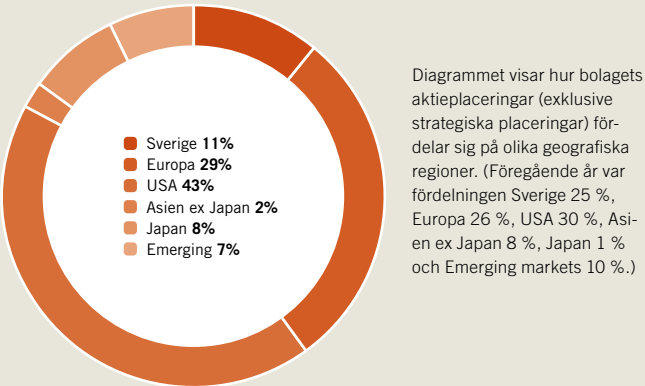
I syfte att skapa meravkastning utöver vad normalportföljen ger, har bolaget valt en aktiv förvaltning av tillgångarna, vilket i sin tur medför att den faktiska fördelningen av tillgångar kan avvika från normalportföljen. För att begränsa den risk det innebär att den faktiska avkastningen skall avvika väsentligt från normalportföljens avkastning har styrelsen beslutat om hur mycket den faktiska portföljen får avvika från normalportföljen. Styrelsen tar därmed ställning, dels till vilken risknivå som skall gälla för förvaltningen och dels till vilken frihet som ges till den operativa förvaltningsorganisationen att söka höja avkastningen genom att avvika från normalportföljen.

Bolagets finansutskott tar löpande beslut om den löpande förvaltningen. Den operativa förvaltningsorganisationen effektuerar besluten. Eventuella avvikelser från det mandat finansutskottet erhållit från styrelsen rapporteras till styrelsen.

En gång i månaden erhåller finansutskottet och styrelsen en finansrapport där det framgår hur förvaltningen gått och hur bolagets placerings-tillgångar är placerade, samt hur den aktuella allokeringen förhåller sig till normalportföljens. Alla typer av avvikelser gentemot bolagets policy och riktlinjer för kapitalförvaltningen framgår ur finansrapporten.

Aktiekursrisk

Aktiekursrisk är bolagets enskilt största marknadsrisk. Totalt har koncernen en total aktieexponering om cirka 3 037 Mkr (2 902). I detta innehav ingår strategiska aktieinnehav såsom Länsförsäkringar AB. Aktieportföljen, utöver de strategiska aktieinnehaven, uppgår till 1 423 Mkr (1 480). För att begränsa effekten av kraftiga fall i aktiekurser används olika typer av skyddsstrategier för att uppnå en ekonomisk säkring av tillgångarna. Bolaget försöker även minska risken i aktieportföljen genom att sprida risken på flera olika geografiska regioner, samt på flera olika förvaltare för att på så sätt minska effekten av att en enskild förvaltare tar felaktiga beslut.

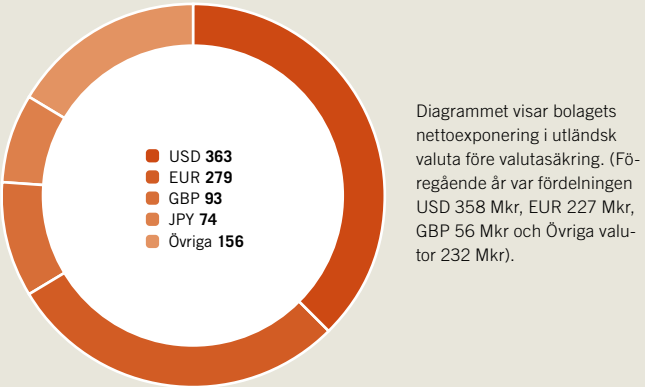
Diagrammet visar hur bolagets aktieplaceringar (exklusive strategiska placeringar) fördelar sig på olika geografiska regioner. (Föregående år var fördelningen Sverige 25 %, Europa 26 %, USA 30 %, Asien ex Japan 8 %, Japan 1 % och Emerging markets 10 %.)

Känslighetsanalys för aktier, koncernen (tkr)	2013	2012
Inverkan på vinst före skatt		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-303 727	-290 173
Kursuppgång på aktier med 10 %	303 727	290 173

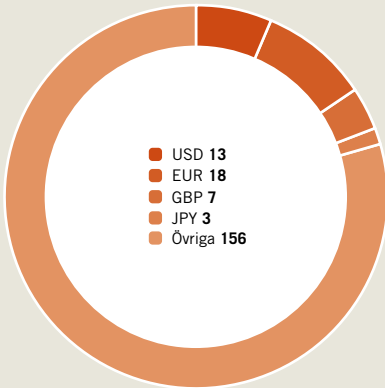
Känslighetsanalys av aktier, koncernen (tkr)	2013	2012
Inverkan på eget kapital		
Kursnedgång på aktier med 10 %	-236 907	-213 857
Kursuppgång på aktier med 10 %	236 907	213 857

Valutarisk

Bolaget har tillgångar i utländsk valuta. Målsättningen är dock att i princip eliminera effekten av valutakursförändringar. Av denna anledning kurssäkras exponeringen med hjälp av valutaterminer. EUR, GBP, JPY och USD valutasäkras till 100 % i normalläget. På tillgångssidan uppgår den totala valutaexponeringen, före effekten av valutasäkring, till cirka 965 Mkr (874) och efter valutasäkring till 197 Mkr (251).

Diagrammet visar bolagets nettoexponering i utländsk valuta före valutasäkring. (Föregående år var fördelningen USD 358 Mkr, EUR 227 Mkr, GBP 56 Mkr och Övriga valutor 232 Mkr).

Diagrammet visar bolagets nettoexponering i utländsk valuta justerad med effekten av valutaterminer. (Föregående år var fördelningen USD 11 Mkr, EUR 6 Mkr, GBP 1 Mkr och Övriga valutor 233 Mkr)

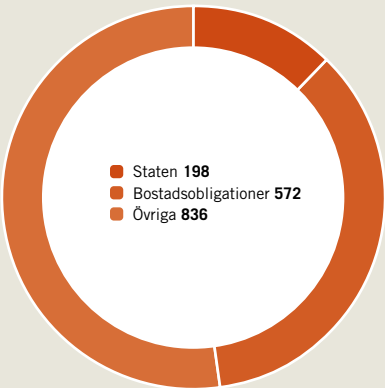
Valutarisken är symmetrisk. Vid en uppgång i kronkursen med 10 % mot annan valuta ökar respektive minskar bolagets vinst och eget kapital på motsvarande vis. För ytterligare information avseende derivat se not 19.

Ränterisk

För placeringar i räntebärande värdepapper gäller att utfärdaren ska ha hög kreditvärdighet. Vid investering i enskilt värdepapper fordras en långfristig rating minst motsvarande BBB/Baa (S&P/Moody’s). Bolagets placeringar i räntebärande värdepapper uppgår totalt till 1 606 (1 397) Mkr. Några räntebärande finansiella skulder finns inte. Bolagets ränteportfölj består huvudsakligen av statsobligationer och bostadsobligationer. Föregående års lån till dotterbolag har upphört under året. Ränteförvaltning sker sedan ett par år tillbaka externt. Durationen i ränteportföljen uppgår för närvarande till 4,3 år (4,2).

Känslighetsanalys för valutarisk (tkr)	2013	2012
Inverkan på vinst före skatt		
Nedgång i kronkursen mot USD med 10 %	–1 302	–1 129
Nedgång i kronkursen mot EUR med 10 %	–1 763	–639
Nedgång i kronkursen mot GBP med 10 %	–742	–80
Nedgång i kronkursen mot JPY med 10 %	–284	0
Nedgång i kronkursen mot övriga valutor med 10 %	–15 645	–23 261
Totalt samtliga valutor	–19 736	–25 109

Känslighetsanalys för valutarisk (tkr)	2013	2012
Inverkan på eget kapital		
Nedgång i kronkursen mot USD med 10 %	–1 016	–832
Nedgång i kronkursen mot EUR med 10 %	–1 375	–471
Nedgång i kronkursen mot GBP med 10 %	–579	–59
Nedgång i kronkursen mot JPY med 10 %	–222	0
Nedgång i kronkursen mot övriga valutor med 10 %	–12 203	–17 144
Totalt samtliga valutor	–15 394	–18 505

Diagrammet visar hur bolagets räntebärande placeringar fördelar sig på olika typer av emittenter. (Föregående år var fördelningen Staten 179 Mkr, Bostadsobligationer 640 Mkr och Övriga 578 Mkr)

Känslighetsanalys för räntebärande placeringar (tkr)	2013	2012
Inverkan på vinst före skatt		
Ränteuppgång med 1 %	–36 666	–43 766
Ränteuppgång med 1 %	39 634	46 306

Känslighetsanalys för räntebärande placeringar (tkr)	2013	2012
Inverkan på eget kapital		
Ränteuppgång med 1 %	–28 599	–32 255
Ränteuppgång med 1 %	30 915	34 128

Fastighetsrisk

Bolagets direkta exponering i fastigheter uppgår till totalt 119 (118) Mkr. Den mest betydande fastighetsrisken är att fastighetsvärdena går ned till följd av olika omvärldsförändringar. För Dalarnas Försäkringsbolags del är fastighetsrisken relativt begränsad i och med att fastigheter endast utgör en mindre del 2,5 (2,7) % av bolagets placeringstillgångar.

Känslighetsanalys fastighetsrisk (tkr)	2013	2012
Inverkan på resultat före skatt		
Direktavkastningskravet ökar med 1 %	–13 734	–13 881
Direktavkastningskravet minskar med 1 %	18 355	18 557
Förändringar av hyresnivåerna med +10 % i direktägda fastigheter	1 390	1 344
Förändringar av hyresnivåerna med –10 % i direktägda fastigheter	–1 390	–1 344

Kreditrisk

Kreditrisk avser de resultateffekter som uppstår om en utgivare eller motpart i ett finansiellt instrument inte kan fullgöra sina förpliktelser.

För att begränsa kreditrisken i placeringar i räntebärande värdepapper har bolaget fastställt vilken den lägsta kreditvärdering (rating) en emittent skall ha. Dessutom finns begränsningar om hur mycket man kan placera hos olika emittenter, dessa begränsningar styrs med utgångspunkt från placeringspolicyn och utifrån gällande skuldtäckningsregler. Den kreditrisk som finns i bolagets avgivna återförsäkring beskrivs under avsnittet återförsäkringsrisk ovan.

Bolaget har inga finansiella tillgångar som är förfallna till betalning eller som är nedskrivna. Bolaget har inte någon pant, annan säkerhet eller garantier utställda av tredje part för de finansiella tillgångarna. Bolaget har inte några finansiella tillgångar som har nedskrivningsbehov.

Kreditkvalitet i finansiella tillgångar (Mkr), rating från Standard & Poor.	2013	2012
Kreditbetyg		
AAA	917	916
AA	16	61
A	1 203	1 052
B+	0	0
BB	262	163
BBB	317	94
saknar rating	1 934	2 000
Totalt	4 650	4 286

Tabellen ovan visar kreditkvalitet (Standard & Poor) för bolagets finansiella tillgångar

Likviditetsrisk

Likviditetsrisk är risken för att ett företag får svårigheter att fullgöra åtaganden som är förenade med finansiella och försäkringstekniska skulder. För Dalarnas Försäkringsbolag är likviditet normalt inget problem, eftersom premierna i försäkringsrörelsen betalas in i förskott och stora skadeutbetalningar ofta är kända långt innan de förfaller. Bolaget har som riktlinje att alltid ha en likviditet (kassa och bankmedel) som uppgår till minst 6 % av totala ränteportföljen. Utöver detta finns alltid möjlighet att med några dagars varsel göra betydligt större belopp likvida genom försäljning av olika placeringstillgångar.

Risker i övrig verksamhet

Förutom sakförsäkringsverksamheten säljer bolaget livförsäkringar och bankprodukter till kunderna för Länsförsäkringar Liv respektive Länsförsäkringar Banks räkning. Som ersättning för detta erhåller Dalarnas Försäkringsbolag en provision.

Finansiella tillgångar och skulder samt försäkringstekniska avsättningar (netto)								
Mkr	Redovisat värde			Kassaflöden				
	Totalt	Varav utan kontraktsenliga förfall	Varav med kontraktsenliga förfall	1–3 månader	4–12 månader	2013–2017	2018–2027	2028–
Finansiella tillgångar	4 775	3 169	1 606	–	81	1148	308	69
Finansiella skulder	–	–	–	–	–	–	–	–
Försäkringstekniska avsättningar f.e.r.	2 100	2 100	–	–	–444	–657	–999	–

3 PREMIEINKOMST

	2013	2012
Direkt försäkring i Sverige	1 064 397	1 032 515
Mottagen återförsäkring	155 230	156 237
S:a premieinkomst	1 219 627	1 188 753

Den ersättning som bolaget erhåller från Länsförsäkringar Liv är till viss del förenad med ett annullationsansvar, vilket innebär att bolaget kan bli återbetalningsskyldig om en kund slutar att betala in sina premier. Denna risk är relativt begränsad då denna del av ersättningen enbart uppgår till ca 7 (7) Mkr per år.

I bolagets avtal med Länsförsäkringar Bank regleras hur stor ersättning bolaget skall ha för den förmedlade bankaffären. I detta avtal framgår även att Dalarnas Försäkringsbolag skall stå för 80 % av de kreditförluster som eventuellt uppkommer på de lån som bolaget förmedlat till Länsförsäkringar Bank. Det finns dock en begränsning i avtalet som innebär att bolagets ansvar maximalt kan uppgå till det enskilda årets totala ersättning från banken, vilket innebär att denna risk är begränsad till cirka 48(59) Mkr.

Operativa risker

En viktig del av bolagets riskhantering är processarbetet. En väl styrd process tydliggör för medarbetare på alla nivåer inom vilka ramar som verksamheten skall bedrivas. Processerna är även utgångspunkten för bolagets riskanalys, vilket återspeglas i organisationen och i handlingsplaner. En central del i processutvecklingen är att arbeta med ständiga förbättringar där både medarbetares och kunders synpunkter tas tillvara. Bolaget är sedan flera år tillbaka miljöcertifierat enligt ISO 14001:2004. Incidentrapportering är också en viktig del av riskarbetet. De incidenter som inträffar loggas och hanteras i ett särskilt system för att möjliggöra analys och förebyggande åtgärder. Bolagets funktioner för riskkontroll, compliance och internrevision har bland annat till uppgift att på olika sätt identifiera, granska och ge förslag på förbättringar avseende bolagets operativa risker.

4 KAPITALAVKASTNING ÖVERFÖRD FRÅN FINANSRÖRELSEN

	2013	2012
Överförd kapitalavkastning	32 426	30 211
Räntesatser, procent		
Avsättningar för trafikförsäkringar och mottagen återförsäkring med lång avvecklingstid	2,3%	2,5%
Avsättningar för olycksfallsförsäkringar med lång avvecklingstid	2,3%	2,5%
Avsättningar för försäkring med kort avvecklingstid	1,0%	1,3%

I den direkta försäkringen har den överförda kapitalavkastningen beräknats på halva premieintäkten samt på medelvärdet av in- och utgående avsättningar för oreglerade skador efter avgiven återförsäkring under året.

5UTBETALDA FÖRSÄKRINGSERSÄTTNINGAR

	Före avgiven återförsäkring		Återförsäkrares andel		Försäkringsersättningar f.e.r.	
	2013	2012	2013	2012	2013	2012
Utbetalda försäkringsersättningar	-719 022	-717 284	89 935	79 304	-629 087	-637 980
Driftskostnader för skadereglering	-71 246	-78 639	0	0	-71 246	-78 639
S:a utbetalda försäkringsersättningar	-790 268	-795 923	89 935	79 304	-700 333	-716 619

6DRIFTSKOSTNADER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Provisioner	-8 571	-7 270	-8 571	-7 270
Anskaffningskostnader	-30 701	-29 235	-30 701	-29 235
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	393	3 311	393	3 311
Administrationskostnader	-138 983	-133 946	-133 082	-126 084
Provisioner i avgiven försäkring	16 471	14 778	16 471	14 778
S:a driftskostnader	-161 391	-152 361	-155 491	-144 500
<i>Totala driftskostnader före funktionsindelning</i>				
Personalkostnader	-202 743	-209 915	-204 571	-210 491
Lokalkostnader	-9 651	-10 348	-9 651	-10 348
Avskrivningar	-9 432	-10 133	-1 702	-1 696
Övrigt	-91 565	-88 798	-91 565	-88 797
Omkostnadsbidrag för gemensam affär	71 532	71 637	71 532	71 637
Förändring av förutbetalda anskaffningskostnader	393	3 311	393	3 311
S:a driftskostnader	-241 466	-244 246	-235 565	-236 384
Avgår				
Skaderegleringskostnader (Not B, resultatanalysen)	71 246	78 639	71 246	78 639
Driftskostnader i finansförvaltningen	2 343	2 233	2 343	2 233
Intäkt avseende förmedlad affär Agria, övriga intäkter RR	-1 873	-1 915	-1 873	-1 915
Kostnad avseende förmedlad affär Agria, övriga kostnader RR	2 129	1 171	2 129	1 171
Intäkt förmedlad fastighetsförmedling, övriga intäkter RR	-2 382	-2 429	-2 382	-2 429
Kostnader förmedlad fastighetsförmedling, övriga kostnader RR	2 680	2 713	2 680	2 713
Intäkt avseende förmedlad livförsäkringsförs, övriga intäkter RR	-28 025	-33 969	-28 025	-33 969
Kostnad avseende förmedlad livförsäkringsförs, övriga kostnader RR	26 031	28 635	26 031	28 635
Intäkt avseende förmedlad bankverksamhet, övriga intäkter RR	-75 591	-65 331	-75 591	-65 331
Kostnad avseende förmedlad bankverksamhet, övriga kostnader RR	83 517	82 137	83 517	82 137
S:a avgående poster	80 075	91 884	80 075	91 884
Driftskostnader	-161 391	-152 361	-155 491	-144 500

Av driftskostnaderna avser 7 576 tkr (6 479) operationell leasing.
Väsentliga leasingavtal finns inom områdena datorutrustning, kontorslokaler, kopieringsutrustning samt bilar.

	2013	2012
<i>Avtalade framtida leasingavgifter som förfaller till betalning :</i>		
inom ett år	8 465	7 877
mellan ett och fem år	10 693	13 482
senare än fem år	347	818

Skillnaden mellan moderbolaget och koncernens driftskostnader utgörs av: aktivering av immateriella tillgångar, avskrivningar på immateriella tillgångar och rörelsefastigheter och aktuariella förändringar på avtalsenliga 62-års pensioner.

7KAPITALAVKASTNING, INTÄKTER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Hysesintäkter från byggnader och mark	4 543	4 439	4 543	4 439
Utdelning på aktier och andelar	8 834	41 279	8 834	41 279
<i>Ränteintäkter mm</i>				
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 307	3 633	1 303	3 626
Valutaterminer	34 318	40 394	34 318	40 394
Valutakursvinst, brutto	202 961	9 227	202 961	9 227
<i>Realisationsvinster</i>				
– aktier och andelar	129 747	33 601	129 747	33 601
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	84 691	77 980	84 691	77 980
S:a kapitalavkastning, intäkter	466 400	210 553	466 396	210 546

8KAPITALAVKASTNING, KOSTNADER

	2013	2012
Koncernen och moderbolaget		
Driftskostnader för byggnader och mark	-4 912	-2 222
Kapitalförvaltningskostnader	-5 040	-2 233
<i>Räntekostnader</i>		
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-156	-122
Valutaterminer	-28 096	-38 880
Valutakursförlust, brutto	-163 007	-5 004
<i>Realisationsförlust</i>		
– aktier och andelar	-52 906	-19 020
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	-32 449	-29 243
S:a kapitalavkastning, kostnader	-286 566	-96 723

9OREALISERADE VINSTER OCH FÖRLUSTER PÅ PLACERINGSTILLGÅNGAR

	Orealiserade vinster		Orealiserade förluster	
	2013	2012	2013	2012
Koncernen				
<i>Orealiserat resultat</i>				
– byggnader och mark	5 065	4 165	-200	0
– aktier och andelar	202 633	134 340	-60 943	-16 054
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	26 597	41 977	-50 167	-12 948
– derivat	20 871	11 708	-10 398	-3 193
S:a realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	255 166	192 189	-121 709	-32 195
Moderbolaget				
<i>Orealiserat resultat</i>				
– byggnader och mark	1 000	100	-200	0
– aktier och andelar	227 324	139 562	-60 943	-16 054
– obligationer och andra räntebärande värdepapper	26 597	41 977	-50 167	-12 948
– derivat	20 871	11 708	-10 398	-3 193
S:a realiserade vinster och förluster på placeringstillgångar	275 792	193 347	-121 709	-32 195

10NETTORESULTAT PER KATEGORI AV FINANSIELLA INSTRUMENT

Koncernen 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet		Finansiella instrument som kan säljas		Summa
	Via identifiering	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	307 044				307 044
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	25 689				25 689
Derivat		4 209			4 209
Övriga fordringar	1 040				1 040
S:a finansiella tillgångar	333 773	4 209	0	0	337 982

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	0		0
Övriga skulder	0		0
S:a finansiella skulder	0	0	0

Moderbolaget 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet		Finansiella instrument som kan säljas		Summa
	Via identifiering	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	307 044				307 044
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	28 381				28 381
Derivat		4 209			4 209
Övriga fordringar	-5 721				-5 721
S:a finansiella tillgångar	329 704	4 209	0	0	333 913

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	0		0
Övriga skulder	0		0
S:a finansiella skulder	0	0	0

Koncernen 2012	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet		Finansiella instrument som kan säljas		Summa
	Via identifiering	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	182 407				182 407
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	78 295				78 295
Derivat		11 371			11 371
Övriga fordringar	6 972				6 972
S:a finansiella tillgångar	267 674	11 371	0	0	279 046

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	0		0
Övriga skulder	0		0
S:a finansiella skulder	0	0	0

Moderbolaget 2012	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet		Finansiella instrument som kan säljas		Summa
	Via identifiering	Innehav för handelsändamål			
Finansiella tillgångar					
Aktier och andelar	182 407				182 407
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	78 288				78 288
Derivat		11 371			11 371
Övriga fordringar	2 907				2 907
S:a finansiella tillgångar	263 603	11 371	0	0	274 974

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	0		0
Övriga skulder	0		0
S:a finansiella skulder	0	0	0

11SKATT PÅ ÅRETS RESULTAT

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Aktuell skatt				
Periodens skattekostnad	-2 084	-1 533	-2 083	-1 532
S:a aktuell skatt	-2 084	-1 533	-2 083	-1 532
Uppskjuten skattekostnad				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader	-39 558	-38 930	-25 800	-31 855
Uppskjuten skattekostnad avseende aktiverat värde i underskottsavdrag	-	735	-	862
Uppskjuten skatt till följd av ändrade skattesatser	-	66 229	-	19 013
S:a uppskjuten skattekostnad	-39 558	28 034	-25 800	-11 980
Totalt redovisad skattekostnad	-41 642	26 501	-27 883	-13 512
Avstämning av effektiv skatt				
Redovisat resultat före skatt	214 004	200 775	151 461	168 032
Skatt enligt gällande skattesats (26,3%)	-47 081	-52 804	-33 321	-44 192
Skatteeffekt av:				
- ej avdragsgilla kostnader	-514	-610	-514	-610
- ej skattepliktiga intäkter	8 194	12 308	8 194	11 600
- ej bokförda avdragsgilla kostnader	568	680	568	680
- ej bokförda skattepliktiga intäkter	-2 811		-2 811	
- ändrade skattesatser	-	66 927	-	19 010
Redovisad skattekostnad	-41 642	26 501	-27 883	-13 512
Gällande skattesats	22,0%	26,3%	22,0%	26,3%
Effektiv skattesats	19,5%	-13,2%	18,4%	8,0%

Skatt hänförlig till övrigt totalresultat						
Koncernen	2013			2012		
	Före skatt	Skatt	Efter skatt	Före skatt	Skatt	Efter skatt
Aktuariella vinster och förluster	763	-168	595	-1 389	306	-1 083
Övrigt totalresultat	763	-168	595	-1 389	306	-1 083

Inga skatteposter i moderbolaget har redovisats mot eget kapital.

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Uppskjuten skatt				
Uppskjuten skatt avseende temporära skillnader				
Placeringstillgångar	154 095	129 126	154 095	129 126
Immateriella tillgångar	1 508	2 315	-	-
Obeskattade reserver	260 448	246 285	-	-
Skatt hänförlig till övrigt totalresultat	168	-306	-	-
Övriga temporära skillnader	9 774	8 847	9 499	8 668
S:a avsättning för skatter	425 993	386 267	163 594	137 794

12IMMATERIELLA TILLGÅNGAR

Koncernen	2013	2012
Internt upparbetad		
Ackumulerade anskaffningsvärden	45 884	45 884
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	-35 364	-30 991
Årets avskrivningar enligt plan	-3 664	-4 373
Vid årets slut	-39 028	-35 364
S:a immateriella tillgångar	6 857	10 521

Posten avser utveckling av motorförsäkringssystemen Rally och Sally samt den för Länsförsäkringsgruppen gemensamt utvecklade Internetbutiken.

Rally togs i bruk under år 2006, Internetbutiken 2008 och Sally 2011. Ovanstående system har en beräknad nyttjandeperiod på 5 år och skrivs av med 20 % per år från driftsättnings tidpunkten. Rally och Internetbutiken är fullt avskrivet. Sallys avskrivning påbörjades under 2011.

13RÖRELSEFASTIGHETER / BYGGNADER OCH MARK

	Efter omvärdering	Före omvärdering	Efter omvärdering	Före omvärdering
Koncernen	2013–12–31	2013–12–31	2012–12–31	2012–12–31
Anskaffningsvärden, omvärderade	134 242	131 881	128 859	131 881
Ackumulerade avskrivningar	–15 242	–14 974	–10 659	–10 909
Redovisat värde	119 000	116 907	118 200	120 972
Verkligt värde		119 000		118 200
Omvärderat avskrivet anskaffningsvärde	2013–12–31	2012–12–31		
Ingående balans	118 200	118 100		
Aktiverade förbättringar	–	–		
Nedskrivning	–	–		
Avyttringar	–	–		
Årets planmässiga avskrivningar före omvärdering	–4 065	–4 065		
Omvärdering av rörelsefastigheter	4 865	4 165		
Utgående balans	119 000	118 200		
Historiska anskaffningsvärden minskade med planmässiga avskrivningar	116 907	120 972		
Omvärderingseffekt mot omvärderingsreserven	–	–		
Antaganden vid värdering till verkligt värde	2013	2012		
Aktuell hyresintäkt/marknadshyra, tkr	13 579 / 15 417	4 439 / 13 166		
Kalkylränta vid diskontering, procent	9,5%–9,7%	9,2%–9,7%		
Direktavkastningskrav, procent	7,3%–7,5%	7,1%–7,7%		

Justering av värden 2012–12–31 har skett.

Omvärderingsmetod
De två största fastigheterna har värderats av externt värderingsföretag. Verkligt värde har beräknats med användandet av en ortsprismetod och avkastningsbaserad kassaflödesmetod per senaste årsskifte. I värdet ingår även en fritidsfastighet och en förrådslokal som är värderade till totalt 3,2 Mkr (3,2). Dessa har värderats internt genom att jämföra med liknande objekt som har försålts under året. Koncernen har inga lånekostnader för fastigheterna.

Byggnader och mark	2013	2012
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	140 609	140 609
Aktivering förbättringar	–	0
Vid årets slut	140 609	140 609
Ackumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	–22 409	–22 509
Värdejustering	800	100
Vid årets slut	–21 609	–22 409
Totalt värde byggnader och mark	119 000	118 200

14MATERIELLA TILLGÅNGAR

	2013	2012
Ack. anskaffningsvärden för maskiner, kontors- och fastighetsinventarier		
Vid årets början	27 318	28 296
Nyanskaffningar	314	1 120
Avyttringar och utrangeringar	–	–2 099
Vid årets slut	27 631	27 318
Ackumulerade avskrivningar enligt plan		
Vid årets början	–15 279	–15 648
Avyttringar och utrangeringar	–	2 065
Årets avskrivning enligt plan	–1 702	–1 696
Vid årets slut	–16 981	–15 279
S:a materiella tillgångar	10 650	12 039

15AKTIER OCH ANDELAR I KONCERNFÖRETAG

Moderbolaget
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, org. nr. 556683-6044
1 000 aktier, ägarandel 100 %.

	2013	2012
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	68 642	68 642
Inköp	–	–
Försäljningar	–	–
Vid årets slut	68 642	68 642
Uppskrivning	229 954	140 345
Ackumulerade värdejusteringar		
Vid årets början	212 670	179 041
Värdejustering	40 659	33 629
Vid årets slut	253 329	212 670
Totalt värde aktier och andelar i koncernföretag	551 924	421 657

16AKTIER OCH ANDELAR I INTRESSEFÖRETAG

Koncernen
Länsförsäkringar PE Holding AB (publ.), org. nr. 556858-7066
175 439 aktier, ägarandel 35 %.

	2013	2012
Ackumulerade anskaffningsvärden	Bokfört värde	Bokfört värde
Vid årets början	205 223	–
Inköp		200 000
Försäljningar	–	–
Andel i årets resultat	–24 691	5 222
Andel i övrigt total resultat	–	–
Andra förändringar i intresseföretagets egna kapital	49 382	
Totalt värde aktier och andelar i intresseföretag	229 914	205 223

	2013	2012
Koncernens andel av resultatet i intresseföretaget och dess andel av tillgångar och skulder		
Registreringsland	Sverige	Sverige
Tillgångar	236 469	207 612
Skulder	–6 554	–2 389
Intäkter	33 471	19 428
Resultat	24 691	5 222
Ägarandel %	35,1	35,1

17AKTIER OCH ANDELAR

	Verkligt värde		Anskaffningsvärde	
	2013	2012	2013	2012
Moderbolaget	2 255 804	2 185 240	1 608 854	1 639 514
Koncernen	2 807 728	2 696 505	1 822 035	1 852 695

Ytterligare information om finansiella instrument finns i not 20.

18OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
Koncernen	2013	2012	2013	2012
Svenska staten	197 589	178 065	205 697	175 983
Svenska kommuner	48 206	108 966	47 456	105 651
Svenska bostadsinstitut	571 632	633 805	566 527	619 958
Övriga svenska emittenter	265 382	233 539	259 680	228 853
Övriga utländska emittenter	522 933	222 199	487 642	194 921
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 605 742	1 376 574	1 567 002	1 325 366
varav noterade värdepapper	1 605 742	1 376 574	1 567 002	1 325 366
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	150 009	118 361	146 660	95 345
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	–	–	–	–
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	80 902	83 761	76 767	81 967
Mellan 1 och 5 år	1 220 221	1 043 311	1 182 695	1 004 973
Över 5 år	304 619	249 502	307 540	238 426
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 605 742	1 376 574	1 567 002	1 325 366

18OBLIGATIONER OCH ANDRA RÄNTEBÄRANDE VÄRDEPAPPER

Moderbolaget	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2013	2012	2013	2012
Svenska staten	197 589	178 065	205 697	175 983
Svenska kommuner	48 206	108 966	47 456	105 651
Svenska bostadsinstitut	571 632	633 805	566 527	619 958
Övriga svenska emittenter	265 382	323 148	259 680	318 562
Övriga utländska emittenter	522 933	222 199	487 642	194 921
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 605 742	1 466 183	1 567 002	1 415 075
varav noterade värdepapper	1 605 742	1 376 574	1 567 002	1 325 366
Positiv skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	150 009	118 361	146 660	95 345
Negativ skillnad till följd av att bokfört värde överstiger nominella värden	–	–	–	–
Förfallostruktur				
Mindre än ett år	80 902	83 761	76 767	81 967
Mellan 1 och 5 år	1 220 221	1 132 920	1 182 695	1 094 682
Över 5 år	304 619	249 502	307 540	238 426
S:a obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 605 742	1 466 183	1 567 002	1 415 075

19DERIVAT

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2013	2012	2013	2012
Placeringstillgångar				
Aktiewarrants	–	–	–	12 500
Valutaterminer	6 065	8 092	–	–
S:a derivat	6 065	8 092	0	12 500
Skulder				
Aktiewarrants	–	–	–	–
Valutaterminer	–	–	–	–
S:a derivat	–	–	–	–

	Verkligt värde		Upplupet anskaffningsvärde	
	2013	2012	2013	2012
Förfallostruktur: warrants				
Mindre än ett år	–	–	–	–
Mellan 1 och 5 år	–	–	–	–
Över 5 år	–	–	–	–
S:a warrants	–	–	–	–
Förfallostruktur: terminer				
Mindre än ett år	6 065	8 092	–	–
Mellan 1 och 5 år	–	–	–	–
Över 5 år	–	–	–	–
S:a terminer	6 065	8 092	–	–

	Verkligt värde		Underliggande nominellt belopp	
	2013	2012	2013	2012
Valutaterminer, fördelat på valuta				
EUR/SEK–terminer	287	458	261 009	220 054
GBP/SEK–terminer	–365	713	85 871	55 792
JPY/SEK–terminer	2 784	–	71 225	–
USD/SEK–terminer	3 359	6 921	350 147	346 631
S:a terminer	6 065	8 092	768 251	622 477

20REDOVISADE VÄRDEN FÖR FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER VÄRDERINGSKATEGORI

Koncernen 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet			Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar			
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	3 037 642	–	–	–	3 037 642	3 037 642
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 605 742	–	–	–	1 605 742	1 605 742
Upplupen ränteutäkt	984	–	–	–	984	984
Derivat	–	6 065	–	–	6 065	6 065
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	–	–	6 550	–	6 550	6 550
Andra tillgångar	–	–	158 322	–	158 322	158 322
S:a finansiella tillgångar	4 644 367	6 065	164 873	0	4 815 305	4 815 305

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål		Summa
	Övriga skulder		
Derivat	–	–	0
Övriga skulder	–	74 411	74 411
S:a finansiella skulder	0	74 411	74 411

Moderbolaget 2013	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet			Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar			
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	2 485 718	–	–	–	2 485 718	2 485 718
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 605 742	–	–	–	1 605 742	1 605 742
Upplupen ränteutäkt	984	–	–	–	984	984
Derivat	–	6 065	–	–	6 065	6 065
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	–	–	6 550	–	6 550	6 550
Andra tillgångar	–	–	157 842		157 842	157 842
S:a finansiella tillgångar	4 092 443	6 065	164 392	0	4 262 901	4 262 901

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål		Summa
	Övriga skulder		
Derivat	–	–	0
Övriga skulder	–	74 411	74 411
S:a finansiella skulder	0	74 411	74 411

Koncernen 2012	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet			Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar			
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	2 901 728	–	–	–	2 901 728	2 901 728
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 376 574	–	–	–	1 376 574	1 376 574
Upplupen ränteutäkt	12 017	–	–	–	12 017	12 017
Derivat	–	8092	–	–	8 092	8 092
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	–	–	6 236	–	6 236	6 236
Andra tillgångar	–	–	128 170	–	128 170	128 170
S:a finansiella tillgångar	4 290 319	8 092	134 405	–	4 432 817	4 432 817

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål		Summa
	Övriga skulder		
Derivat	–	–	0
Övriga skulder	–	77 377	77 377
S:a finansiella skulder	0	77 377	77 377

20REDOVISADE VÄRDEN FÖR FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER VÄRDERINGSKATEGORI

Moderbolaget 2012	Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde över resultatet					
	Via identifiering	Innehav för handelsändamål	Lånefordringar	Finansiella instrument som kan säljas	S:a redovisat värde	S:a verkligt värde
Finansiella tillgångar						
Aktier och andelar	2 390 463	–	–	–	2 390 463	2 390 463
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 376 474	–	89 709	–	1 466 183	1 466 183
Upplupen ränteintäkt	12 017	–	–	–	12 017	12 017
Derivat	–	8 092	–	–	8 092	8 092
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	–	–	6 236	–	6 236	6 236
Andra tillgångar	–	–	127 694	–	127 694	127 694
S:a finansiella tillgångar	3 778 954	8 092	223 639	–	4 010 684	4 010 684

Finansiella skulder	Innehav för handelsändamål	Övriga skulder	Summa
Derivat	–	–	0
Övriga skulder	–	77 377	77 377
S:a finansiella skulder	0	77 377	77 377

I nedanstående tabell lämnas upplysningar om hur verkligt värde bestämts för de finansiella instrument som värderas till verkligt värde i balansräkningen. Uppdelning av hur verkligt värde bestämts görs utifrån följande tre nivåer.

Nivå 1: enligt priser noterade på en aktiv marknad för samma instrument
Nivå 2: utifrån direkt eller indirekt observerbar marknadsdata som inte inkluderas i nivå 1
Nivå 3: utifrån indata som inte är observerbara på marknaden värderas aktier och andelar enligt nedanstående:

LFAB-aktien värderas till substansvärde. Substansvärdet för LFAB-aktien är det samma som LFAB-koncernens redovisade beskattade egna kapital. Det som påverkar förändringar i substansvärdet på LFAB-aktien är således årets totalresultat i LFAB-koncernen. Tillgångarna i LFAB består huvudsakligen av värdet på aktierna i dotterbolagen och det år i dotterbola-gen som koncernens resultat huvudsakligen uppstår.

Länsförsäkringar PE Holding:s substansvärde för aktien beräknas utifrån att underliggande fonder värderas enligt följande: förvaltarnas senaste rapporterade NAV för respektivefond, de europiska förvaltarna använder sig av fair value enligt IPEV Valuation Guidelines och de amerikanska förvaltarna använder sig utav US GAAP där fair value definieras i ASC Topic 820, justerat för efterföljande kassaflöden från Länsförsäkringar PE Holding till fonderna respektive utbetalningar från fonderna till Länsförsäkringar PE Holding. De parametrar som påverkar om värdet på aktierna ökar/minskar i Länsförsäkringar PE Holding är dels, i vissa bolag som använder diskonterade kassaflödesmodell för värdering av bolaget, om framtida vinst-marginaler förändras eller om räntan som används för diskontering förändras. I bolag som använder en multipelvärdering så påverkas värdet av förändringar i de multiplar som används men även av förändringar i de underliggande faktorerna i jämförbara bolag. Utöver detta så påverkas aktiekursen i Länsförsäkringar PE Holding av förändringar i valutakursen på USD och Euro.

DFF AB äger endast andelar i fastighetsbolag som i sin tur bokförs till verkligt värde. Värdet på Humlegårdenaktierna beräknas som ett substansvärde vilket består av respektive kon-cerns egna kapital plus övervärdet i fastigheter, övervärdet är lika med fastigheternas marknadsvärde minus koncernmässigt bokfört värde korrigerat för latent skatt, vilket är den värde-ringsmetod som bäst avspeglar värdet på DFF AB. Fastigheterna värderas av externa värderingsföretag och dessa görs med användning av ortspriser och fastigheternas kassaflöden. Då marknaden för fastighetstransaktioner fungerat normalt har det medfört att ortspriser varit tillgängliga och kunnat användas. Den största negativa påverkan på värderingen av fastighe-terna är en ökning av avkastningskravet. Direktavkastningskravet ligger i spannet 4,6 % - 7,5 % med medelvärdet 5,6 %.

Övriga fastigheter har värderats av externt värderingsföretag som har tagit hänsyn till marknadsinformation och fastigheternas kassaflöde. De parametrar som främst påverkar värdet på fastigheterna är förändring i avkastningskravet och eventuell uppkomst av vakanser. Direktavkastningskravet ligger i spannet 2,0 % - 2,2 % med medelvärdet 2,0 %.

Dalarnas Försäkringsbolag gör i vart och ett av fallen en bedömning av rimligheten i värdet och tar in underliggande värden i de innehav där så är möjligt. Där detta inte är möjligt finns en löpande kontakt med styrelsen i respektive bolag för att säkerställa riktigheten i värderingen av tillgångarna. Om misstankar finns att värdena i något av innehaven skulle vara inkor-rekta så förmedlas detta till styrelsen som för detta vidare till respektive bolag.

Koncernen 2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
Aktier och andelar	1 255 367	–	1 782 275	3 037 642
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 605 742	–	–	1 605 742
Upplupen ränteintäkt	984	–	–	984
Derivat	–	6 065	–	6 065
S:a	2 862 092	6 065	1 782 275	4 650 432
Finansiella skulder värderade till verkligt värde				
Derivat	–	0	–	0
Övriga skulder	74 411	–	–	74 411
S:a	74 411	–	–	74 411

20REDOVISADE VÄRDEN FÖR FINANSIELLA TILLGÅNGAR OCH SKULDER PER VÄRDERINGSKATEGORI

Moderbolaget 2013	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
Aktier och andelar	1 255 367	–	1 230 351	2 485 718
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 605 742	–	–	1 605 742
Upplupen ränteintäkt	984	–	–	984
Derivat	–	6 065	–	6 065
S:a	2 862 092	6 065	1 230 351	4 098 508

Finansiella skulder värderade till verkligt värde				
Derivat	–	–	–	–
Övriga skulder	74 411	–	–	74 411
S:a	74 411	–	–	74 411

Koncernen 2012	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
Aktier och andelar	1 366 322	–	1 535 405	2 901 728
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 376 574	–	–	1 376 574
Upplupen ränteintäkt	12 017	–	–	12 017
Derivat	–	8 092	–	8 092
S:a	2 754 913	8 092	1 535 405	4 298 411

Finansiella skulder värderade till verkligt värde				
Derivat	–	0	–	0
Övriga skulder	77 377	–	–	77 377
S:a	77 377	–	–	77 377

Moderbolaget 2012	Nivå 1	Nivå 2	Nivå 3	Summa
Finansiella tillgångar värderade till verkligt värde				
Aktier och andelar	1 276 714	–	1 113 748	2 390 463
Obligationer och andra räntebärande värdepapper	1 376 474	–	–	1 376 474
Övrig utlåning	–	–	89 709	89 709
Upplupen ränteintäkt	12 017	–	–	12 017
Derivat	–	8 092	–	8 092
S:a	2 665 205	8 092	1 203 457	3 876 754
Finansiella skulder värderade till verkligt värde				
Derivat	–	0	–	0
Övriga skulder	77 377	–	–	77 377
S:a	77 377	0	0	77 377

Koncernens och moderbolagets innehav i Länsförsäkringar AB-koncernen är 1 002 605 (910 362) tkr.

21ÅTERFÖRSÄKRARES ANDEL AV FÖRSÄKRINGSTEKNISKA AVSÄTTNINGAR

	2013	2012
Återförsäkrares andel i ingående avsättning för oreglerade skador	362 675	336 967
Återförsäkrares andel av förändring i avsättning för oreglerade skador	46 718	25 708
S:a återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar	409 393	362 675

22FORDRINGAR AVSEENDE DIREKT FÖRSÄKRING

Moderbolaget	2013	2012
Fordringar på försäkringstagare	283 170	276 640

23ÖVRIGA FORDRINGAR

Koncernen	2013	2012
Fordringar på försäkringstagare	283 170	276 640
Fordringar på återförsäkringsbolag	45 312	36 768
Övriga fordringar	59 776	55 206
S:a övriga fordringar	388 258	368 615

24FÖRUTBETALDA ANSKAFFNINGSKOSTNADER

Moderbolaget	2013	2012
Föregående års avsättning av förutbetalda anskaffningskostnader	11 492	8 181
Årets avsättning	11 885	11 492
Årets avskrivning	-11 492	–8 181
S:a förutbetalda anskaffningskostnader	11 885	11 492
Anskaffningskostnad med avskrivningstid inom ett år	11 885	11 492

25 LIKVIDA MEDEL / KASSA OCH BANK

Koncernen	2013	2012
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i likvida medel</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	158 322	128 170
S:a enligt rapporten över finansiell ställning och enligt rapporten över kassaflöden	158 322	128 170
Beviljad checkkredit uppgick till	–	45 000
Utnyttjad del av checkkredit	–	–
Moderbolaget	2013	2012
<i>Nedanstående delkomponenter ingår i kassa och bank</i>		
Kassa och banktillgodohavanden	157 842	127 694
S:a enligt balansräkningen och enligt rapporten över kassaflöden	157 842	127 694
Beviljad checkkredit uppgick till	–	45 000
Utnyttjad del av checkkredit	–	–

27 AVSÄTTNING FÖR EJ INTJÄNADE PREMIER OCH KVADRÖJANDE RISKER

	2013	2012		
	Brutto	Brutto	Avdragen rabatt	Netto
Avsättning för ej intjänade premier				
Vid årets början	468 783	451 929	–38 521	413 408
Försäkring tecknad under perioden	1 219 627	1 188 753	–88 548	1 100 205
Intjänade premier under perioden	–1 199 086	–1 171 898	86 978	–1 084 920
Andra förändringar				
Vid årets slut	489 324	468 783	–40 091	428 692
Avsättning för kvardröjande risker				
Vid årets början	1 094	2 098	–	2 098
Tidigare års avsättning som tagits till resultatet	–	–	–	0
Nya avsättningar under perioden	3 142	–1 004	–	–1 004
Andra förändringar			–	0
Valutaeffekt			–	0
Vid årets slut	4 236	1 094	0	1 094
S:a avsättning för ej intjänade premier och kvardröjande risker	493 560	469 877	–40 091	429 786

Under 2013 redovisas ej intjänade premier och kvadröjander risker brutto och avdragna rabatter redovisas under förutbetalda kostnader och upplupna intäkter

26 EGET KAPITAL

Bundet eget kapital
<i>Reservfond</i>
Syftet med reservfonden är att spara en del av nettovinsten, som inte går åt, för täckning av balanserad förlust.
<i>Uppskrivningsfond</i>
Posten omfattar belopp, som satts av till en uppskrivningsfond enligt bestämmelserna i 4 kap 1-2 § ÅRFL.
Fritt eget kapital
<i>Balanserade vinstmedel</i>
Utgörs av föregående års fria egna kapital efter en eventuell reservfondsavsättning och efter att eventuell vinstutdelning lämnats. Utgör, tillsammans med årets resultat, summa fritt eget kapital.
Ytterligare information om det egna kapitalet finns i Rapport över förändring i eget kapital.

28 AVSÄTTNING FÖR OREGLERADE SKADOR

	2013			2012		
	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto	Brutto	Återförsäkrares andel	Netto
<i>Avsättning för oreglerade skador</i>						
Ingående balans rapporterade skador	675 478	144 738	530 740	707 236	134 280	572 956
Ingående balans inträffade, men ej ännu rapporterade skador	925 400	217 937	707 463	819 996	202 687	617 309
Ingående balans avsättning för skaderegleringskostnader	52 354	0	52 354	45 035	0	45 035
S:a Ingående balans	1 653 232	362 675	1 290 557	1 572 267	336 967	1 235 300
Förväntad kostnad för skador som inträffat under innevarande period	144 092	16 792	127 300	–38 468	42 410	–80 878
Utbetalt/överfört till försäkringsskulder eller andra kortfristiga skulder	–186 113	45 948	–232 061	170 603	–1 700	172 302
Förändring av förväntad kostnad för skador som inträffat under tidigare år (avvecklingsresultat)	129 943	–16 022	146 318	–51 170	–15 002	–36 168
S:a Utgående balans	1 741 154	409 393	1 331 762	1 653 232	362 675	1 290 557
UB rapporterade skador	742 342	165 094	577 248	675 478	144 738	530 740
UB inträffade, men ej ännu rapporterade skador	922 202	244 298	677 904	925 400	217 937	707 463
UB avsättning för skaderegleringskostnader	76 610	0	76 610	52 354	–	52 354

Avsättningen för oreglerade skador i trafikförsäkring har diskonterats. Tyngdpunkten i framtida betalningsflöden uppfyller kraven i Finansinspektionens föreskrifter. Vid diskontering har en diskonteringsränta om 1,75 % (2,0 %) använts. Diskonteringsräntan är baserad på medelvärdet av räntan på 7–åriga svenska statsobligationer över åren 2009–2013, där värdet för 2013 beräknas som genomsnitt över perioden jan–aug. Från detta värde görs ett allmänt riskavdrag på 20 % av räntesatsen.

Avsättning för inträffade och rapporterade skador (kända skador) uppgår till 742 342 tkr (675 478). I avsättningen ingår en diskonterad reserv avseende trafikskador med 99 024 tkr (102 007). Skadereserven för inträffade och rapporterade trafikskador uppgick, före diskontering till 114 269 tkr (106 093). Avsättning för inträffade men ej rapporterade skador (okända skador) uppgår till 922 202 tkr (925 400). I avsättningen ingår en diskonterad reserv avseende trafikskador med 445 233 tkr (512 199). Skadereserven för inträffade men ej rapporterade trafikskador uppgick, före diskontering till 516 498 tkr (604 543).

29 AVSÄTTNING FÖR ÅTERBÄRING OCH RABATTER

	2013	2012
Ingående balans återbäring och rabatter	134 995	277 906
Under perioden reglerad återbäring och rabatt	–544	–187 911
Årets avsättning för ej förfallen återbäring	140 000	45 000
Årets avsättning för rabatter	274 451	134 995

30 AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Pensionsförpliktelser				
Pension till tidigare VD	1 539	1 748	1 539	1 748
Avsättning för övriga pensionsförpliktelser	16 525	20 101	18 645	19 629
S:a avsättning för pension och liknande förpliktelser	18 064	21 849	20 184	21 377
Avsättning för åtagande enligt avtal				
Redovisat värde vid periodens ingång	21 849	21 616	21 377	21 956
Avsättningar som gjorts under perioden	–1 499	2 099	1 093	1 287
Belopp som tagits i anspråk under perioden	–2 286	–1 866	–2 286	–1 866
Outnyttjade belopp som har återförts under perioden	–	–	–	–
Redovisat värde vid periodens utgång	18 064	21 849	20 184	21 377

Inom koncernen finns ett antal förmånsbestämda pensionsplaner. Den största av dessa planer är ett pensionsavtal från 2006 för försäkringsbranschen där personer födda 1955 eller tidigare frivilligt kan få gå i pension vid 62 års ålder. Villkoren för denna plan är utformade så, att som pension erhålls cirka 70% av den pensionsmedförande lönen vid 62 års ålder.

Utöver denna plan finns en avsättning till en tidigare VD som är ett fastställt belopp som räknas upp med en avkastningsprocent varje år.

30 AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

Koncernen	2013	2012
Nuvärdet av ofonderade förpliktelser	16 063	19 899
Nuvärdet av nettoförpliktelser	16 063	19 899
Netto redovisat avseende förmånsbestämda planer i rapporten över finansiell ställning	16 063	19 899
Avsättning särskild löneskatt	3 136	3 885
Övrig pensionsavsättning	12 927	16 014
S:a	16 063	19 899

Nettobeloppet redovisat i följande poster i rapporten över finansiell ställning		
Övriga avsättningar	16 063	19 899
Övriga skulder	–	–
S:a	16 063	19 899

Pensionskostnad	2013	2012
Kostnader avseende tjänstgöring under innevarande period	567	473
Räntekostnad	388	463
Reglering	–305	–236
S:a pensionskostnad för året	650	700

Pensionsskuld		
Förpliktelsens nuvärde	16 063	19 899
Skuld att redovisa i balansräkningen	16 063	19 899

Förpliktelsens nuvärde	2013	2012
Förpliktelse för förmånsbestämda planer den 1 januari	19 899	19 619
Kostnad för tjänstgöring innevarande period	567	587
Räntekostnad	388	575
Utbetalda ersättningar	–	–
Minskning av förpliktelsens nuvärde till följd av reglering	–4 028	-2 001
Aktuariella vinster (–) och förluster (+)	–763	1 119
Förpliktelsens nuvärde den 31 december	16 063	19 899
Population		
Aktiva	30	35
S:a	30	35

Förändring av pensionsskuld som redovisas i balansräkningen	2013	2012
Skuld att redovisa i balansräkningen vid årets början	19 899	19 619
Pensionskostnad	650	700
Minskning av pensionsskuld till följd av reglering	–3 723	-1 539
Aktuariell vinst (–)/ förlust att redovisa i övrigt totalresultat	–763	1 119
Skuld att redovisa i balansräkningen vid årets slut	16 063	19 899

Aktuariella antaganden	2013	2012
Diskonteringsränta	1,8%	2,0%
Förväntad avkastning på förvaltningstillgångar	Ej tillämplig	Ej tillämplig
Förväntad löneökningstakt	2,2%	3,0%
Förändring inkomstbasbelopp	2,2%	2,5%
Inflation	1,2%	2,0%
Livslängd	FFFS 2007:31	FFFS 2007:31
Personalomsättning	0,0%	0,0%
Andel som bedöms att frivilligt gå i pension vid 62 års ålder	55,0%	55,0%

30 AVSÄTTNING FÖR PENSION OCH LIKANDE FÖRPLIKTELSE

Tillkommande upplysningar aktuariella vinster/förluster	2013	2012
Erfarenhetsbaserad justering avseende de förmånsbestämda förpliktelserna	-216	–554
Effekt av ändrade antaganden	-547	–565
Total aktuariell vinst / (–)förlust	-763	–1 119
Ackumulerade aktuariella vinster/ (–) förluster redovisade i övrigt totalresultat	2 614	3 377

Avgiftsbestämda pensionsplaner
Dessa planer är planer enligt vilka företaget betalar fastställda avgifter till en separat juridisk enhet och inte har någon rättslig eller informell förpliktelse att betala ytterligare avgifter. Bolagets utbetalningar avseende avgiftsbestämda planer redovisas som kostnad under den period som de anställda utfört de tjänster avgiften avser. Här redovisas främst avgifter till Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK). Denna plan omfattar alla anställda utom ett fåtal som har individuella lösningar.

FTP-planen genom försäkring i Försäkringsbranschens Pensionskassa (FPK) är en förmånsbestämd pensionsplan som omfattar flera arbetsgivare. Denna pensionsplan innebär enligt IAS 19, Ersättningar till anställda, att ett företag som huvudregel redovisar sin proportionella andel av den förmånsbestämda pensionsförpliktelsen samt av de förvaltningstillgångar och kostnader som är förbundna med pensionsförpliktelsen. I redovisningen ska även upplysningar lämnas enligt kraven för förmånsbestämda pensionsplaner. För närvarande har inte FPK möjlighet att tillhandahålla erforderlig information varför ovannämnda pensionsplan redovisas som en avgiftsbestämd plan enligt punkt 30 i IAS 19. Det finns inte heller information om framtida överskott eller underskott i planer och om dessa i så fall skulle påverka kommande års avgifter till den.

	2013	2012
Kostnader för avgiftsbestämda pensionsplaner	16 276	16 920

31 ÖVRIGA AVSÄTTNINGAR

	2013	2012
Redovisat värde vid periodens ingång	–	2 462
Avsättningar som gjorts under perioden	–	–
Belopp som tagits i anspråk under perioden	–	–
Outnyttjat belopp som har återförts under perioden	–	–2 462
Ökning under perioden av diskonterade belopp	–	–
Redovisat värde vid periodens utgång	–	–

Betalningar		
Belopp varmed avsättningen förväntas betalas efter mer än 12 månader. Övriga avsättningar avser annulationsreserv på livaffären.	–	–

32 ÖVRIGA SKULDER

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Leverantörsskulder	11 990	8 837	11 990	8 837
Källskatter	3 179	3 136	3 179	3 136
Premieskatteskuld	42 279	44 454	42 279	44 454
Skulder avseende återförsäkring	20 070	20 793	*	*
Övriga skulder	16 962	20 949	16 962	20 949
S:a övriga skulder	94 481	98 169	74 411	77 376

* Beloppet för Skulder avseende återförsäkring redovisas i moderbolaget på en egen balanspost.

33 UPPLUPNA KOSTNADER OCH FÖRUTBETALDA INTÄKTER

	2013	2012
Förutbetalda premier	92 758	94 299
Semesterlöneskuld	7 391	7 965
Provisioner	296	564
Sociala kostnader	5 615	5 930
Räntekostnader	–	–
Övrigt	7 546	5 833
S:a upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	113 606	114 591

34 NÄRSTÅENDE

	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Sammanställning över närståendetransaktioner						
Koncernen						
Närståenderelation						
Intresseföretag						
Länsförsäkringar PE Holding AB, se not 16	2013	–	–	–	0	–
Länsförsäkringar PE Holding AB, se not 16	2012	–	–	–	0	–
Nyckelpersoner i ledande ställning	2013	121	–	646	0	–
Nyckelpersoner i ledande ställning	2012	624	–	–	0	–
Andra närstående	2013	3 227	–	99	0	–
Andra närstående	2012	1 785	–	–	0	–

	År	Försäljning av tjänster (inbetald försäkringspremie) till närstående	Inköp av varor / tjänster från närstående	Övrigt (utbetald skadeersättning)	Fordran på närstående per 31 december	Skuld till närstående per 31 december
Sammanställning över närståendetransaktioner						
Moderbolaget						
Närståenderelation						
Dotterföretag						
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 15	2013	–	–	–	0	–
Dalarnas Försäkringsbolags Förvaltningsaktiebolag, se not 15	2012	–	–	–	89 609	–
Intresseföretag						
Länsförsäkringar PE Holding AB, se not 16	2013	–	–	–	0	–
Länsförsäkringar PE Holding AB, se not 16	2012	–	–	–	0	–
Nyckelpersoner i ledande ställning	2013	121	–	646	0	–
Nyckelpersoner i ledande ställning	2012	624	–	–	0	–
Andra närstående	2013	3 227	–	99	0	–
Andra närstående	2012	1 762	–	–	0	–

Transaktioner med närstående är prissatta på marknadsmässiga villkor.

Transaktioner med nyckelpersoner i ledande ställning
Resultatdelning
De anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Verkställande direktören och övriga ledande befattningshavare omfattas av samma system.

Pensioner
För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor, vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har samma pensionsvillkor som övrig personal, dock med tillägget att bolaget årligen erlägger ett basbelopp avseende kompletterade tjänstepension.

Avgångsvederlag
Till verkställande direktören utgår, vid uppsägning från bolagets sida, ett avgångsvederlag om en årslön.

Ställda säkerheter samt ansvarsförbindelser till förmån för närstående
Bolaget har tecknat en kapitalförsäkring, med verkställande direktören som försäkrings-tagare. Kapitalförsäkringen är pantsatt till verkställande direktören.

Upplysningar om löner och ersättningar till styrelse och ledande befattningshavare lämnas i not 35.

35 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Moderbolaget	2013	2012
Medelantal anställda		
Män	129	130
Kvinnor	133	130
S:a medelantal anställda	262	260
Medelantal ombud		
Fritidsombud	39	43
Specialombud	169	178
S:a medelantal ombud	208	221
Totalt medelantal ombud och anställda	470	481

Löner, andra ersättningar samt sociala kostnader	2013	2012
Styrelse och ledande befattningshavare, 16 (16) personer		
Löner och ersättningar	9 518	11 708
varav rörlig ersättning	–	–
Sociala kostnader	7 885	8 074
varav pensionskostnader	3 736	4 016
S:a styrelse och ledande befattningshavare	17 403	19 782

35 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Ersättning till nyckelpersoner i ledande ställning	2013			2012		
	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa	Grundlön styrelsearvoden	Rörlig ersättning	Summa
Styrelseledamöter						
Styrelsens ordförande, Maria Engholm	169	236	405	242	186	428
Styrelseledamot, vice ordf. Carin Nises	96	157	253	176	89	265
Styrelseledamot, Allan Björklund	17	27	44	116	76	192
Styrelseledamot, Margareta Florén	69	103	172	88	51	139
Styrelseledamot, Kenneth Hindsberg	–	–	–	17	9	26
Styrelseledamot, Rune Joon	11	16	27	66	38	104
Styrelseledamot, Pontus Selderman	25	49	74	83	41	124
Styrelseledamot, Christer Lundgren	91	124	215	83	76	159
Styrelseledamot, Martin Moreaus	78	114	192	50	34	84
Styrelseledamot, Marie Svan	61	98	159	–	–	–
Styrelseledamot, Christer Rosén	50	82	131	–	–	–
VD, Anders Grånäs	1 861	–	1 861	1 684	–	1 684
f.d.VD, Anders Stigers	0	–	0	1 760	–	1 760
Övriga ledande befattningshavare	5 984	–	5 984	6 744	–	6 744
S:a ersättningar till nyckelpersoner i ledande ställning	8 512	1 006	9 518	11 109	599	11 708

Ersättning till de fackliga representanterna har ej utgått.

35 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Övriga medarbetare		
Löner och ersättningar	111 966	109 087
varav rörlig ersättning	945	–470
Sociala kostnader	52 934	53 999
varav pensionskostnader	19 293	20 754
S:a övriga medarbetare	164 900	163 086
Totalt, löner och andra ersättningar samt sociala kostnader		
Löner och ersättningar	121 484	120 795
varav rörlig ersättning	945	–470
Sociala kostnader	60 818	62 073
varav pensionskostnader	23 029	24 770
S:a löner och andra ersättningar samt sociala kostnader	182 303	182 867

Rörlig ersättning

Alla anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Grunden i resultatdelningssystemet är att prestationer under året ska vara bättre än kalkylerat och baseras på det faktiska ekonomiska utfallet. I det fall resultatdelning utgår innebär det att ersättningen är lika oavsett befattning. Ersättningen betalas ut till en stiftelse, från vilken andelsägarna har rätt att göra uttag efter 55 års ålder.

35 ANSTÄLLDA OCH PERSONALKOSTNADER

Ersättning till styrelsen

Till styrelsen utgår arvode enligt bolagsstämmans beslut. Fast arvode per år utgår med 4,5 basbelopp till ordförande, 3,0 basbelopp till vice ordförande och 2,0 basbelopp till övriga ledamöter. Rörligt arvode dvs. dagarvode utgår med 3 000 kronor per hel dag och 1 500 kronor per halv dag. Styrelsearvode utgår inte till personer anställda i bolaget. Ersättning till verkställande direktör beslutas av styrelsen. Ersättning till företagsledning och övriga anställda som rapporterar direkt till vd ska godkännas av styrelsen efter förslag av vd. Styrelsens godkännande sker på aggregerad nivå med angivande av procentuell löneökning. Enligt bolagsstämmans beslut utgår arvode till finansutskottets ledamöter som ingår i styrelsen (ej anställda), på 1 basbelopp, ersättning till revisionsutskottets ledamöter på 0,5 basbelopp, dessa redovisas som styrelsearvode. Av företagets pensionskostnader avser 0 (-) tkr styrelsens ordförande och 972 tkr (2 411) den verkställande direktören.

Ersättning till ledande befattningshavare

Dalarnas Försäkringsbolag har endast fasta ersättningar till ledande befattningshavare. Rörliga ersättningar finns endast i vissa avtal för säljande personal och utgör ca 1 procent av företagets totala lönekostnader. För samtliga befattningshavare i bolaget gäller för försäkringsbranschen normala pensionsvillkor vilket täckts genom försäkring. Den verkställande direktören har samma pensionsvillkor som övrig personal.

Avgångsvederlag

För verkställande direktören gäller en ömsesidig uppsägning om sex månader. I händelse av uppsägning från bolagets sida utgår utöver uppsägningstiden ett avgångsvederlag motsvarande en årslön.

Pensioner

Företaget har genom det centrala kollektivavtalet avseende tjänstepensioner som tryggats genom försäkring, en särskild rätt för vissa anställda, att den anställda kan avsluta sin tjänstgöring tidigast från och med 62 års ålder. Pensionen mellan 62 år och 65 år är förmånsbestämd. Pension beräknas utgå med cirka 70 % av den pensionsgrundande lönen. Med pensionsgrundande lön menas den fasta lönen. Från 65 år följer villkoren pensionsavtal mellan FAO och FTF/Saco-förbunden.

Berednings- och beslutsprocess, som tillämpas ifråga om ersättning till företagsledningen

Ersättning till verkställande direktören bereds av ersättningsutskottet och beslutas därefter i styrelsen. Ersättning till övriga ledande befattningshavare beslutas av verkställande direktören enligt principer för löner och villkor för ledande befattningshavare.

Principer för ersättning till ledande befattningshavare

Ledande befattningshavare i Dalarnas Försäkringsbolag ska ha marknadsmässiga anställningsvillkor. Det är bolagets policy att ersättningarna ska vara i nivå med branschen i genomsnitt. Den totala ersättningen ska vara rimlig, präglad av måttfullhet och väl avvägd, samt bidra till en god etik och organisationskultur och präglas av öppenhet och transparens.

Fast ersättning

Fast ersättning utgår enligt ovanstående generella princip.

Rörlig ersättning

Alla anställda inom Dalarnas Försäkringsbolag har sedan flera år tillbaka ett resultatdelningssystem. Detta premierar produktivitet, effektivitet samt kundnöjdhet. Grunden i resultatdelningssystemet är att prestationer under året ska vara bättre än kalkylerat och baseras på det faktiska ekonomiska utfallet. I det fall resultatdelning utgår innebär det att ersättningen är lika oavsett befattning. Ersättningen betalas ut till en stiftelse, från vilken andelsägarna har rätt att göra uttag efter 55 års ålder.

Pension

Till förmån för den under 2012 nytilträdde verkställande direktören har Dalarnas Försäkringsbolag tecknat en kapitalförsäkring. Försäkringens värde uppgår per 2013-12-31 till 462 tkr. Under 2013 har 253 tkr (169) löpande satts av till kapitalförsäkringen.

Övriga förmåner

Vid sidan av ovanstående förmåner erbjuds tjänstebil enligt vid var tid gällande villkor (dock utan bruttolöneavdrag), individuell sjukvårdsförsäkring samt övriga förmåner som erbjuds samtlig personal.

Andel kvinnor bland ledande befattningshavare, %	2013	2012
Styrelseledamöter	42%	38%
Andra ledande befattningshavare	25%	14%

36 ARVODE OCH KOSTNADERSÄTTNINGAR TILL REVISORER

	2013	2012
<i>PricewaterhouseCooper AB</i>		
Revisionsuppdrag	478	499
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–	–
Skatterådgivning	–	–
Andra uppdrag	78	114
<i>KPMG AB</i>		
Revisionsuppdrag	–	5
Revisionsverksamhet utöver revisionsuppdraget	–	–
Skatterådgivning	–	–
Andra uppdrag	–	27
S:a arvode och kostnadsersättningar till revisorer	556	646

Med revisionsuppdrag avses granskning av årsredovisningen och bokföringen samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning, övriga arbetsuppgifter som det ankommer på bolagets revisor att utföra samt rådgivning eller annat biträde som föranleds av iakttagelser vid sådan granskning eller genomförandet av sådana övriga arbetsuppgifter.

37TILLÄGGSUPPLYSNINGAR ANGÅENDE FÖRSÄKRINGSRÖRELSEN

	Totalt 2013	Olycksfall och sjukdom	Motorford., övriga klasser	Brand och annan egen- domsskada	Allmän ansvarighet	Rättsskydd	Motorfordon ansvar mot tredje man	Summa direkt försäkring	Mottagen återför- säkring
<i>Koncernen</i>									
Premieinkomst, brutto	1 219 627	45 295	251 052	506 278	34 119	26 373	201 280	1 064 397	155 230
Premieintäkt, brutto	1 195 944	42 846	231 734	498 220	33 611	25 955	209 710	1 042 076	153 868
Försäkringsersättning, brutto	-878 191	-35 789	-191 581	-394 492	-44 285	-19 261	-54 784	-740 192	-137 999
Driftskostnad, brutto	-155 491	-4 718	-27 965	-61 659	-5 372	-3 264	-27 863	-130 842	-24 649
Resultat av avgiven återförsäkring	-25 017	3 198	-2 148	-35 348	978	-2 240	10 544	-25 017	-
Skadeprocent, brutto (%)	73,4%	83,5%	82,7%	79,2%	131,8%	74,2%	26,1%	71,0%	89,7%

38TILLÄGGSUPPLYSNINGAR TILL KASSAFLÖDEN

	Koncernen		Moderbolaget	
	2013	2012	2013	2012
Betalda räntor och erhållen utdelning				
Erhållen utdelning	8 834	41 279	8 834	41 279
Erhållen ränta	59 611	64 979	59 611	64 979
Erlagd ränta	-24 478	-26 694	-24 478	-26 694
Justering för poster som inte ingår i kassaflödet				
Av- och nedskrivningar av tillgångar	9 432	8 068	1 702	-369
Realisationsvinster och -förluster i tillgångar	-175 258	-69 044	-175 258	-154 459
Uppskrivning/värdeförändring	-133 457	-159 994	-154 083	-161 151
Förändring av avsättningar	241 019	-80 304	242 848	-79 727
S:a justeringar	-58 265	-301 273	-84 791	-395 706

39FÖRVÄNTADE ÅTERVINNINGSTIDPUNKTER FÖR TILLGÅNGAR OCH SKULDER

Koncernen 2013	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	3 664	3 193	6 857
Materiella tillgångar	-	129 650	129 650
Aktier och andelar	2 807 728	229 914	3 037 642
Obligationer och räntebärande värdepapper	80 902	1 524 840	1 605 742
Övriga finansiella placeringtillgångar	6 065		6 065
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	6 550	6 550
<i>Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	86 680	322 712	409 393
Skattefordran aktuell skatt	-	-	-
Övriga fordringar	388 258	-	388 258
Likvida medel	158 322	-	158 322
Övriga tillgångar	-	-	-
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	11 885	-	11 885
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	54 645	-	54 645
S:a tillgångar	3 598 150	2 216 859	5 815 009

Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
- Ej intjänade premier och kvardröjande risker	493 560	-	493 560
- Oreglerade skador	677 001	1 064 153	1 741 154
- Återbäring och rabatter	200 000	74 451	274 451
<i>Andra avsättningar</i>			
- Pensioner och liknande förpliktelser	5 544	12 520	18 064
- Skatter	425 993	-	425 993
- Övriga avsättningar	20 070	-	20 070
Derivat	0	-	0
Övriga skulder	75 476	-	75 476
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	113 606	-	113 606
S:a skulder och avsättningar	2 011 248	1 151 124	3 162 373

Moderbolaget 2013	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Byggnader och mark	-	119 000	119 000
Aktier och andelar i koncern- & intresseföretag	551 924	229 914	781 838
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	-	-	-
Aktier och andelar	2 255 804		2 255 804
Obligationer och räntebärande värdepapper	80 902	1 524 840	1 605 742
Övriga finansiella placeringtillgångar	6 065		6 065
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	-	6 550	6 550
<i>Återförsäkrares andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
- Oreglerade skador	86 680	322 712	409 393
Fordringar avseende direkt försäkring	283 170	-	283 170
Fordringar avseende återförsäkring	45 312	-	45 312
Skattefordran aktuell skatt	-	-	-
Övriga fordringar	59 776	-	59 776
Materiella tillgångar	-	10 650	10 650
Likvida medel	157 842	-	157 842
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
- Förutbetalda anskaffningskostnader	11 885	-	11 885
- Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	54 645	-	54 645
S:a tillgångar	3 594 006	2 213 666	5 807 672

Moderbolaget 2013	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
– Ej intjänade premier och kvardröjande risker	493 560	–	493 560
– Oreglerade skador	677 001	1 064 153	1 741 154
– Återbäring och rabatter	200 000	74 451	274 451
<i>Andra avsättningar</i>			
– Pensioner och liknande förpliktelse	5 544	14 640	20 184
– Skatter	–	163 594	163 594
– Övriga avsättningar	–	–	–
Skulder avseende återförsäkring	20 070	–	20 070
Övriga finansiella skulder	–	–	–
Skatteskuld aktuell skatt	1 063	–	1 063
Övriga skulder	74 411	–	74 411
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	113 606	–	113 606
S:a skulder och avsättningar	1 585 254	1 316 838	2 902 092

Koncernen 2012	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Immateriella tillgångar	4 373	6 148	10 521
Materiella tillgångar	–	130 239	130 239
Aktier och andelar	2 696 505	205 223	2 901 728
Obligationer och räntebärande värdepapper	83 761	1 292 813	1 376 574
Övriga finansiella placeringstillgångar	8 092	–	8 092
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	–	6 236	6 236
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
– Oreglerade skador	66 759	295 916	362 675
Skattefordran aktuell skatt	0	–	0
Övriga fordringar	368 615	–	368 615
Likvida medel	128 170	–	128 170
Övriga tillgångar	–	–	0
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
– Förutbetalda anskaffningskostnader	11 492	–	11 492
– Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17 018	–	17 018
S:a tillgångar	3 384 784	1 936 575	5 321 360

Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
– Ej intjänade premier och kvardröjande risker	429 786	–	429 786
– Oreglerade skador	780 423	872 809	1 653 232
– Återbäring och rabatter	1 000	133 995	134 995
<i>Andra avsättningar</i>			
– Pensioner och liknande förpliktelse	8 530	12 847	21 377
– Skatter	386 302	–	386 302
– Övriga avsättningar	21 265	–	21 265
Derivat	0	–	0
Övriga skulder	80 169	–	80 169
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	114 591	–	114 591
S:a skulder och avsättningar	1 822 065	1 019 651	2 841 716

Moderbolaget 2012	Högst 1 år	Längre än 1 år	Totalt
Tillgångar			
Byggnader och mark	–	118 200	118 200
Aktier och andelar i koncernföretag	421 657	205 223	626 880
Räntebärande värdepapper emitterade av och lån till koncernföretag	–	89 609	89 609
Aktier och andelar	2 185 240	–	2 185 240
Obligationer och räntebärande värdepapper	83 761	1 292 813	1 376 574
Övriga finansiella placeringstillgångar	8 092	–	8 092
Depåer hos företag som avgivit återförsäkring	–	6 236	6 236
<i>Återförsäkrarens andel av försäkringstekniska avsättningar</i>			
– Oreglerade skador	66 759	295 916	362 675
Fordringar avseende direkt försäkring	276 640	–	276 640
Fordringar avseende återförsäkring	36 768	–	36 768
Skattefordran aktuell skatt	0	–	0
Övriga fordringar	55 206	–	55 206
Materiella tillgångar	–	12 039	12 039
Likvida medel	127 694	–	127 694
<i>Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter</i>			
– Förutbetalda anskaffningskostnader	11 492	–	11 492
– Övriga förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	17 018	–	17 018
S:a tillgångar	3 290 327	2 020 036	5 310 363

Skulder			
<i>Försäkringstekniska avsättningar (före avgiven återförsäkring)</i>			
– Ej intjänade premier och kvardröjande risker	429 786	–	429 786
– Oreglerade skador	780 423	872 809	1 653 232
– Återbäring och rabatter	1 000	133 995	134 995
<i>Andra avsättningar</i>			
– Pensioner och liknande förpliktelse	8 530	12 847	21 377
– Skatter	–	137 794	137 794
– Övriga avsättningar	–	0	0
Skulder avseende återförsäkring	20 793	–	20 793
Övriga finansiella skulder	0	–	0
Skatteskuld aktuell skatt	–	–	2 790
Övriga skulder	77 376	–	77 376
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	114 591	–	114 591
S:a skulder och avsättningar	1 432 499	1 157 445	2 592 735

Falun den 21 februari 2014

Maria Engholm <i>Ordförande</i>	Carin Nises	Margareta Florén
Christer Lundgren	Martin Moreaus	Marie Svan
Christer Rosén	Inge Gustafsson <i>Personalrepresentant</i>	Henrik Persson <i>Personalrepresentant</i>
	Anders Grånäs <i>Verkställande direktör</i>	

Vår revisionsberättelse har lämnats den 21 februari 2014.

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB
Eva Fällén
Auktoriserad revisor

Revisionsberättelse

Rapport om årsredovisningen och koncernredovisningen

Vi har utfört en revision av årsredovisningen och koncernredovisningen för Dalarnas Försäkringsbolag för år 2013. Bolagets årsredovisning och koncernredovisning ingår i den tryckta versionen av detta dokument på sidorna 22-66.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar för årsredovisningen och koncernredovisningen

Det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för att upprätta en årsredovisning som ger en rättvisande bild enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och en koncernredovisning som ger en rättvisande bild enligt internationella redovisningsstandarder IFRS, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och för den interna kontroll som styrelsen och verkställande direktören bedömer är nödvändig för att upprätta en årsredovisning och koncernredovisning som inte innehåller väsentliga felaktigheter, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att uttala oss om årsredovisningen och koncernredovisningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt International Standards on Auditing och god revisionssed i Sverige. Dessa standarder kräver att vi följer yrkesetiska krav samt planerar och utför revisionen för att uppnå rimlig säkerhet att årsredovisningen och koncernredovisningen inte innehåller väsentliga felaktigheter.

En revision innefattar att genom olika åtgärder inhämta revisionsbevis om belopp och annan information i årsredovisningen och koncernredovisningen. Revisorn väljer vilka åtgärder som ska utföras, bland annat genom att bedöma riskerna för väsentliga felaktigheter i årsredovisningen och koncernredovisningen, vare sig dessa beror på oegentligheter eller på fel. Vid denna riskbedömning beaktar revisorn de delar av den interna kontrollen som är relevanta för hur bolaget upprättar årsredovisningen och koncernredovisningen för att ge en

rättvisande bild i syfte att utforma granskningsåtgärder som är ändamålsenliga med hänsyn till omständigheterna, men inte i syfte att göra ett uttalande om effektiviteten i bolagets interna kontroll. En revision innefattar också en utvärdering av ändamålsenligheten i de redovisningsprinciper som har använts och av rimligheten i styrelsens och verkställande direktörens uppskattningar i redovisningen, liksom en utvärdering av den övergripande presentationen i årsredovisningen och koncernredovisningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Enligt vår uppfattning har årsredovisningen upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av moderbolagets finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess finansiella resultat och kassaflöden för året enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag, och koncernredovisningen har upprättats i enlighet med lagen om årsredovisning i försäkringsföretag och ger en i alla väsentliga avseenden rättvisande bild av koncernens finansiella ställning per den 31 december 2013 och av dess resultat och kassaflöden enligt internationella redovisningsstandarder, såsom de antagits av EU, och enligt lagen om årsredovisning i försäkringsföretag. Förvaltningsberättelsen är förenlig med årsredovisningens och koncernredovisningens övriga delar.

Vi tillstyrker därför att bolagsstämman fastställer resultaträkningen och balansräkningen för moderbolaget och koncernen.

Rapport om andra krav enligt lagar och andra författningar

Utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen har vi utfört en revision av förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för Dalarnas Försäkringsbolag för år 2013.

Styrelsens och verkställande direktörens ansvar

Det är styrelsen som har ansvaret för förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust, och det är styrelsen och verkställande direktören som har ansvaret för förvaltningen enligt försäkringsrörelselagen.

Revisorns ansvar

Vårt ansvar är att med rimlig säkerhet uttala oss om förslaget till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust och om förvaltningen på grundval av vår revision. Vi har utfört revisionen enligt god revisionssed i Sverige.

Som underlag för vårt uttalande om styrelsens förslag till dispositioner beträffande bolagets vinst eller förlust har vi granskat om förslaget är förenligt med försäkringsrörelselagen.

Som underlag för vårt uttalande om ansvarsfrihet har vi utöver vår revision av årsredovisningen och koncernredovisningen granskat väsentliga beslut, åtgärder och förhållanden i bolaget för att kunna bedöma om någon styrelseledamot eller verkställande direktören är ersättningsskyldig mot bolaget.

Vi har även granskat om någon styrelseledamot eller verkställande direktören på annat sätt har handlat i strid med försäkringsrörelselagen, lagen om årsredovisning i försäkringsföretag eller bolagsordningen.

Vi anser att de revisionsbevis vi har inhämtat är tillräckliga och ändamålsenliga som grund för våra uttalanden.

Uttalanden

Vi tillstyrker att bolagsstämman disponerar vinsten enligt förslaget i förvaltningsberättelsen och beviljar styrelsens ledamöter och verkställande direktören ansvarsfrihet för räkenskapsåret.

Falun den 21 februari 2014

Öhrlings PricewaterhouseCoopers AB

Eva Fällén

Auktoriserad revisor

Bolagsstyrningsrapport 2013

Kod för Svenskt Näringsliv

Dalarnas Försäkringsbolag avser att i tillämpliga delar, bland annat med beaktande av att bolaget inte är ett aktiemarknadsbolag, följa Svensk kod för bolagsstyrning (Koden).

Huvudsakliga avvikelser avser Kodens bestämmelser om kallelse och genomförande av bolagsstämma samt mandattiden för styrelsens ledamöter. Förklaringar till avvikelserna anges nedan. På Dalarnas Försäkringsbolags hemsida finns gällande dokument om bolagsstyrning. Bolagsstyrningsrapporten har ej granskats av bolagets revisor.

Dalarnas Försäkringsbolags bolagsstämma
Bolagsstämman är Dalarnas Försäkringsbolags högsta beslutande organ med ett antal formella uppgifter som regleras i lag och bolagsordning. Stämmans huvudsakliga uppgifter är att besluta om bolagsordning för Dalarnas Försäkringsbolag, utse styrelse, revisorer och valberedning samt besluta om ersättning till dessa, besluta om årsredovisning samt om ansvarsfrihet för styrelsen och verkställande direktören. Vid bolagsstämman delas förslaget till ersättning till styrelseledamöterna upp mellan ordföranden, vice ordföranden och övriga ledamöter och inkluderar ersättning för extra styrelsesammanträden och utskottsarbete. Ordinarie bolagsstämma fastställer principer för ersättning och andra anställningsvillkor för företagsledningen (se under avsnittet Ersättning till företagsledningen nedan).

Bolagsstämman utgörs av fullmäktige, valda av försäkringstagarna. Antalet fullmäktige uppgår till 46. Bolagets fullmäktigeorganisation finns beskriven under bolagsstyrningsfrågor på bolagets hemsida. Kallelse till bolagsstämman sker genom brev med posten, tidigast fyra och senast två veckor före bolagsstämman. Plats och tidpunkt för bolagsstämman publiceras även på bolagets hemsida. För deltagande på bolagsstämman krävs att fullmäktige närvarar fysiskt. Bestämmelserna i Svensk kod för bolagsstyrning (Koden) om kallelse till bolagsstämma på bolagets hemsida och om deltagande på distans tillämpas inte av bolaget. Med

hänsyn till det begränsade antalet fullmäktige är bedömningen att det lämpligaste sättet att genomföra bolagsstämma på är genom fysisk närvaro av samtliga fullmäktige. Kodens övriga bestämmelser om bolagsstämma, bland annat om styrelsens, ledningens och revisorernas närvaro samt om bolagsstämmans genomförande tillämpas av bolaget. Protokoll från bolagsstämma publiceras på bolagets hemsida. I enlighet med Koden är avsikten att föreslå ordinarie bolagsstämma 2014 att välja styrelsens ordförande och vice ordförande samt godkänna principer för ersättning och andra anställningsvillkor för bolagets ledning. Vid bolagsstämman avges förslag till ersättning till styrelseledamöter och ersättning för arbete i utskott.

Valberedning

Bolaget har en av bolagsstämman utsedd valberedning med huvudsaklig uppgift att utarbeta förslag till val av styrelse och revisorer samt ersättning till dessa. Valberedningens ledamöter väljs för en mandattid om tre år. Valberedningens uppgifter och arbetsformer framgår av Instruktion för valberedningen, fastställd av bolagsstämman 2013. Den nu gällande instruktionen finns publicerad på bolagets hemsida. Valberedningen presenterar sina förslag för fullmäktige i kallelsen till ordinarie bolagsstämma 2014. Vid bolagsstämman kommer valberedningen att presentera och motivera sina förslag och lämna en redogörelse för hur dess arbete bedrivits.

VALBEREDNINGEN BESTÅR AV FÖLJANDE LEDAMÖTER:

Ordförande Monica Rönnlund, Borlänge, (födelseår 1957) vald till 2014
Ledamot Mats Reyier, Borlänge, (födelseår 1967) vald till 2015
Ledamot Ruben Forslund, Hedemora, (födelseår 1956) vald till 2016
Ledamot Malin Höglund, Mora, (födelseår 1969) vald till 2015

Revisor

Enligt bolagsordningen ska Dalarnas Försäkringsbolag ha en ordinarie revisor och en revisorssuppleant. Revisorerna utses för en mandattid om ett år. Vid ordinarie bolagsstämma 2013 utsågs revisionsbyrån, PricewaterhouseCoopers AB, med auktoriserad revisor Eva Fällén, Stockholm, som huvudrevisor och med auktoriserad revisor Michael Lindengren, Göteborg, som suppleant för denne till och med bolagsstämman 2014. Revisionsbyrån valdes till bolagets revisor vid bolagsstämman 2012.

Dalarnas Försäkringsbolags styrelse

Styrelsen ansvarar för bolagets organisation och förvaltning. I detta ansvar ingår bland annat att fastställa organisation, mål och strategier samt riktlinjer för kontroll och styrning. Styrelsen ska enligt bolagsordningen bestå av lägst sju och högst nio ledamöter. Styrelsen består från och med ordinarie bolagsstämma 2013 av åtta ordinarie stämmovalda ledamöter. Styrelseledamot Pontus Selderman avgick i juni 2013 på grund av utlandsflytt.

Därutöver finns två ordinarie arbetstagarledamöter med två suppleanter för dessa.

Mandattiden för de bolagsstämmovalda ledamöterna uppgår till tre år. Skälen till avvikelse från Kodens bestämmelse om mandattid om högst ett år är bedömningen att intresset av att styrelsens ledamöter genom ettårig mandattid ställer sina platser till förfogande varje år, inte på samma sätt gör sig gällande i bolag vars bolagsstämma utgörs av ett begränsat antal ledamöter som vid en bolagsstämma i ett aktiemarknadsbolag med många deltagare. Intresset av kontinuitet i styrelsearbetet och att ge nyvald ledamot rimlig tid att komma in i styrelsearbetet väger därmed tyngre.

Bolagets styrelseledamöter framgår av bolagets årsredovisning.

Styrelsen har fastställt en arbetsordning för sitt arbete. Översyn av arbetsordningen har genomförts för anpassning till Kodens bestämmelser. Arbetsordningen finns publicerad på bolagets hemsida.

Styrelseledamot	Ordinarie styrelsemöte	Finansutskott	Revisionsutskott	Per capsulam styrelsen	Ersättningsutskott
Maria Engholm	9	7	1	1	1
Carin Nises	9	2	4	1	1
Allan Björklund	1	2	1	1	–
Margareta Florén	8	–	4	1	–
Rune Joon	1	-	1	1	–
Pontus Selderman	4	-	1	1	–
Martin Moraeus	9	4	1	1	–
Christer Lundgren	8	7	1	1	1
Marie Svan	7	5	–	–	–
Christer Rosén	5	–	2	–	–
Jan Nilsson, FTF	–	–	–	1	–
Gunnar Franzon, Saco	2	–	1	1	–
Inge Gustafsson, FTF	7	–	–	–	–
Henrik Persson, FTF	7	–	–	–	–

Ordföranden

Enligt arbetsordningen ska ordföranden leda styrelsens arbete och tillse att styrelsen fullgör sina uppgifter. Ordföranden ska därvid bland annat tillse att styrelsen sammanträder vid behov, att styrelsen ges tillfälle att delta i sammanträden och erhåller tillfredsställande informations- och beslutsunderlag samt tillämpar ett ändamålsenligt arbetssätt. Ordföranden skall genom löpande kontakt med verkställande direktören även mellan styrelsemötena hålla sig informerad om väsentliga händelser och bolagets utveckling samt stödja verkställande direktören i dennes arbete.

Internrevision

Styrelsen har utsett en från den operativa verksamheten oberoende granskningsfunktion, Internrevision, med huvudsaklig uppgift att stödja styrelsen med uppföljning av att verksamhetens omfattning och inriktning överensstämmer med av styrelsen utfärdade riktlinjer och fattade beslut samt att verksamheten bedrivs mot av styrelsen uppsatta mål. Internrevision ska även granska och utvärdera bolagets organisation, rutiner, styrning och kontroll av verksamheten. Styrelsen har fastställt en särskild instruktion för internrevision.

Arbetsfördelning inom styrelsen

Styrelsen har inrättat ett Ersättningsutskott, Revisionsutskott och ett Finansutskott. Utskottens uppgifter fastläggs av styrelsen i särskilda instruktioner. Utskotten har inte något generellt beslutsmandat.

Möten och närvaro

Tabellen utvisar antalet möten inom respektive organ som hållits under verksamhetsåret 2013 liksom de enskilda ledamöternas närvaro.

Styrelsen har under räkenskapsåret 2013 genomfört nio sammanträden.

Verkställande direktören

Verkställande direktör för bolaget är sedan 2012-02-01 Anders Grånäs (födelseår 1966). Anders Grånäs har en bakgrund som riskkapitalist inom teknikinvesteringar. Han har under 15 år medverkat till att finansiera och utveckla ett 20-tal bolag som aktiv ägar- och styrelserepresentant. Anders Grånäs har ett brett intresse och kunnande om finansiella marknader och erfarenheten att utveckla bolag i tidiga faser har gett honom god insikt om ekonomi och riskhantering för såväl småföretag som privatpersoner. Anders Grånäs är civilingenjör

i teknisk fysik från Uppsala samt har en MBA från Stanford University.

Anders Grånäs är styrelseledamot i Länsförsäkringar Liv AB och styrelseordförande i Länsförsäkringar PE Holding AB.

Ersättning till företagsledningen

Bolagsstämman fastställer årligen principer för ersättning och andra anställningsvillkor till företagsledningen enligt följande.

Till personer i företagsledande ställning, VD och avdelningschefer, med direkt rapporteringsansvar till VD utgår fast månadslön.

Ersättningsutskottet ger förslag till styrelsen som beslutar om lönenivån till VD.

Beslut om ersättning till övriga anställda, som ingår i Bolagets företagsledning och eventuella övriga anställda som rapporterar direkt till VD, ska godkännas av styrelsen efter förslag av VD. Styrelsens godkännande sker på en övergripande nivå med angivande av procentuell löneökning totalt för gruppen.

All fast anställd personal i bolaget omfattas av ett resultatdelningssystem, som kan ge maximalt ett basbelopp i ersättning. Regelverk och parametrar för denna resultatandel beslutas årligen av styrelsen.

Styrelsens rapport om intern kontroll och riskhantering avseende den finansiella rapporteringen 2013

Styrelsen ansvarar för riktlinjer för kontroll och styrning av verksamheten. I detta ansvar ingår att upprätta ett effektivt system för riskhantering och intern kontroll av den finansiella rapporteringen. Systemet dokumenteras och kommuniceras i styrdokument i form av interna policies, riktlinjer och instruktioner.

Kontrollmiljö

Basen för den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen utgörs av kontrollmiljön med den organisation, beslutsordning samt fördelning av befogenheter och ansvar mellan de olika organ styrelsen och VD inrättat för bolaget. Kontrollmiljön består även av de värderingar och den företagskultur som styrelsen, VD och ledningen kommunicerar och verkar utifrån i syfte att skapa en ändamålsenlig och effektiv verksamhet.

Styrelsen har utsett ett revisionsutskott med uppgift att kvalitetssäkra bolagets interna styrning och kontroll. Vidare har styrelsen inrättat en funktion för internrevision i syfte att stödja styrelsen i uppföljningen av att verksamheten bedrivs i enlighet med styrelsens beslut. Identifiering, analys och uppföljning av risk sker löpande genom funktionen riskkontroll.

Löpande kontroll och uppföljning av efterlevnad av externt och internt regelverk sker genom funktionen compliance.

Processen för intern kontroll och riskhantering baseras på kontrollmiljön och omfattar fyra huvudaktiviteter: riskbedömning, kontrollaktiviteter, information och kommunikation samt uppföljning.

Riskbedömning

Riskbedömning omfattar att identifiera och kartlägga väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Dessa risker kartläggs och identifieras på bolagsnivå och enhetsnivå. Bolaget styrs med hjälp av processer, där riskhantering är inbyggd i varje process och olika metoder

används för att värdera och begränsa risker och för att säkerställa att identifierade risker hanteras i enlighet med fastställda styrdokument.

I syfte att identifiera materiella fel i den finansiella rapporteringen genomförs riskanalys. Med utgångspunkt från riskanalysen kartläggs processer och kontrollaktiviteter förknippade med nyckelrisker.

Kontrollaktiviteter

Riskerna i den finansiella rapporteringen begränsas genom noggrant förberedda bokslut, standardiserade arbetsrutiner med inbyggda kontrollfunktioner samt utvärdering av kontinuerliga förbättringar. Den finansiella informationen analyseras och granskas på olika nivåer i bolaget innan den blir offentligt publicerad.

Ett kontinuerligt arbete pågår med att eliminera och reducera identifierade väsentliga risker som påverkar den interna kontrollen avseende den finansiella rapporteringen. Arbetet inkluderar utveckling och förbättring av kontrollaktiviteter samt insatser för att medarbetarna ska ha rätt kompetens.

Information och kommunikation

De interna styrdokumenterna är föremål för översyn och beslut minst en gång per år. Styrdokumenterna publiceras på bolagets interna hemsida. Varje chef ska se till att bestämmelserna kommuniceras till underställd personal.

Uppföljning

Internrevision ska genom granskning och rapporter utvärdera om verksamheten bedrivs på ett effektivt sätt, om rapporteringen till styrelsen ger en korrekt bild av verksamheten och om verksamheten bedrivs enligt gällande interna och externa regelverk. Internrevisionen rapporterar till bolagets styrelse. Vidare ska varje chef se till att styrdokument efterlevs inom sitt ansvarsområde.

Funktionen compliance har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera compliancerisker, det vill säga risker för bristande regelefterlevnad som kan medföra försämrat anseende, finansiella för-

luster och sanktioner enligt lag eller föreskrift. Rapportering sker till VD och styrelsen.

Funktionen riskkontroll har till uppgift att fortlöpande identifiera, bedöma, övervaka och rapportera risker inom den operativa organisationen. Riskkontroll är en samlande, självständig funktion som löpande rapporterar direkt till VD och styrelsen.

Styrelse

FRÅN VÄNSTER I BILD

Christer Rosén
FREDRIKSBERG

Martin Moraeus
ORSA

Marie Svan
VANSBRO

Inge Gustafsson
BORLÄNGE, FTF

Carin Nises
VICE ORDFÖRANDE
MORA

Maria Engholm
STYRELSEORDFÖRANDE
BORLÄNGE

Christer Lundgren
FALUN

Margareta Florén
AVESTA

Henrik Persson
SÅTER, FTF

Styrelse och revisorer

Ordinarie styrelseledamöter	Invalda i styrelsen	Mandattid
Maria Engholm, ordförande, Borlänge	2003	2012–2015
Carin Nises, vice ordförande, Mora	2004	2011–2014
Margareta Florén, Avesta	2002	2011–2014
Christer Lundgren, Falun	2012	2012–2015
Martin Moraeus, Orsa	2012	2012–2015
Pontus Selderman, Falun	2010	Avgick juni 2013
Marie Svan, Vansbro	2013	2013–2016
Christer Rosén, Fredriksberg	2013	2013–2016
Inge Gustafsson, FTF, Personalrepresentant, Borlänge	2013	2013–2014
Henrik Persson, FTF, Personalrepresentant, Säter	2013	2013–2014
Styrelsesuppleanter		
Gunnar Franzon, SACO, Borlänge		2013–2014
Håkan Klang, FTF, Falun		2013–2014
Ordinarie revisor		
Eva Fällén, Stockholm, auktoriserad revisor		2013–2014
Revisorssuppleant		
Michael Lindengren, Göteborg, auktoriserad revisor		2013 – 2014
Verkställande direktör		
Anders Grånäs, Falun		2012–
Valberedning		
Monica Rönnlund, ordförande, Borlänge		2011–2014
Mats Reyier, Borlänge		2012–2015
Ruben Forslund, Hedemora		2013–2016
Malin Höglund, Mora		2012–2015

Fullmäktige 2013

Kommun	Mandattid	Kommun	Mandattid
AVESTA	Peter Matsson, Avesta Börje Achrén, Krylbo Josef Wählin, Krylbo 2012–2015 2012–2015 2012–2015	LUDVIKA	Lars Lindblom, Ludvika Rose-Marie Andersson, Ludvika Martin Lindgren, Ludvika 2012–2015 2012–2015 2012–2015
BORLÄNGE	Sören Ericson, Borlänge Åke Andersson, Borlänge Conny Erlman, Borlänge Mats Reyier, Borlänge Göran Wennström, Borlänge Eva Bylander, Borlänge Monica Rönnlund, Borlänge 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014	MALUNG	Per Söderlund, Malung Göran Bergman, Malung Maria Wiklund, Malung 2013–2016 2013–2016 2013–2016
FALUN	Jan Blomqvist, Falun Håkan Östlund, Falun Inger Sparring, Svärdsjö Ingrid Olsson, Falun Thomas Fahlander, Falun Bo Wickberg, Falun Berit Kalles, Falun Håkan Ullberg, Falun Martin Bengtsson, Sundborn Gunnar Sköndahl, Falun 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014 2011–2014	MORA	Marie Rapp, Mora Malin Höglund, Mora Mats Rylander, Färnäs Johanna Sammeli, Mora 2013–2016 2013–2016 2013–2016 2013–2016
GAGNEF	Gunnar Östberg, Gagnef Åsa Ahlgren Peters 2013–2016 2013–2016	ORSA	Erik Bergkvist Orsa 2013–2016
HEDEMORA	Ruben Forslund, Hedemora Jan Persson, Hedemora 2012–2015 2012–2015	RÄTTVIK	Kristina Samuelsson, Vikarbyn Bertil Enmyren, Rättvik 2013–2016 2013–2016
LEKSAND	Per-Arne Linders, Siljansnäs Barbro Trum, Leksand Kristina Sjöberg Leander, Siljansnäs 2013–2016 2013–2016 2013–2016	SMEDJEBACKEN	Ingemar Löf, Smedjebacken 2012–2015
		SÅTER	Lars-Erik Danielsson, Stora Skedvi Joakim Borgs, Gustafs 2012–2015 2012–2015
		VANSBRO	Elisabeth Säljgård, Dala Järna 2013–2016
		ÄLVDALEN	Göran Larsson, Älvdalen Jan Knuts, Älvdalen 2013–2016 2013–2016

Företagsledning

FRÅN VÄNSTER

Thomas Åkerman
PERSONALCHEF

Mats Johansson
BANKCHEF

Camilla Evertsson
CFO

Johan Sundström
AFFÄRSOMRÅDESCHEF PRIVAT

Anders Grånäs
VD

Marie Eriksson
KOMMUNIKATIONSCHIEF

Thomas Norgren
AFFÄRSOMRÅDESCHEF FÖRETAG

På bilden saknas:
Ola Berglund, Skadeför
(tillträdde 1 januari 2014)

Ordlista

Allmänt

Affär för egen räkning, f e r
Den del av försäkringsaffären som ett försäkringsbolag själv står risken för och som alltså inte återförsäkras hos andra bolag. Affär för egen räkning är med andra ord bruttoaffär minskat med avgiven återförsäkring.

Bruttoaffär
Försäkringsaffär utan avdrag för den del av affären som återförsäkras hos andra bolag.

Direkt försäkring
Försäkringsaffär som avser avtal direkt mellan försäkringsgivare (försäkringsbolag) och försäkringstagare. Försäkringsbolaget är, till skillnad från vid mottagen återförsäkring, direkt ansvarigt gentemot försäkringstagarna.

Kombinerad försäkring
All egendomsförsäkring exklusive motorfordonsförsäkring.

Mottagen återförsäkring
Med mottagen återförsäkring förstås återförsäkringsaffär som mottages från andra försäkringsföretag. Mottagande bolag har i detta fall inget direkt ansvar gentemot försäkringstagarna.

Återförsäkring
Om ett försäkringsbolag inte kan eller vill bära hela den ansvarighet som det iklätt sig gentemot försäkringstagare, återförsäkrar bolaget de tecknade försäkringarna, helt eller delvis, hos andra bolag. Man talar här om avgiven återförsäkring (indirekt försäkring) hos de sistnämnda bolagen.

Termer i resultaträkning och rapport över finansiell ställning, kassaflödes- och resultatanalys

Avsättning för ej intjänade premier
En skuldpost, som i princip motsvarar den del av premieinkomsten, som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

Avsättning för oreglerade skador
De skador som inträffar under räkenskapsåret hinner av olika skäl (tidskrävande utredningar mm) inte alltid slutregleras före årets utgång. I bokslutet måste därför en avsättning göras för beräknade, ännu inte utbetalda försäkringsersättningar

Avsättning för återbäring
Reserv för återbäring, som tilldelats kunderna, men vid bokslutstillfället ännu inte förfallit till betalning.

Avvecklingsresultat
I årsbokslutet reserveras medel, för skador som inte är slutreglerade vid räkenskapsårets utgång, i Avsättning för oreglerade skador. Den bedömning av kommande utbetalningar som gjorts kan av olika skäl visa sig felaktig. Inflationstakten kan bli en annan än den som förutsattes när skadan värderades. Lagstiftning och/eller praxis beträffande personskador kan förändras. Vidare är det rent allmänt svårt att bedöma utbetalningarna för en komplicerad skada, vars slutreglering kan ligga flera år framåt i tiden.

Om det beräknade ersättningsbeloppet för en skada visar sig vara övervärderat, uppstår en avvecklingsvinst när ersättningsbeloppet bedöms på nytt eller när skadan slutregleras. Om beloppet undervärderats blir det på motsvarande sätt en avvecklingsförlust.

Diskonterad reserv
Diskontering innebär att reserven beräknas som framtida utbetalningar med avdrag för förväntad framtida avkastning på reserven.

Driftskostnader i försäkringsrörelsen
Driftskostnader är en sammanfattande benämning på kostnader för anskaffning, försäljning och administration. Kostnader för skadebehandling inkluderas i Försäkringsersättningar.

Försäkringsersättningar
Utbetalda försäkringsersättningar plus Avsättning för oreglerade skador vid årets slut minus Avsättning för oreglerade skador vid årets början. En del av försäkringsersättningarna utgörs av reservavvecklingsresultat.

Försäkringstekniska avsättningar
Sammanfattade benämningar på gjorda avsättningar för ej intjänade premier och kvardröjande risker, oreglerade skador och återbäring. Avsättning för ej intjänade premier motsvarar i princip den del av premieinkomsten som vid bokslutet hänförs sig till nästkommande år.

Immateriella tillgångar
Utgifter för utveckling, där forskningsresultat eller annan kunskap tillämpas för att åstadkomma nya eller förbättrade produkter eller processer, redovisas som en tillgång i balansräkningen, om produkten/processen är tekniskt och kommersiellt användbar och företaget har tillräckliga resurser att fullfölja utvecklingen och därefter använda eller sälja den immateriella tillgången. I balansräkningen redovisade utvecklingskostnader är upptagna till anskaffningsvärde minus ackumulerade avskrivningar och nedskrivningar.

Den immateriella tillgången ska vara identifierbar och förväntas ge framtida ekonomiska fördelar.

Kapitalavkastning överförd från finansrörelsen

Premier betalas i förskott, medan drifts- och skadekostnader betalas i efterskott. De medel som inte betalats ut placerar bolaget, så att det ger en avkastning. Den beräknade räntan, kalkylräntan, på dessa placeringar förs över från kapitalförvaltningen till försäkringsrörelsen.

Kassaflödesanalys

Kassaflödesanalysen beskriver förändringen i de likvida tillgångarna under räkenskapsperioden. Kassaflödesanalysen uppdelas i kassaflöde från löpande verksamhet, investeringar och finansiering.

Kvardröjande risker

Om Avsättning för ej intjänade premier bedöms otillräcklig för att täcka förväntade skade- och driftkostnader för det gamla försäkringsbeståndet fram till nästa förfallodag, skall denna ökas med avsättning för kvardröjande risker.

Premieinkomst

Under året influtna premier med förfallodag under det aktuella året, fordringar avseende pågående försäkringsavtal samt förskottsbetalda premier med förfallodag under det aktuella året.

Premieintäkter

Avser den premieinkomst som avser räkenskapsåret. Premierna inbetalas vid skilda förfalldagar under året och avser som regel en försäkrings- tid av ett år. Vid räkenskapsåret slut har bolaget således erhållit premier som till större eller mindre del avser närmast följande år. Denna del av premieinkomsten redovisas i bokslutet som en skuldpost: Avsättning för ej intjänande premier (utgående premiereserv). Motsvarande skuldpost vid räkenskapsårets början frigörs och är en intäkt för det aktuella året (ingående premiereserv). Se även kvardröjande risker nedan.

Premieintäkten för året består av följande poster; Avsättning för ej intjänade premier vid årets början plus Premieinkomst under året minus Avsättning för ej intjänade premier vid årets slut.

Uppskjuten skatt

Skatteskuld på orealiserade vinster, på skillnaden mellan bokfört och skattemässigt värde på fastigheter, samt på andra temporära skillnader.

Övriga termer och nyckeltal

Direktavkastningsprocent

Nettot av ränteintäkter, räntekostnader, utdelning på aktier och andelar och över-/underskott på egna fastigheter i procent av tillgångarnas utgående marknadsvärden inklusive upplupen ränta plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsen under året uppkomna kassaflödesnetto.

Kapitalbas

Kapitalbasen är enkelt uttryckt det tillgängliga kapitalet. Ett företags kapitalbas består av eget kapital och öppet redovisade övervärden (netto) i tillgångar, exklusive värdet av immateriella tillgångar samt skillnaden mellan odis- konterade och diskonterade avsättningar för oreglerade skador.

Konsolideringsgrad

Förhållandet mellan konsolideringskapital och premieinkomst för egen räkning. Uttrycks i procent och används inom skadeförsäkring.

Konsolideringskapital

Sammanfattade benämning på summan av beskattat eget kapital, obeskattade reserver, uppskjuten skatt samt övervärden i dotterföretag.

Skadeprocent, direkt försäkring

Försäkringsersättningarna i direkt försäkring dividerade med premieintäkterna i direkt försäkring.

Solvensmarginal

Erforderlig solvensmarginal är ett mått på lägsta nivå på kapitalbasen, som tillåts enligt gällande lagstiftning. Beräkningen av den görs dels utifrån bolagets premieinkomster, dels utifrån dess skadeersättningar. Den erforderliga solvensmarginalen är det högsta av de två beräknade värdena.

Totalavkastningsprocent

Summan av direktavkastning, realiserade vinster och förluster samt orealiserade värdeförändringar under året i relation till under året genomsnittligt förvaltad kapital, dvs. ingående marknadsvärde plus viktning (in- respektive utgående värden) av i försäkringsrörelsens under året uppkomna kassaflödesnetto.

Totalkostnadsprocent, direkt försäkring

Summan av försäkringsersättningar och driftkostnader i direkt försäkring dividerad med premieintäkten i direkt försäkring.

Produktion: Dalarnas Försäkringsbolag
i samarbete med United Power.
Foto: Joakim Sundström, Darko Bojanic
och Dalarnas Försäkringsbolags bildbank.
Redaktionell text: Håkan Edvardsson, Reporter.se

Avesta Kungsgatan 27, 774 30 Avesta, tfn 0226-560 35 | **Borlänge** Häradsvägen 18, 781 27 Borlänge, tfn 0243-159 25 | **Falun** Slaggatan 9, 791 21 Falun, tfn 023-930 00 | **Leksand** Torget 4, 793 31 Leksand, tfn 0247-25 41 20 | **Ludvika** Storgatan 32, 771 30 Ludvika, tfn 0240-138 55 | **Malung** Moravägen 4, 782 31 Malung, tfn 0280-130 95 | **Mora** Moragatan 4, 792 30 Mora, tfn 0250-178 10